

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan LUCAS

Ya pag-umpisa

¹⁻³ Panggalangên na Teofilo, sabitun idi pun baydi si Jesus kantamu, malakêy nakakit sa dinyag na. Buy impatanda lay nalyari paubat sa nuna yan nangaral Sabin Bapan Namalyari. Malakê êt ta nanulat abituy impatanda la. Buy pamakayari kun inusisa ya kaganawan nalyari ubat pun sabitun nangaral si Jesus, naisip kun ipakapala ku êt isulat ta kuwentu para kamuyu ⁴ amên mapilmiyen mun pêtêg ga aral la inturu kamu.

Nagpakit ta ang-el kan Zacarias

⁵ Sabitun si Herodes ya ari sa prubinsyan Judea, dilag gisay pari ya naglagyun Zacarias. Gisa ya sa pangkat pari ya pambêgên “Pangkat Abias.” Dilag yan asaway naglagyun Elisabet ya ubat sa layin Aaron ya nunan pinakapuun pari. ⁶ Si Zacarias buy si Elisabet, parisu silan matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari buy pêtêg silan manunul sa mani pan-iutus Panginuun. ⁷ Ayin silan anak gawan layus si Elisabet buy parisu silaynan tuwa.

⁸ Gisay allu, pangkat ta êt Zacarias ya maglingkud sa Templun Bapan Namalyari. ⁹ Buy kaparisun manan naugalyan mani pari, nibabagutan sila amên matandan la nu sisabêt ta manlêb insensu ya pamadêp kan Bapan Namalyari. Si Zacarias ya nabagut. Kabay sinumun ya sa Templu. ¹⁰ Kaban manlêb yan insensu baydu, malakêy tawuy manalangin sa lawasan Templu. ¹¹ Amêsên, bêngat tan nagpakit kan Zacarias ya gisay ang-el Panginuun.

Nakaidêng ya sa wanan pamiandugan pansêlbên na insensu. ¹² Sên pamakakit na sa ang-el, nakatêgag buy nalimwan si Zacarias. ¹³ Nuwa sinabin ang-el kana, “Agana ka malimuy Zacarias! Ta inlêngên Bapan Namalyari ya panalangin mu. Si Elisabet ta asawa mu, manganak yan gisay liyaki. Ya ipalagyu mu kana, Juan. ¹⁴ Matula ka gawan kana buy malakêy tawu êt ta matula sa pamianak kana, ¹⁵ gawan magin dakila ya sa pangêlêw Panginuun. Kaylangan a ya minêm alak o agyan sabêt man na mamakalasing. Paubat pun sa idi ya sa bitukan indu na, matupus sinan Ispiritun Bapan Namalyari. ¹⁶ Malakêy mani Israelitay ipaudung na sa Panginuun ya Bapan Namalyari la. ¹⁷ Muna ya sa Panginuun amên il-an nay mani tawu sa pallumatêng Panginuun. Madyag nay ati sa sawup kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari kaparisun dinyag propeta Elias* sabitun nuna ya naiudung nay pamiidun mitatabapa. Buy ya nakêm mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari, ibayu na amên magin kaparisu silan mani tawuy matinêk.”

¹⁸ Sinabin Zacarias sa ang-el, “Ipakun kun matandan nu pêtêg malyari ya ati? Ta tuwa kina, para êt bayduy asawa ku.”

¹⁹ Nakitbay ya ang-el, “Siku si Gabriel ya maglingkud sa arapan Bapan Namalyari sa langit. Impalaku naku kamu amên sabin na mangêd da balitan ati. ²⁰ Ya kaganawan sinabi ku kamu, pêtêg malyari sa lumatêng nga panawun. Nuwa gawan a ka naniwala sa sinabi ku, mapakadyag kan pipi. A ka makapagsabi angga sa manganak ka asawa mu.”

²¹ Kaban idi sa lawasan na mani tawuy mangêtêng sa pag-awas Zacarias, nakaupapas sila gawan naêpêng ya sa lalên Templu. ²² Sên pag-awas na, siyan a yina

* **1:17** 1:17 Ya mani Judio, maniwala silan mag-udung si Elias amên il-an ya danan Cristu (Malakias 3:1; 4:5-6).

makapagsabi buy kay maningyal ya tana. Kabay inisip lay dilag impakit si Bapan Namalyari kana sa lalên Templu. Buy ubat ta baydu, a yina nakapagsabi.

²³ Pamakayarin panawun paglingkud na sa Templu, nuli si Zacarias. ²⁴ A yabay naêpêng, nangalêk si Elisabet buy sa lalên limay buwan, a ya nag-awas sa bali la. ²⁵ Kabay sinabi na, “Ati ya kangêdan Bapan Namalyari kangku, ta intas na kangkuy dêng-êy† kun asê manganak.”

Nagpakit kan Mariay ang-el

²⁶ Sên ikaanêm man buwan buktut Elisabet, in-utus Bapan Namalyari si ang-el Gabriel sa balayan Nazaret sa prubinsyan Galilea. ²⁷ In-utus yan maku sa gisay dalagay naglagyun Maria ya nakal-an itangên kan Jose ya gisay liyaki ya layin Arin David. ²⁸ Nagdani ya ang-el sa dalaga buy sinabi kanay, “Matula ka, gawan kapapaidu ka kan Bapan Namalyari! Idi kamuy Panginuun.”

²⁹ Naguluy isip Maria sa sinabin ang-el kana. Kabay pan-isipin na nu sabêt ta labay sabin abitu. ³⁰ Nuwa sinabin ang-el kana, “Agana ka malimuy Maria, ta kapapaidu ka kan Bapan Namalyari. ³¹ Lêng-ên muy ati! Mabuktut ka buy manganak kan gisay liyaki ya palagyunan mun Jesus. ³² Magin dakila ya buy bêgên yan Anak Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Idin Bapan Namalyari kanay katungkulan mag-ari kaparisun pag-arin ninunu na ya si Arin David sabitun nuna. ³³ Mag-ari ya sa mani layin Jacob kanuman buy ya pag-ari na, ayin katganan.”

³⁴ Kabay namatang si Maria sa ang-el, “Parasaantun malyari ya ati, pakan dalaga ku pun?”

† **1:25** 1:25 Tandan mani Judio ya mani anak sabay silay pagpapala ya ubat kan Bapan Namalyari (Genesis 1:28; Mani Kanta 127:3). Kabay madêng-êyan sila nu a sila manganak gawan pan-isipên lay pamparusan silan Bapan Namalyari (Lucas 1:25; Levitico 20:20-21; Jeremias 22:30).

³⁵ Nakitbay ya ang-el, “Mapakamuy Ispiritun Bapan Namalyari buy mangalêk ka sa kapamilatan kapangyarian Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Kabay ya ianak mu, ayin yan kasalanan buy bêgên yan ‘Anak Bapan Namalyari.’ ³⁶ Si Elisabet ta kamag-anak mu, tandan kaganawan na layus ya. Nuwa amêsên, anêm ma buwan nay nan nabuktut, agyan tuwa yina. ³⁷ Ta ayin bagay ya asê madyag Bapan Namalyari.”

³⁸ Nakitbay si Maria, “Kay ipus sakun Bapan Namalyari. Malyari dayi kangkuy mani sinabi mu.” Pamakayari, namitay ang-el.

Ya Pangumustan Maria kan Elisabet

³⁹⁻⁴⁰ Asê naêpêng, nangamut si Marian naku kallan Elisabet sa gisay balayan na idi sa bung-uy prubinsyan Judea. Pamakalatêng na sa bali la, sinabi na, “Nagpapakun kaynay Elisabet?” ⁴¹ Sên nalêngên Elisabet ta pangatulan Maria, nagkimit ta kulaw sa bitukan Elisabet. Natupus yan Ispiritun Bapan Namalyari.

⁴² Masnêg sinabin Elisabet, “Igit kan pinagpala Bapan Namalyari kaysa kaganawan babayi buy pinagpala na êt ta ianak mu! ⁴³ Gisay maragul la karangalan na lakwên nakun indun Panginuun ku. ⁴⁴ Sên kinatula muku, nagkimit ta kulaw sa bituka ku gawan sa tula na. ⁴⁵ Pinagpala kan Bapan Namalyari gawan naniwala kan matupad da sinabi na kamu.”

Ya kantan Maria

⁴⁶ Buy sinabin Maria,
 “Buon bêkê kun ulimênên na Panginuun,
⁴⁷ buy masaya ku kan Bapan Namalyari ya Mamiligtas ku,
⁴⁸ gawan ginanaka naku ya kay ipus na!
 Kabay ubat amêsên, ya kaganawan tawu, ituwad
 lakun pinagpala,

- ⁴⁹ gawan sa kangêdan na dinyag kangkun Bapan Namal-yari ya makapangyarian.
Ayin yan kaparisu!
- ⁵⁰ Pangkalunusan nay mani tawuy dilag limu kana ubat pun sabitun nunan panawun anggan makanuman.
- ⁵¹ Impakit nay kapangyarian na sa kapamilatan mani mamakaupapas ya diyag na.
In-ikyat nay mani tawuy pawan matag-ay ya pangêlêw sa sarili.
- ⁵² Intas nay tungkulan mani manungkulan buy intag-ay nay mani nayêpay nakêm.
- ⁵³ Pinakabsuy nan mangêd da mani layangên, nuwa impabita nan ayin gintan na mabandi.
- ⁵⁴⁻⁵⁵ Sinawpan na kitamuy mani Israelitay maglingkud kana.
Ta a na nalitêpan na impangaku na kan Abraham angga sa mani layi na,
ya kalunusan na sila kanuman.”
- ⁵⁶ Buy nakitugêl si Maria kallan Elisabet un tatluy buwan bayu ya nuli.

Ya pamianak kan Juan ya Mamawtismu

⁵⁷ Amêsên, sên niras say panawun panganak Elisabet, naianak nay gisay liyaki. ⁵⁸ Nabalitan mani karani nan bali buy mani kamag-anak la nu parasaantu yan kinalunusan Panginuun. Kabay nakitula sila êt kana.

⁵⁹ Sên waluy alluy nan kulaw, nagtipun na mani karani lan bali buy kamag-anak la amên tulin ya. Zacarias dayi ya ipalagyu la kana gawan lagyun bapa nay abitu.

⁶⁰ Nuwa sinabin Elisabet, “Te, asê! Juan na ipalagyu kana.”

⁶¹ Sinabi la, “Pakan sa mani kamag-anak yuy ayin yan parabaysên na lagyu ta.”

⁶² Kabay pinatang la si Zacarias sa kapamilatan singyal nu sabêt ta labay nan ipalagyu sa kulaw. ⁶³ Nangingyal yan pamisulatan buy insulat nay “Juan na lagyu na.” Nakaupapas ya kaganawan idi baydu. ⁶⁴ Tambêng êt nakapagsabi si Zacarias buy nangulimên kan Bapan Namalyari.

⁶⁵ Sa nalyarin abitu, nalimuy kaganawan karani lan bali. Kabay pisasabyan na ati sa buun bung-uy prubinsyan Judea ya nalyari. ⁶⁶ Ya kaganawan nakabalita, nangisip sila buy namatang, “Mapakadyag sabêt ta anak ka ati?” Sinabi lay ati gawan makit la kanay kapangyarian Bapan Namalyari.

Ya pamipatandan Zacarias

⁶⁷ Si Zacarias ya bapan Juan, natupus yan Ispiritun Bapan Namalyari buy namipatanda yan sabi ya ubat kan Bapan Namalyari. Sinabi na,

⁶⁸ “Ulimênên na Panginuun ya Bapan Namalyarin mani Israelita!

Ta naku ya baydi amên iligtas nay mani tawuy pinili na.

⁶⁹ In-utus na kantamuy makapangyarian ya Mamiligtas ya sabay ya ubat sa layin David ya lingkud na.

⁷⁰ Ati ya impangaku na sabitun nunan panawun sa kapamilatan mani banal la propeta,

⁷¹ ya iligtas na kitamu sa mani kapatu tamu buy sa kaganawan manubag kantamu.

⁷² Impangaku na êt ta kalunusan nay mani ninunu tamu buy tuparên nay banal la kasunduan na kalla.

⁷³ Abiin na impangaku na kan Abraham ma ninunu tamu.

⁷⁴ Iligtas na kitamu sa kapatu tamu amên makapaglingkud kitamun ayin limu kana,

⁷⁵ magin malinis buy matinêk sa pangêlêw na kaban nabyay kitamu pun.”

⁷⁶ Sinabin Zacarias sa anak na, “Anak ku, bêgên lakan propetan Bapan Namalyari ya Katatag-ayan, tagawan sikay muna sa Panguinuun amên il-an na mani tawu sa pallumatêng na.

⁷⁷ Ipatanda mu sa mani tawu nu parasaantu silan miligtas sa kapamilatan pamatawad sa mani kasalanan la.

⁷⁸ Gawan mapallunus ya Bapa tamun Namalyari, iutus nay mamiligtas kantamu kaparisun mamut ta mam-in sawang sa kaganawan tawu

⁷⁹ amên masawangan na mani tawuy idi sa nadiglêm buy mangalimu sa kamatyan.

Buy turwanan na kitamu nu parasaantun bumyay dilag kapatêtbêkan.”

⁸⁰ Amêsên, dinumagul si Juan buy nagin napas-êy ya nakêm na. Nanugêl ya sa kakyangan angga sa allun nag-umpisa yan nangaral sa mani Israelita.

2

Ya pamianak kan Jesus

(Mateo 1:18-25)

¹ Sa panawun abitu, si Emperador Augusto ya pinakamatag-ay ya mamunu sa Roma buy sa mani kaatag lugal la pansakupun na. Impabalita nay kautusan na sa mani tawu. Sinabi na, “Maku kaw sa lugal pipuunpuunan yu amên magpasensus.” ² Ati ya nunan sensus sabitun si Cirenio ya Gobernador sa prubinsyan Siria. ³ Kabay naku ya kaganawan tawu sa balang lugal pipuunpuunan la amên magpasensus.

⁴ Si Jose, taga balayan Nazaret ya sa prubinsyan Galilea. Layi yan Arin David. In-anak ya sa Bethlehem sa prubinsyan Judea. Kabay naku ya baydu amên magpasensus, ⁵ kaawyun na si Mariay itangên na ya marani yan manganak. ⁶ Kaban idi sila sa Bethlehem, inlumatêng

ngay uras panganak Maria. ⁷ Nuwa gawan ayin nan lugal para kalla sa bali, nanugêl sila tana sa bali ya tutugêlan mani saysay. In-anak nay panganay nay gisay liyaki. Inlampinan nay kulaw buy impakalêk na sa pamakanan mani saysay.

Nagpakit ta mani ang-el sa mani magpastul

⁸ Sa yabin abitu, dilag mani magpastul tupay narani sa Bethlehem ya magpuyat magbantay sa mani tupa la. ⁹ Amêsên, tambêng nagpakit kallay gisay ang-el Bapan Namalyari buy dilag mamakapasilêw wa sawang Bapan Namalyari sa palitêng la. Kabay sadyay limu la. ¹⁰ Nuwa sinabin ang-el kalla, “Agana kaw malimu ta naku waku baydi amên sabin kamuyuy mangêd da balitay mam-in sadyay tula sa kaganawan tawu. ¹¹ Gawan in-anak amêsên sa Bethlehem sa balayan Arin David da Mamiligtas ya sabay si Cristu ya Panginuun. ¹² Ati ya patanda yu. Makitan yuy gisay kulaw wa inlampinan buy nakakalêk sa pamakanan mani saysay.”

¹³ Pamakayarin nagsabin ang-el, tambêng nagpakit ta malakêy ang-el sa langit ta niaawyun nangulimên kan Bapan Namalyari. Sinabi la,

¹⁴ “Ulimênên si Bapan Namalyari ya idi sa langit!

Buy sa babun luta, dilag gan kapatêtbêkan na mani tawuy kapapaidu kana.”

¹⁵ Sên nakuy na sa langit ta mani ang-el, nisasabi ya mani magpastul tupa. Sinabi la, “Kaksaw kaw ta maku kitamu sa Bethlehem buy êlêwên tamuy mani nalyari ya sinabi kantamun ang-el Bapan Namalyari.” ¹⁶ Kabay pinaras-paras lan naku sa Bethlehem. Pamakalatêng la baydu, nakitan la si Maria buy si Jose kaawyun lay kulaw wa nakakalêk sa pamakanan mani saysay. ¹⁷ Sên nakit lay kulaw, imbalita lay sinabin ang-el tungkul kana.

¹⁸ Nakaupapas ya kaganawan nakalêngê sa sinabin mani magpastul. ¹⁹ Nuwa si Maria, impakatêbêk na sa nakêm nay kaganawan buy pan-isipin nay ati. ²⁰ Nag-udung sa pagpastulan na mani magpastul ya pan-ulimênên la si Bapan Namalyari gawan sa kaganawan nalêngê buy nakitan la, ta pêtêg ga kaganawan sinabin ang-el kalla.

In-andug si Jesus kan Bapan Namalyari

²¹ Pamakalatêng ikawaluy allu, impatuli ya kulaw buy pinalagyunan layan Jesus, ta abiin na lagyuy sinabin ang-el bayu yapun ialêk.

²² Sên inlumâtêng ngay allun pallinis kallan Maria buy kan Jose, naku sila sa Templu sa balayan Jerusalem amên tuparên na Kautusan na impasulat kan Moises.* Gintan la êt si Jesus amên iandug kan Bapan Namalyari. ²³ Ta ati ya nakasulat sa Kautusan Panginuun, “Ya kaganawan panganey ya liyaki, kaylangan yan iandug sa Panginuun.”†
²⁴ Kabay namiandug silan gisay paris batu-batu buy patipati, ta abiin na idi sa Kautusan Panginuun.‡

²⁵ Dilag baydun gisay liyaki sa Jerusalem ma naglagyun Simeon. Matinêk ya buy dilag yan limu kan Bapan Namalyari buy idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari. Mangêtêng ya êt sa pallumatêng Cristuy Mamiligtas sa Israel. ²⁶ Sinabin Ispiritun Bapan Namalyari kanay, “A ka mati anggan a mu makit ta Cristuy impangakun Bapan Namalyari.” ²⁷ Sa allun abitu, impalaku yan Ispiritun Bapan Namalyari sa kasawangan Templu. Kabay sên idi yina sa Templu, sinumun si Jose buy si Maria un aampun nay kulaw, ta daygên lay idi sa Kautusan tungkul kana.

* **2:22** 2:22 Sa Levitico 12:1-8 pansabin na ya mani babayi ya nanganak, sa ikaapatapuy allu, kaylangan silan mag-andug sa Templu amên ituwad silan malinis. † **2:23** 2:23 Exodo 13:2-12. ‡ **2:24** 2:24 Levitico 12:8.

²⁸ Si Simeon, inampun nay kulaw buy inulimên na si Bapan Namalyari. Sinabi na,

²⁹⁻³² “Panguun, kay gisa kun maglingkud kamu.

Amêsên, naêtêng kinay Mamiligtas ya impangaku mu ya in-il-an mu para sa kaganawan tawu.

Sabay ya mam-in sawang sa isip mani alwan Judio, buy siyay mam-in karangalan sa mani Israelita ya pinili mu.

Panguun, kêwên mukina amêsên un dilag kapatêt-bêkan,

ta natupad day impangaku mu kangku.”

³³ Nakaupapas ya mangatwan kulaw sa sinabin Simeon tungkul kana. ³⁴ Sinabin Simeon kan Maria ya indu nan Jesus, “Pagpalên kaw Bapan Namalyari. Ya kulaw wa ati, in-il-an amên itag-ay buy iyêpa ya mani tawu sa Israel. Agyan siyay magin tanda' ya ubat kan Bapan Namalyari, pangkalabanên yapun êt malakêy tawu. ³⁵ Sa pakapakun baydu, masakitan ka êt, nanuwad natayad da kêyay inlatug sa bêkê mu. Buy gawan sa daygên na, maipatanday idi sa isip malakêy tawu.”

³⁶ Idi êt baydu sa Templuy gisay propetay babayi ya naglagyun Ana. Anak yan Fanuel ya layin Aser. Nisad-sad ya sa pangatwa na. Pipituy tawun pamiawyun lan miasawa ubat pun sabitun intangên sila ³⁷ bayu ya nabal-u. Amêsên, walumpu buy apat ta tawun na. Allu buy yabi yan mamaku sa Templu amên mangulimên sa kampilatan pag-ayunu buy panalangin. ³⁸ Sa uras êt abitu, nagdani ya kan Maria buy kan Jose buy nagpasalamat ya kan Bapan Namalyari. Dilag êt tawu bayduy mangêtêng sa pallumatêng Cristu. Kabay sinabin Ana kalla, “Ati ya kulaw ya Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari ya sabay ya Cristuy mangatbus kasalanan mani Israelita!”

³⁹ Sên natupad Jose buy si Maria ya kaganawan sêpat lan daygên ya idi baydu sa Kautusan Panginuun, nuli silayna sa Nazaret ya sabay ya balayan la sa prubinsyan Galilea. ⁴⁰ Dinumagul si Jesus buy nagin napas-êy, idi kanay kabiyasnan buy kapapaidu ya kan Bapan Namalyari.

Anak pun si Jesus, idi yina sa lalên Templu

⁴¹ Sa balang tawun, dilag Pestan Kaligtasan sa Jerusalem. Naugalyan Jose buy si Maria ya makipesta. ⁴² Sên mapu buy luway tawun nan Jesus, naku silan nanguman sa Pestan Kaligtasan, ta abiin na naugalyan la. ⁴³ Pamakayarin pesta, sên nuli silayna, asê tandan mangatwan Jesus ya nagbalag ya sa Jerusalem. ⁴⁴ Indap la nu kaawyun ninan kabaryu la sa pamita la. Sên kaawat tana, tingkap laya sa mani kamag-anak la buy sa mani kaluguran la. ⁴⁵ Sên a ya makitan mangatwa na, nagudung sila sa Jerusalem amên têkapên laya baydu. ⁴⁶ Sên pamakatatluy allu, nakitan la si Jesus sa kasawangan Templuy nakaiknu sa bunak mani manurun Kautusan. Mallêngê ya buy mamatang kalla. ⁴⁷ Ya kaganawan tawuy idi bayduy nakalêngê, nakaupapas sila sa kabiyasnan na buy sa mani pakitbay na. ⁴⁸ Sên nakitan yan mangatwa na, nakaupapas sila. Kabay sinabin indu na, “Anak kuway siyan dinyag muya kanyan na abiin ta? Nigaganaka kay sa pangkap kamu!”

⁴⁹ Nakitbay si Jesus, “Indu way, uysiyang pantêkapên yuku yata? A yu nayi tanday sêpat idi yaku baydi sa balin Bapa ku?” ⁵⁰ Nuwa a la napukatan na labay nan sabin.

⁵¹ Nuli si Jesus sa Nazaret kaawyun nay mangatwa na buy mapanunul ya kalla. Si Maria, impakatêbêk na sa bêkê nay kaganawan nalyari. ⁵² Dinumagul si Jesus buy nagin biyasa ya. Kapapaidu ya kan Bapan Namalyari buy sa mani tawu.

3

Ya pangaral Juan ya Mamawtismu

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

¹ Sên ikamapu buy limay tawun pag-arin Emperador Tiberio sa Roma, si Poncio Pilatoy gobernador sa prubinsyan Judea, si Herodes Antipas ya gobernador sa prubinsyan Galilea, si Felipe ya patêl nay gobernador sa Iturea buy sa Traconite buy si Lisantias ya gobernador sa Abilinia. ² Ya mani pinakapuun pari yaman, silan Anas buy si Caifas. Sa panawun abitu, idi sa kakyangan si Juan ya anak Zacarias. Impatandan Bapan Namalyari ya sabi na kan Juan. ³ Kabay inlakun Juan ya mani lugal la mitalipay sa ilug Jordan. In-aral na sa mani tawuy, “Pagsisyan buy itgên yuy panyag kasalanan buy magpabawtismu kaw amên patawarên kaw Bapan Namalyari.” ⁴ Sa dinyag nan abiin, natupad da insulat Propeta Isaias, “Dilag gisay mamibêg sa kakyangan na pansabin na, ‘Il-an yuy danan Panguun.

Itinêk yuy balang danan na!

⁵ Buntunan yuy mani nalawug ga lugal, buy patalên na mani bung-uy.

Itinêk yuy dan na nikatukawkaw,

buy ipakapalay mani nikalikêdlikêd da dan.

⁶ Buy makitan kaganawan tawuy pamiligtas ya daygên Bapan Namalyari.’ ”*

⁷ Naku kan Juan na malakêy tawu amên mag-pabawtismu. Sinabi na kalla, “Sikaw wa kaparisun lupung, sisabêt ta nagsabi kamuyun makatakas kaw sa lumatêng nga parusan Bapan Namalyari? ⁸ Nu pêtêg kaw nagsisi sa mani kasalanan yu, ipakit yu sa mani diyag yu. Agana yu isipin na a kaw maparusan gawan

* 3:6 3:6 Isaias 40:3-5.

layi kaw Abraham. Pansabin ku kamuyuy agyan na mani batun ati, madyag Bapan Namalyarin mani layin Abraham. ⁹ Amêsên, kaparisu kaw kayuy asê managêy mangêd. Kabay nakal-an nan mamarusa si Bapan Namalyari kamuyu ya paran palatsaw wa nakal-an nan mamutus puun kayu buy isamwag sa apuy.”

¹⁰ Pinatang mani tawu si Juan, “Nu parabaydu awêd, sabêt ta sêpat yan daygên?”

¹¹ Nakitbay si Juan, “Nu dilag kaw luway yaming, idin yuy gisa sa tawuy ayin yaming. Buy nu dilag kaw êt kanên, biyan yuy ayin kanên.”

¹² Dilag êt mani maningil buwis ya inlumâtêng amên magpabawtismu. Pinatang laya, “Manuru, sabêt ta sêpat yan daygên?”

¹³ Pikitbayan silan Juan, “Agana kaw maningil makamal un igit pun sa sêpat yun pansingilin.”

¹⁴ Dilag êt mani sundalus ya namatang kana, “Buy sikay êt taman nay, sabêt ta sêpat yan daygên?”

Sinabin Juan kalla, “Agana kaw mamilit mangwan alwan kamuyu o manangkan alwan pêtêg. Sêpat kaw matula sa mani upa yul!”

¹⁵ Mangêtêng nga mani tawu sa pallumatêng Cristu ya impangakun Bapan Namalyari. Kabay inisip la, “Si Juan na lawês ya Cristuy pan-êtêngên yan?” ¹⁶ Nuwa sinabin Juan kalla, “Pambawtismuwan kataw sa lanêm, nuwa dilag gisay lumâtêng nga makapangyarian pun kangku. A ku sêpat mantan sandalyas na. Bawtismuwan nakaw sa Ispiritun Bapan Namalyari buy apuy. ¹⁷ Maiparisu ya sa gisay mamibus trigu. Ta ya triguy naibusbus sana, sabay ya pan-isêmpan. Nuwa ya apa, sabay ya pan-ulamên sa apuy ya asê mangapalêng.”

¹⁸ Sa pangaral Juan sa Mangêd da Balita, malakê pun êt ta in-aral na. ¹⁹ Kabay agyan si Herodes Antipas ya

gubernur sa prubinsyan Galilea, sinabyanan yan Juan gawan sa nadawak ka pandaygên na. Sinabi na, “Asê ustuy pinag-asawa mu si Herodias ya asawan patêl mu!”²⁰ Kabay impasukul na si Juan. Sa pakapakun baydu, nadagdagan na kasalanan Gubernur Herodes Antipas.

Ya pamawtismu kan Jesus

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹ Sabitun asê pun impasukul si Juan, namawtismu ya sa mani tawu. Amêsên, nagpabawtismu êt kana si Jesus. Buy sên nanalangin si Jesus, nawang-at ta langit ²² buy nagtabuy kanay Ispiritun Bapan Namalyari ya nanuwad gisay pati-pati. Buy dilag gisay tunuy ya ubat sa langit ta nagsabin, “Sikay kakaidwan kun Anak ya kapapaidu kangku.”

Ya mani ninunun Jesus

(Mateo 1:1-17)

²³ Sên nag-umpisay nan nangaral si Jesus, tatlumpuy tawun nayna. Agyan naianak ya sa kapamilatan kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari, indap mani tawu, si Jesus anak yan Jose ya anak Eli.

²⁴ Si si Eli, anak yan Matat, ya anak kaman êt Levi. Si si Levi, anak yan Melqui, ya anak kaman êt Janai. Si si Janai, anak yan Jose, ²⁵ ya anak kaman êt Matatias. Si si Matatias, anak yan Amos, ya anak kaman êt Nahum. Si si Nahum, anak yan Esli, ya anak kaman êt Nagai. ²⁶ Si si Nagai, anak yan Matat, ya anak kaman êt Matatias. Si si Matatias, anak yan Semei, ya anak kaman êt Josec. Si si Josec, anak yan Joda, ²⁷ ya anak kaman êt Joanan. Si si Joanan, anak yan Resa, ya anak kaman êt Zerubabel. Si si Zerubabel, anak yan Salatiel, ya anak kaman êt Neri. ²⁸ Si si Neri, anak yan Melqui, ya anak kaman êt Adi. Si si Adi, anak yan Cosam, ya anak kaman êt Elmadam. Si

si Elmadam, anak yan Er, ²⁹ ya anak kaman êt Josue. Si si Josue, anak yan Eliezer, ya anak kaman êt Jorim. Si si Jorim, anak yan Matat, ya anak kaman êt Levi. ³⁰ Si si Levi, anak yan Simeon, ya anak kaman êt Juda. Si si Juda, anak yan Jose, ya anak kaman êt Jonam. Si si Jonam, anak yan Eliaquim, ³¹ ya anak kaman êt Melea. Si si Melea, anak yan Menna, ya anak kaman êt Matat. Si si Matat, anak yan Natan, ya anak kaman êt David. ³² Si si David, anak yan Jesse, ya anak kaman êt Obed. Si si Obed, anak yan Boaz, ya anak kaman êt Salmon. Si si Salmon, anak yan Naason ³³ ya anak kaman êt Aminadab. Si si Aminadab, anak yan Admin, ya anak kaman êt Arni. Si si Arni, anak yan Esrom, ya anak kaman êt Fares. Si si Fares, anak yan Juda, ³⁴ ya anak kaman êt Jacob. Si si Jacob, anak yan Isaac, ya anak kaman êt Abraham. Si si Abraham, anak yan Terah, ya anak kaman êt Nahor. ³⁵ Si si Nahor, anak yan Serug, ya anak kaman êt Reu. Si si Reu, anak yan Peleg, ya anak kaman êt Eber. Si si Eber, anak yan Sala, ³⁶ ya anak kaman êt Cainan. Si si Cainan, anak yan Arfaxad, ya anak kaman êt Shem. Si si Shem, anak yan Noe, ya anak kaman êt Lamec. ³⁷ Si si Lamec, anak yan Metusalem, ya anak kaman êt Enoc. Si si Enoc, anak yan Jared, ya anak kaman êt Mahalaleel. Si si Mahalaleel, anak yan Cainan, ya anak kaman êt Enos. ³⁸ Si si Enos, anak yan Set, ya anak kaman êt Adan. Buy si si Adan, anak yan Bapan Namalyari.

4

*Ya panuksun Satanas kan Jesus
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)*

¹ Amêsên, natupus Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus. Namita ya sa ilug Jordan buy impalêt yan Ispiritun Bapan Namalyari sa kakyangan. ² Sa lalên apattapuy allu,

pantuksun yan Satanas. Sa panawun abitu, asê mangan si Jesus agyan dakun sabêt. Kabay nalayang-layang ya.

³ Sinabin Satanas kana, “Nu sikay Anak Bapan Namalyari, daygên mun kanên na batun ati.”

⁴ Nuwa pikitbayan yan Jesus, “Ati ya nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari,

‘Alwan kay sa kanên mambumyay ya tawu.’ ”*

⁵ Pamakayari, inlaku yina êt Satanas sa gisay matag-ay ya lugal amên tuksun. Kabay impakit kanay kaganawan kaarian sa babun luta sa gisay pakulimad. ⁶ Sinabin Satanas, “Idin ku kamuy kaganawan kapangyarian buy kaganawan pibandiyan na abiin, ta indin kangkuy ati buy malyari ku êt idin agyan sisabêt ta labay kun pamyanan. ⁷ Kabay nu ulimênên muku, idin ku kamuy kaganawan abiin.”

⁸ Nakitbay si Jesus, “Idi sa kasulatan, ‘Kay Panginuun mun Namalyari ya ulimênên mu buy pagsuywan mu.’ ”†

⁹ Pamakayari, pikilaku yan Satanas sa Jerusalem sa têngêl Templu buy sinabi na kan Jesus, “Nu sikay Anak Bapan Namalyari, magnabu ka di. ¹⁰ Ta idi sa kasulatan, ‘Iutus Bapan Namalyari ya mani ang-el na amên illagan laka.’ ¹¹ Buy ‘Sal-un laka amên asê midumpul sa batuy bitis mu.’ ”‡

¹² Nuwa pikitbayan yan Jesus, “Ati ya nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari,

‘Agana mu subukun ya Panginuun mun Namalyari.’ ”§

¹³ Pamakayarin tinuksun Satanas si Jesus sa kaganawan paralan, inlakwanan naya buy nangêtêng ya tanan mangêd da uras amên tuksun nan manguman.

* 4:4 4:4 Deuteronomio 8:3. † 4:8 4:8 Deuteronomio 6:13. ‡ 4:11 4:11 Mani Kanta 91:11-12. § 4:12 4:12 Deuteronomio 6:16.

*Nag-umpisa si Jesus sa pandaygên na sa balayan Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)*

¹⁴ Nag-udung si Jesus sa prubinsyan Galilea un idi kanay kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari. Niwagaw wa balita tungkul kana sa kaganawan lugal baydu. ¹⁵ Nanuru ya sa mani balin pagtipunan mani Judio buy inulimên yan kaganawan tawu.

*Asê tinanggap si Jesus sa balayan Nasaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)*

¹⁶ Amêsên, nuli si Jesus sa Nazaret sa lugal la kinaragulan na. Sên Alluy nan Pagpaynawa, sinumun ya sa balin pagtipunan mani Judio ya mana nan pandaygên. Nidêng ya amên mamasan Sabin Bapan Namalyari. ¹⁷ Inggawang kanay nakatilitil la pinisulatan sabin propeta Isaias. Kabay intiknal na buy sên nakitan nay pantêkapên, binasa nay paradi,

¹⁸ “Ya Ispiritun Panginuun, idi ya kangku,
gawan intalaga nakun mangaral Mangêd da Balita sa
mani kalulu.
In-utus nakun mipatanda sa mani nadakêp pa mibus
silayna

buy sabin sa mani bulag ga makakit silayna.

In-utus naku êt amên ibus ya mani pan-ipusun.

¹⁹ Buy ipatanday inlumatêng ngay panawun pamilig-
tas Panginuun.”*

²⁰ Pamakayari, intilitil Jesus ya kasulatan buy in-udung na sa maglingkud. Kabay niknu ya amên mangaral. Buy pinakaêlêw yan kaganawan idi baydu. ²¹ Sinabi na kalla, “Amêsên, kaban mallêngê kaw, natupad ya idi sa Kasulatan.”

* 4:19 4:19 Isaias 61:1-2.

²² Nakaupapas ya kaganawan tawu buy sinabi la, “Pawan mangêd da pagsabi na! Pakan kay anak yan Jose ya kabaryu tamu ta!”

²³ Kabay sinabin Jesus kalla, “Pilmin unngkatên yu kangkuy ati ya panabin, ‘Manulu, paiyulun mu pun ya sarili mu.’ Ta labay yun ipadyag kangkuy mamakaupapas baydi sa sarili kun balayan ya nabalitan yuy dinyag ku sa balayan Capernaum.”

²⁴ Sinabi pun êt Jesus kalla, “Pansabin ku kamuyuy ayin propetay pantanggapên sa sarili nan balayan. ²⁵ Ganakên yuy nalyari sabitun panawun propeta Elias. Sên asê namauran si Bapan Namalyari sa tatluy tawun buy kapaka, inlayang nga kaganawan idi baydu. Sa panawun abitu, malakêy bal-u sa Israel. ²⁶ Nuwa asê impalakun Bapan Namalyari kalla si Elias, nun a sa gisay bal-u ya alwan Judioy idi sa balayan Sarepta ya sakup Sidon.† ²⁷ Para êt bayduy nalyari sa panawun propeta Eliseo. Malakêy tawu sa Israel ya dilag malalay sakit sa balat. Nuwa ya pinaiyul Eliseo, kay si Naaman ya alwan Judio ya taga Siria.”

²⁸ Sên nalêngên mani tawuy idi bayduy sinabin Jesus tungkul sa panawup Bapan Namalyari sa mani alwan Judio, nagsuluk sila. ²⁹ Kabay nidêng silan kaganawan. Impatas la si Jesus sa balayan na palaku sa bung-uy ya pinipaydêngan lan balayan la amên inabu laya dayi sa bêngaw. ³⁰ Nuwa dinuman si Jesus sa pibunakan la buy namita.

*Ya liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Marcos 1:21-28)*

³¹ Ubat ta baydu, naku si Jesus sa balayan Capernaum sa prubinsyan Galilea. Sa Allun Pagpaynawa, nangaral ya sa mani tawu sa balin pagtipunan mani Judio. ³² Nakaupapas

† 4:26 4:26 Ya Sidon sabay ya lugal mani alwan Judio.

ya mani tawu sa pangaral na, tagawan dilag kapangyarian ya pagsabi na. ³³ Baydu sa balin pagtipunan mani Judio dilag gisay liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu ya masnêg magsabin, ³⁴ “Jesus ya taga Nazaret, sabêt ta daygên mu kanyan? Naku ka nayi baydi amên upudun kay? Tanda yan ka nu sisabêt ka! Sikay Banal la in-utus Bapan Namalyari.”

³⁵ Nuwa sinabyanan Jesus ya nadawak ka ispiritu, “Mangimbêk ka buy magtas kana!” Sên anti, intugaw yan nadawak ka ispiritu sa piakit-akit kaganawan buy inlakwanan yan asê nasakitan.

³⁶ Kabay nakaupapas ya mani tawu buy sinabi la sa balang gisa, “Sabêt ta ati? Siyan dilag yan kapangyarian mamipatas nadawak ka ispiritu buy maipatas na sila yata!” ³⁷ Kabay niwagaw wa balita tungkul kan Jesus sa buun lugal abitu.

Pinaiyul Jesus ya malakêy tawu
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

³⁸ Pamakayari, namita si Jesus sa balin pagtipunan mani Judio ta naku ya sa balin Simon. Matag-ay ya umut ampun Simon ya babayi. Kabay pikisabyan la si Jesus amên paiyulun naya. ³⁹ Kabay nagdani si Jesus sa nagsakit buy impatas nay umut na. Sa uras êt abitu, tambêng nidêng nga babayi buy pinakan na silan Jesus.

⁴⁰ Sên pamakatanglêw mamut, gintan mani tawu kan Jesus ya magmikakanayun na nipagsakit. Kabay impaluntu nay gamêt na sa balang gisa, ta pinaiyul na sila. ⁴¹ Dilag êt malakêy tawuy sinêdakan nadawak ka ispirituy indani la kan Jesus. Sên pinaawas nay nadawak ka ispiritu, masnêg lan sinabi, “Sika ya Anak Bapan Namalyari!” Nuwa sinabyanan na sila buy a na sila tinulutan magsabi,

tagawan tanda lay sabay siyay Cristuy impangakun Bapan Namalyari.

*Naku si Jesus sa prubinsyan Judea amên mangaral
(Marcos 1:35-39)*

⁴² Sên pamakamaranun, naku si Jesus sa gisay lugal kakyangan. Tingkap yan malakêy tawu. Sên nakit laya, pikisabyan laya, “Manuru, nu malyari, agana ka pun mita sa balayan yan.”

⁴³ Nuwa sinabi na kallay, “Asê malyari, ta kaylangan ku pun iaral sa kaatag lugal la Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, tagawan abiin na sangkan in-utus saku baydi sa babun luta.” ⁴⁴ Kabay insundu nay pangaral na sa mani balin pagtipunan mani Judio sa prubinsyan Judea.

5

*Ya pamêg Jesus sa nunay mani tagasunul na
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)*

¹ Gisay allu, kaban manuru si Jesus sa agid lawan Genesaret, pinagsêksêkan yan malakêy tawu amên mal-lêngên Sabin Bapan Namalyari. ² Baydu sa agid lawa, dilag yan nakit ta luway bangka ya ayin nan tawu, gawan nipagtabuy yanay mani mandakêp kênan lanêm ya manguyas pukut la. ³ Kabay nagsakay si Jesus sa bangkan Simon. Buy sinabi na kana, “Idêsêg mun pêrad ya bangka sa lanêm.” Sên naidêsêg gay bangka, niknu si Jesus, ta baydu yan mangaral sa mani tawu.

⁴ Pamakayarin nangaral Jesus, sinabi na kan Simon, “Ilaku yuy bangka yu sa miyalê buy ikatkat yuy mani pukut yu amên makakwa kaw kênan lanêm.”

⁵ Nakitbay si Simon, “Manuru, napagalan yan nana, pakan ayin kay yatan nakwa. Nuwa gawan sinabi mu,

ikatkat kuy mani pukut sa lanêm.”⁶ Sên dinyag lay abitu, nayi-nayi yan maginit ya mani pukut la gawan sa malakêy kênan lanêm ma nakwa la.⁷ Kabay kinawêy lay mani kaawyun la sa kaatag bangka amên magdani sila buy manawup kalla. Sên nisasawup sila, napapnu lan kênan lanêm ma luway bangka angga sa marani yan milêmlêm.

⁸ Sên nakitan Simon Pedroy abitu, nanduku ya sa arapan Jesus. Sinabi na, “Panguun, magpakarayu ka kangku, ta makasalan naku.”⁹ Sinabi nay abiin gawan nakaupapas ya buy mani kaawyun na tagawan malakêy nakwa lay kênan lanêm.¹⁰ Kabay nakaupapas silan Santiago buy si Juan ya mani anak Zebedeo ya kaawyun Simon Pedro.

Sinabin Jesus kan Simon Pedro, “Agana kayna malimu, ta paubat amêsên, alwa kaynan mandakêp kênan lanêm nun a mamipakarani kaynan mani tawu ya manampalataya kangku kaparisun pandakêp yun kênan lanêm.”¹¹ Kabay sên naiagid lay nay bangka la, imbalag lay kaganawan buy nakilaku sila kan Jesus.

*Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya nagsakit ketung
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)*

¹² Gisay allu, kaban idi si Jesus sa gisay balayan, nagdani kanay gisay liyaki ya nagsakit ketung. Nanduku ya buy nakilunuslunus. Sinabi na, “Panguun, nu kalabayan mun kayêk, paiyulun muku.”

¹³ Kabay dinukpan yan Jesus buy sinabi na, “Labay ku. Umiyul kayna.” Kabay tambêng inumiyul la nagsakit.

¹⁴ Intipan Jesus kanay, “Agana mu sabin agyan kansabêt man na nalyari kamu, nun a maku ka sa pari buy ipaêlêw muy lawini mu ya inumiyul lana. Pamakayari, mag-andug ka ayun sa insulat Moises bilang pagpapêtêg ga inumiyul kayna.”

¹⁵ Nuwa luyang pun êt niwagaw wa balita tungkul kan Jesus. Kabay inlumatêng pun êt ta malakêy tawu amên mallêngê sa mani aral na buy amên mapaiyul la sakit la. ¹⁶ Nuwa si Jesus, pawa yan mamaku sa kakyangan amên manalangin baydu.

*Pinaiyul Jesus ya gisay lumpu
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)*

¹⁷ Gisay allu, kaban manuru si Jesus, idi bayduy dakun umnuy Pariseo buy manurun Kautusan ya nakaiknu sa dani na. Dilag kallay naubat sa balayan Jerusalem buy dilag êt ubat sa kaganawan lugal sa prubinsyan Galilea buy prubinsyan Judea. Idi kan Jesus ya kapangyarian Bapan Namalyari amên mamaiyul sakit. ¹⁸ Amêsên, dilag inlumatêng nga dakun umnuy lawyaki ya manambayuk gisay liyaki ya lumpu. Idani laya dayi kan Jesus, ¹⁹ nuwa gawan malakêy tawu, a sila midani. Kabay indakêy lay liyaki ya lumpu sa bubungan bali buy inlubtan lay atêp bayu la impakanawan inyêpay liyaki ya lumpu sa arapan Jesus.

²⁰ Sên nakitan Jesus ya maragul la panampalataya la kana, sinabi na, “Patêl lay, pinatawad day mani kasalanan mu.”

²¹ Amêsên, mangisip pa mani Pariseo buy mani manurun Kautusan un paradi, “Sisabêt ta tawun ati? Siyan pallamusun naya si Bapan Namalyari ta? Ayin kaatag mamatawad kasalanan, nun a kay si Bapan Namalyari.”

²² Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay pinatang na sila, “Awta mangisip kaw yan parabaysên ta? ²³ Mas nalêp-aw sabin sa liyaki ya lumpuy, ‘Pinatawad danay mani kasalanan mu,’ gawan a yu makit nu pinatawad o asê. Nuwa sabin ku kanay, ‘Midêng ka buy mita ka’ ²⁴ amên makitan yuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, dilag

gakun kapangyarian baydi sa babun lutan mamatawad mani kasalanan.”

Buy sinabi na sa liyaki ya lumpu, “Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy muli kayna.” ²⁵ Kabay tambêng nidêng nga liyaki sa arapan kaganawan buy gintan nay kalapayan na. Buy nuli yan mangulimên kan Bapan Namalyari. ²⁶ Nakaupapas ya kaganawan idi baydu. Kabay inulimên la si Bapan Namalyari. Sinabi la, “Sa allun ati, nakakit kitamun mani mamakaupapas ya diyag.”

Ya pamêg kan Levi

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ Pamakayarin abitu, namita si Jesus buy nakitan nay gisay maningil buwis ya naglagyun Levi. Nakaiknu ya sa pamayaran buwis. Sinabin Jesus kana, “Kilaku ka kangku.” ²⁸ Kabay nidêng si Levi, inlakwanan nay kaganawan buy nakilaku ya kan Jesus.

²⁹ Nil-an si Levin maragul la kalutu amên meparangalan si Jesus. Malakêy maningil buwis buy kaatag êt ta tawuy nakiawyun nangan kalla. ³⁰ Sên anti, nagdeklamuy mani Pariseo buy mani manurun Kautusan sa mani tagasunul na. Sinabi la, “Uysiyang mangan kaw buy maminêm kaawyun na mani maningil buwis buy kaatag pun mani makasalanan ta?”

³¹ Pikitbayan silan Jesus, “Asê mangaylangan manuluy ayin sakit, nun a abituy tawuy nagsakit. ³² Naku waku baydi amên bêgên na mani tawuy makasalanan amên pagsisyan buy lakwanan lay panyag kasalanan, alwan amên bêgên ya abitu silay mani tawuy magsabin ayin silan kasalanan.”

Ya patang tungkul sa pag-ayunu

(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³ Sinabin mani tawu kan Jesus, “Ya mani tagasunul Juan buy mani tagasunul Pariseo, pawa silan mag-ayunu buy manalangin. Uysiyang ya mani tagasunul muy pawa yan mangan buy maminem ta?”

³⁴ Kabay in-alimbawan Jesus ya sarili na sa liyaki ya pan-itangên, “Malyari nayin mag-ayunuy mani bisita sa tangenan pakan kaawyun la pun na liyaki ya pan-itangên? Asê! ³⁵ Nuwa lumatêng nga alluy kêmên kallay liyaki ya pan-itangên. Sa panawun abiin, baydu sila pun mag-ayunu.”

³⁶ Sinabi êt Jesus kallay paalimbawan ati, “Ayin tawuy mangginit bayuy yaming amên ilanib sa manan yaming. Tagawan nu daygên nay abitu, maginit ta bayuy yaming buy ya inlanib sa bayu, asê naspat sa manan yaming.”

³⁷ Sinabi pun êt Jesus kallay gisay alimbawa, “Ayin êt mamitiis bayuy alak sa manan pamyanan na diyag sa balat. Ta nu daygên nay abitu, matlê ya pamyanan buy mibulug ga alak. Parisu silan masayang! ³⁸ Nuwa ya bayuy alak, sêpat itiis sa bayuy pamyanan. ³⁹ Ayin êt tawuy nakainem manan alak ka kalabay minem bayuy alak. Ta sabin nay, ‘Manyaman na manan alak.’ ”

6

Ya aral Jesus tungkul sa Allun Pagpaynawa

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

¹ Gisay Allun Pagpaynawa, nagdan silan Jesus sa nagtrigu. Nanggutus ya mani tagasunul nan tilalagay trigu buy pinuyu-puyu lay ati sa mani gamêt la bayu la kinnan na mani lasin ati. ² Nuwa dilag dakun umnuy Pariseo ya nagsabin, “Uysiyang pallabagên yu yay Kautusan tungkul sa Allun Pagpaynawa ta?”

³ Pikitbayan silan Jesus, “A yu pun nayi nabasay dinyag David sabitun inlayang ya buy mani kaawyun na?”

⁴ Sinumun ya sa Tolday Pagsimban, kingwa nay tinapay ya in-andug kan Bapan Namalyari, kinnan na buy pinakan na êt ta mani kaawyun na, agyan idi sa Kautusan ya kay mani pari ya dilag karapatan mangan abitu.”

⁵ Sinabi pun êt Jesus sa mani Pariseo, “Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy makapagsabi nu sabêt ta mangêd daygên sa Allun Pagpaynawa.”

*Ya liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)*

⁶ Gisay na êt ta Allun Pagpaynawa, nanguman sinumun si Jesus sa balin pagtipunan mani Judio buy nangaral ya. Dilag gisay liyaki bayduy nati ya gamêt nay wanan. ⁷ Ya mani manurun Kautusan buy mani Pariseo, pinakaillagan la si Jesus. Ta nu paiyulun nay liyaki sa Allun Pagpaynawa, dilag silan maisangkan laban kana. ⁸ Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay sinabi na sa liyaki, “Midêng ka buy magdani ka baydi sa arapan.” Kabay nidêng nga liyaki buy nagdani kana.

⁹ Pamakayari, sinabin Jesus sa mani Pariseo buy sa mani manurun Kautusan, “Patangên kataw, ‘Sabêt ta pantulut-tan Kautusan sa Allun Pagpaynawa? Manyag mangêd o manyag nadawak? Miligtas o mamati?’ ”

¹⁰ Kabay pinakaêlêw Jesus ya kaganawan nakapalitêng kana bayu na sinabi sa liyaki, “Ipaktang muy gamêt mu.” Kabay impaktang liyaki ya gamêt na buy inumiyul yabay.

¹¹ Nuwa sên nakitan mani Pariseo buy manurun Kautusan na namaiyul ya sa Allun Pagpaynawa, nanubag sila. Kabay pisasabyan la nu sabêt ta daygên lay nadawak kan Jesus.

*Namili si Jesus un mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)*

¹² Sa panawun abitu, naku si Jesus sa bung-uy buy nawat-watan nan nanalangin kan Bapan Namalyari.

¹³ Pamakamaranun, binêg nay mani tagasunul na ta namili yan mapu buy luway binêg nan apostul, ¹⁴ si Simon ya pinalagyunan nan Pedro buy si Andres ya patêl na, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵ si Mateo, si Tomas, si Santiago ya anak Alfeo, si Simon ya manalangsang sa gubernun Roma, ¹⁶ buy si Judas ya anak kaatag Santiago, buy si Judas Iscariote ya nisupakat kan Jesus.

Nangaral buy namaiyul si Jesus
(Mateo 4:23-25; 5:1-12)

¹⁷ Pamakayari nan namilin apostul na, inlumunsan silan ubat sa bung-uy bayu tinunggên sa gisay napatal la lugal. Idi bayduy malakêy tagasunul na buy idi êt bayduy sadyay lakên tawuy ubat sa kaganawan lugal sa prubinsyan Judea buy sa balayan Jerusalem buy ubat sa mani lugal sa agid dagat sa balayan Tiro buy sa balayan Sidon. ¹⁸ Naku sila baydu amên mallêngê kan Jesus buy paiyulun sila. Kabay pinaiyul nay nipagsakit buy mani sinêdakan nadawak ka ispiritu. ¹⁹ Kabay pinagpilitan kaganawan na madukpan laya, ta idi kanay kapangyarian Bapan Namalyari ya mamaiyul sa kaganawan nipagsakit.

²⁰ Inêlêw nay mani tagasunul na buy sinabi na,
“Pinagpala kaw wa mani kalulu,
tagawan mibilang kaw sa pag-arian Bapan Namal-
yari.

²¹ Pinagpala kaw wa mani layangên amêsên,
tagawan mabsuy kaw.

Pinagpala kaw wa mani manangis amêsên,
tagawan mangkayli kaw.

²² Pinagpala kaw nu pagsakitan kaw nakêm
buy nu ipapawa kaw

buy nu dustakên kaw kaganawan tawu gawan sa panunul yu kangku ya in-Anak Tawuy ubat sa langit.”

²³ Ta parabaydu êt ta dinyag mani ninunu la sa mani propeta awlagi. Kabay nu mangadanasan yuy abiin, matula kaw buy mag-ukdu kaw gawan sa tula, tagawan maulagay gantimpala yu sa langit.

²⁴ “Sikaw wa mani mabandi, mamakapalunus kaw lanu, ta natanggap yina amêsên na katigsawan yu.

²⁵ Sikaw wa nangabsuy amêsên, mamakapalunus kaw lanu, ta lumayang kaw.

Sikaw wa mani mangkayli amêsên, mamakapalunus kaw lanu, ta magluksa kaw buy mipanangis.

²⁶ Sikaw wa mani pan-ulimênên kaganawan tawu amêsên, mamakapalunus kaw êt lanu, gawan para bayduy dinyag mani ninunu la sa mani magtatalingkayun propeta.”

Kaidwan na mani kapati
(Mateo 5:38-48; 7:12)

²⁷ Amêsên, sinabin Jesus, “Nuwa pansabin ku kamuyun mani mallêngê kangku, kaidwan yuy mani kapati yu buy manyag kaw mangêd sa mani nipagsakit nakêm kamuyu.

²⁸ Manalangin kaw para sa mani mandustak kamuyu ya pagpalên silan Bapan Namalyari buy manalangin kaw para sa mani mamasakit kamuyu. ²⁹ Nu dilag mandalpin pingi mu, ipadalpi mu êt ta kapaka. Nu dilag mangwan up-up mu, agana mu êt iimut ya yaming mu. ³⁰ Nu dilag manyawad kamu, biyan muya. Buy nu dilag mangwan pibandiyan mu, agana mina udungun. ³¹ Daygên yu sa mani kaparisu yuy labay yun daygên la kamuyu.”

³² “Nu kay ya mani mangidu kamuyuy pan-idun yu, ayin kaw matanggap pa gantimpalay ubat kan Bapan Namalyari. Tagawan agyan ya mani makasalanan na tawu, pan-idun la êt ta mangidu kalla. ³³ Buy nu kay panyagên yun mangêd da tawuy manyag mangêd kamuyu, a kaw ulimênên Bapan Namalyari. Tagawan agyan ya mani makasalanan, para êt bayduy pandaygên la. ³⁴ Nu kay pamaraman yuy mamakabayad kamuyu, a kaw ulimênên Bapan Namalyari. Tagawan agyan ya mani makasalanan, mamaandam sila êt sa kaparisu lan makasalanan, ta natanêk ya nakêm lan iudung lay abitu! ³⁵ Alwan parabayduy daygên yu, nun a kaidwan yuy mani kapati yu, manyag kaw mangêd kalla, buy paandamên yu silan a kaw mangêtêng kapalit. Nu parabayduy daygên yu, maragul la gantimpala yu buy mapagpapêtgan ya anak kaw Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Tagawan mangêd ya agyan sa mani tawuy ayin utang nga nakêm buy sa mani nadawak ka tawu. ³⁶ Magin mapallunus kaw kaparison Bapa yun Namalyari ya mapallunus.”

*Agana mangusgan kaparisu
(Mateo 7:1-5)*

³⁷ “Agana kaw mangusgan kaparisu yu amên a kaw êt usgên Bapan Namalyari. Agana kaw êt mangatul kaparisu yu amên a kaw êt atulan Bapan Namalyari. Mamatawad kaw amên patawarên kaw Bapan Namalyari. ³⁸ Mam-i kaw sa kaatag amên biyan kaw êt Bapan Namalyari. Ta ya idin yu, iudung na un ustuy takal, intêtê, imbinsêk anggan masalipaw. Gawan nu sabêt ta panukad da panggamitin yun pam-i sa kaatag, sabay êt ta panukad da gamitin Bapan Namalyari kamuyu.”

³⁹ Sinabi êt Jesus ya paalimbawan ati, “Malyari nayin mangakay ya bulag sa kaparisu nan bulag? Asê! Ta parisu

silan manabu sa kali nu daygên lay abitu. ⁴⁰ Ayin mag-aral la igit pun sa manuru kana. Nuwa nu napakaturwanan yan mangêd, magin kaparisu yan manuru kana.”

⁴¹ “Uysiyen makitan mu yay puling sa matan kaparisu mu, pakan a mu makitan na maragul la puling sa mata mu ta? ⁴² Parasaantu mun masabi kanay, ‘Patêl lay, paulayên mun itas kuy puling sa mata mu’, pakan a mina man makit ta maragul la puling sa mata mu? Mapagtalingkayu! Itas mu pun na maragul la puling sa mata mu amên makakit kan mangêd. Sa pakapakun baydu, maitas muy puling sa matan kaparisu mu.”

Matandan na puun kayu sa tagêy na

(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Sinabi pun êt Jesus, “Ya mangêd da puun kayu, asê managêy asê pangkanên buy ya puun kayuy asê mangêd, asê managêy pangkanên. ⁴⁴ Balang puun kayu, matandan sa mani tagêy na. Tagawan na tanaman na madiwi, asê managêy igus o ubas. ⁴⁵ Para êt baydu sa tawu. Ya tawuy mangêd da ugali, magsabi yan pawan kangêdan, tagawan napnun kangêdan na bêkê na. Nuwa ya tawuy nadawak ka ugali, magsabi yan pawan kadawakan, tagawan napnun kadawakan na bêkê na. Tagawan nu sabêt ta idi sa bêkên gisay tawu, sabay ya sabin na.”

Ya luway tawuy nitudêk bali

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶ Sinabi pun êt Jesus, “Uysiyen pambêgên yuku yan, ‘Panginuun, Panginuun’, pakan a yu pansunulun ya mani pansabin ku? ⁴⁷ Paradi ya magdani kangkun mallêngê buy manunul sa mani sabi ku. Kaparisu yan ⁴⁸ gisay tawuy nangalin malalê buy impaydêng nay bali na sa pundasyun na batu. Sên inlumâtêng nga lanab, asê nalasak ka bali na, ta napas-êy ya pinipundasyunan na. ⁴⁹ Nuwa ya tawuy

mallêngê sa pansabin ku, pakan a nay naman pansunulun, kaparisu yan tawuy nanyag bali ya ayin pundasyun. Sên inlumâtêng nga lanab, tambêng nayêgmak buy nalasak ka bali na.”

7

Pinaiyul Jesus ya ipus un gisay kapitan Romano (Mateo 8:5-13)

¹ Sên nayari yan tinurwanan Jesus ya mani tawu, naku ya sa balayan Capernaum. ² Idi bayduy gisay kapitan mani sundalus Romano. Dilag yan ipus ya kakaidwan na ya nagsakit buy marani yan mati. ³ Sên nabalitan kapitan ya tungkul kan Jesus, in-utus nay mani mangatwan Judioy manungkulan amên pakisabyan laya si Jesus ya lakwên naya sa bali na buy paiyulun nay ipus na. ⁴ Sên nilatêng silayna kan Jesus, pikisabyan layan mangêd, “Nu malyari dayi, sawpan muy kapitan gawan sêpat yan sawpan. ⁵ Ta kaidwan na kitamuy mani layin Judio buy siyay nipadyag balin pagtipunan tamu.”

⁶ Kabay nakilaku kalla si Jesus. Sên marani silayna sa balin kapitan mani sundalus, in-utus êt kapitan na dakun umnuy kaluguran na amên têgmên si Jesus buy ipasabi kanay, “Panginuun, agyan a kayna kanu maku sa bali na ta a ya sêpat lakwên. ⁷ Kabay a yina nagdani, ta a ya sêpat makiarap kamu. Nuwa nu sabin mu kanuy umiyul la ipus na, umiyul yabay. ⁸ Tanda nay ati, gawan siya man, dilag mani nipagtungkulan na makapangyarian pun êt kana. Buy dilag ya êt pansakupun na mani sundalus. Nu sabin na sa gisay, ‘Maku ya baydu’, maku yabay baydu. Nu sabin nay, ‘Kaksaw ka baydi’, magdani ya. Buy nu sabêt ta iutus na sa ipus na, daygên na.”

⁹ Sên nalêngên Jesus ya impasabin kapitan sundalus, nakaupapas ya buy nag-arap ya sa mani tawuy kilalaku

kana. Sinabi na, “Agyan sa mani Israelitay ayin naku pun nakitan na tawuy paradi ya karagul la panampalataya.”
¹⁰ Sên nag-udung sa bali ya mani in-utus kapitan, nakitan laya bay ya inumiyul lay ipus na.

Pinabyay Jesus ya bayuntawuy nati

¹¹ Pamakayari, naku si Jesus sa balayan ya naglagyun Nain. Nakilaku kanay mani tagasunul na buy ya malakêy tawu. ¹² Sên marani silayna sa susunan balayan Nain, nakatbêng silan malakêy tawuy mamilbêng nati. Ta nati ya gigisay liyaki ya anak bal-uy babayi. Malakêy taga balayan ya nakilbêng nga kaawyun na. ¹³ Sên nakitan Panginuun Jesus ya bal-u, nalunus ya. Kabay sinabi na, “Patêl la, agana ka manangis.”

¹⁴ Nagdani ya buy dinukpan nay kakalêkan nati ya gêg-tan mamilbêng. Kabay tinunggên sila buy sinabin Jesus sa liyaki ya nati, “Ali kuway, mimata kayna.” ¹⁵ Niknuy nati, êh nakasabi yina. Tinambay yan indin Jesus sa indu na. Sinabi na, “Ati ya anak mu.”

¹⁶ Kabay sa limu la sa nalyari, kinêdêsan na kaganawan tawu buy nangulimên sila kan Bapan Namalyari. Sinabi la, “Ha, pata taganan pansawpan kitamun Bapan Namalyari! Ta inlumtaw kantamuy makapangyarian na propeta na.”

¹⁷ Ya tungkul sa dinyag Jesus, niwagaw sa buun prubinsyan Judea buy sa mani lugal la nakapalitêng.

Si Jesus buy si Juan ya Mamawtismu

(Mateo 11:2-19)

¹⁸⁻¹⁹ Amêsên, ya mani tagasunul Juan ya Mamawtismu, inlaku laya si Juan sa sukulan buy sinabi la kanay kaganawan dinyag Jesus. Sên natandan Juan na abitu, in-utus nay luwa sa mani tagasunul na kan Jesus amên ipatang kanay paradi, “Sika nayi ya pan-êtêngên yan na lumatêng o mangêtêng kay pun kaatag?”

²⁰ Sên nilatêng silay nabay kan Jesus, sinabi la, “In-utus kay Juan ya Mamawtismu amên ipatang yan kamu nu sika nayi ya pan-êtêngên yan lumatêng o mangêtêng kay pun kaatag.”

²¹ Sa mani uras abitu, malakêy pinaiyul Jesus ya nipagsakit buy mani bulag. Malakê êt ta sinêdakan nadawak ka ispirituy impatas na sa mani tawu. ²² Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul Juan, “Mag-udung kaw kan Juan buy ibalita yu kanay nakit buy nalêngê yu amêsên. Nakakit tanay mani bulag. Nakabitay mani lumpu. Inumiyul la mani nagketung. Nakalêngêy mani asê kalêngê. Pampabyayên na mani nati. Buy pan-iaral sa mani kaluluy Mangêd da Balita. ²³ Pinagpalay tawuy asê magluway nakêm kangku.”

²⁴ Pamakabitan mani tagasunul Juan, pinatang Jesus ya mani tawu, “Sabitun naku kaw sa kakyangan, sabêt ta napilmi yun makit? Gisay timbu nayi ya pangkimpayên angin? Asê! ²⁵ Gisay tawu nayi ya nakayaming mangêd? Asê, ta ya mani tawuy nakayaming mangêd buy mam-bumyay sa mangêd da kabilyan, kay makitan sa balin ari. ²⁶ Naku kaw êt nayi sa kakyangan amên makit ya gisay propeta? Awu. Pêtêg gisa yabay propeta si Juan. Nuwa pansabin ku kamuyuy igit yapun sa gisay propeta. ²⁷ Ta sabay si Juan na pantukuyun Bapan Namalyari sabitun sinabi na sa Kasulatan, ‘Dilag gakun gisay iutus ya muna kamu amên mil-an danan mu.’ ”*

²⁸ Sinabi pun êt Jesus, “Pansabin ku kamuyuy ayin tawuy in-anak ya igit pun kan Juan. Nuwa nu sisabêt man na pinakanayêpa sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari, igit yapun kan Juan.”

* 7:27 7:27 Malakias 3:1.

²⁹ Sên nalêngên mani tawu buy maningil buwis ya pangaral Jesus, sinabi la, “Ustuy pan-ipadyag Bapan Namalyari.” Sinabi lay abiin gawan nagpabawtismu sila kan Juan. ³⁰ Nuwa ya mani Pariseo buy mani manurun Kautusan, a sila nagpabawtismu kan Juan. Kabay a la tinanggap ya pan-ipadyag Bapan Namalyari sa biyay la.

³¹ Sinabi pun êt Jesus, “Sa sabêt ku maiparisuy mani tawu sa panawun amêsên? Kansabêt ku sila maiparisu? ³² Maiparisu ku sila sa mani anak ka nakaiknu sa pangapalan. Pansabin lan masnêg sa mani kakapal la, ‘Tinigtigan yan kaw bulugudyung, nuwa a kaw nanalêk. Nagkanta kay pagkanta sa nati, nuwa siyan a kaw nanangis.’ ”

³³ “Para kaw êt baydu tagawan sên inlumâtêng baydi si Juan ya mag-ayunu buy asê maminêm alak, siyan pansabin yuy, ‘Pansêdakan nadawak ka ispirituy tawun abiin.’ ³⁴ Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, sên inlumâtêng ngaku baydi, nakitan yukun mangan buy maminêm alak, siyan pansabin yuy, ‘Elêwên yumbay ya tawun abiin! Masing-ul buy mapaglasing ya, kaluguran yan mani maningil buwis buy mani mapanyag kasalanan.’ ³⁵ Nuwa paraman baydu, mapagpapêtgan na pêtêg ga kabiyasnan Bapan Namalyari sa mani tawuy manunul sa pan-ituru yan.”

Binulugan pabangi si Jesus

³⁶ Amêsên, dilag gisay Pariseoy naglagyun Simon. In-sagyat na si Jesus un mangan sa bali na. Kabay sinumun si Jesus un mangan. ³⁷ Sa balayan abitu, dilag gisay babayi ya pikatandan ya asê mangêd da pangababayi. Sên natandan nay mangan si Jesus sa balin Simon, naku ya baydun gêgtan na makamal la pabangi ya idi sa mangêd

da pamyanan ya diyag sa batun alabastru.† 38 Amêsên, sên idi ya bayduy babayi, nagdani ya sa kabukutan Jesus sa danin bitis na. Nanangis ya baydu angga sa napitakan luwa nay bitis Jesus. Kabay pinunis nan sabut nay ati, dinêp nay bitis buy pakanawa nan binulugan pabangi.

39 Si Simon na nanagyat kan Jesus, sên nakitan nay dinyag babayi, nasabi na sa sarili na, “Nu pêtêg propetay tawun ati, tanda na dayi ya asê mangêd da pangababayin nakadukpa kana.”

40 Nuwa tandan Jesus ya inisip Simon. Kabay sinabin Jesus kana, “Dilag gakun labay sabin kamuy Simon.”

Nakitbay si Simon, “Sabêt ta abituy Manuru?”

41 Sinabin Jesus kana, “Dilag luway tawuy nangutang pera sa gisay tawuy mamautang. Liman dalan ya inutang gisa. Ya gisa, limampu. 42 Sên a sila makabayad, a nayna impabayad da utang la. Amêsên, sa êlêw mu, sisabêt sa luway mas mangidu baydu sa namautang kalla?”

43 Nakitbay si Simon, “Sa pangêlêw ku, abituy mas malakêy utang.”

Kabay sinabin Jesus, “Ustuy pakitbay mu.”

44 Pamakayari, inawing Jesus ya babayi buy sinabi na kan Simon, “Elêwên muy babayin ati. Sên sinumun naku nangun sa bali mu, a muku binyanan lanêm panguyas kun bitis ku. Nuwa ya babayin ati, inuyasan nan luwa nay bitis ku buy pinunisan nan sabut nay bitis ku. 45 A muku êt dinêp bilang pananggap mu kangku, nuwa siya, ubat sa sinumun ya baydi, a ya tinunggên mandêp sa bitis ku. 46 A mu binulugan laruy ulu ku, nuwa siya, binulugan nan makamal la pabangi ya bitis ku. 47 Kabay pansabin ku kamuyuy ya maragul la pangiduy impakit na kangku, sabay ya pagpapêtêg pinatawad day mani kasalanan na.

† 7:37 7:37 Ya alabastru, gisa yan kalasin batuy nagkulay naputi buy kulay ukuy. Makamal ati.

Nuwa ya tawuy pinatawad pêrad, pêrad êt ta impakit nay pangidu.”⁴⁸ Amêsên, sinabin Jesus sa babayi, “Pinatawad day mani kasalanan mu.”

⁴⁹ Ya mani kaêm nan mangan, namatang sila sa sarili la, “Sisabêt ta tawun ati, ta agyan kasalanan mapatawad na?”

⁵⁰ Sinabin Jesus sa babayi, “Niligtas kayna sa parusa, gawan sa panampalataya mu kangku. Muli kaynan nap-atêtbêk ka nakêm.”

8

Mani babayi ya nanawup kan Jesus

¹ Pamakayari, inlakun Jesus ya mani balayan buy mani baryu sa Galilea, ta mangaral yan Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari. Kaawyun nay mani mapu buy luway tagasunul na² buy dakun umnuy babayi ya pinaiyul na buy babayi ya tinasan na êt nadawak ka ispiritu. Gisa kalla si Mariay pambêgên lan Magdala ya tinasan Jesus un pituy nadawak ka ispiritu.³ Dilag êt kaawyun si Juana ya asawan Cusa ya pagtiwalan Gobernador Herodes Antipas, si Susana buy malakê pun êt ta kaatag. Ya mani babayin abiin, manawup sila sa mani kaylangan lan Jesus ubat sa mani sarili lan pibandiyen.

Ya paalimbawa tungkul sa mamibulaglag

(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴ Kaban mititipun na malakêy tawuy ubat sa mag-mikakanayun na balayan, ingkuwentun Jesus ya paalimbawan ati,⁵ “Dilag gisay manggitnay namibulaglag bini. Sa pamibulaglag na, dilag mani bini ya nangananabu sa dan. Nangatudakan na ati buy tinuktuk mani uybun manuk.⁶ Dilag êt mani bini ya nangananabu sa mabatuy lugal. Tinumubuy mani ati, nuwa tambêng nawangêy, gawan namalay luta.⁷ Dilag êt mani bini ya nangananabu

sa pantubwanan têtak ka madiwi. Niagnan inlumabung nga mani bini buy mani têtak, nuwa kinêlkêlan têtak ka madiwi ya mani bini. ⁸ Ya kaatag, nangananabu sa mangêd da luta. Kabay tinumubu buy nanagêy ya mani bini un tidinalan na lasi.” Pamakayari, masnêg sinabin Jesus, “Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu.”

Ya labay sabin mani paalimbawa

(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

⁹ Namatang nga mani tagasunul Jesus, “Sabêt ta labay mun sabin sa paalimbawan abiin?”

¹⁰ Kabay pikitbayan silan Jesus, “Impaintindi kamuyuy nakaliim tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, nuwa sa kaatag, pan-isabi ya ati sa kapamilatan paalimbawa amên, ‘Kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit. Buy kapallêngê-lêngê laman, a sila makapukat.’ ”*

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

¹¹ Impatandan Jesus nu sabêt ta labay sabin abituy paalimbawa. Sinabi na, “Ya bini, sabay ya Sabin Bapan Namalyari. ¹² Ya dan na kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari. Nuwa sên inlumâtêng si Satanas, intas nay Sabin Bapan Namalyari sa bêkê la amên a sila manampalataya buy a sila miligtas sa parusa. ¹³ Ya mabatuy lutay kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari buy mat-ula lan tinanggap pa ati. Nuwa asê nipakatêbêk sa bêkê lay pananggap la. Kabay asê napêng nga panampalataya la, ta sên inlumâtêng nga mani panubuk, inlakwanan lay nay panampalataya la. ¹⁴ Ya lutay pantubwanan têtak ka madiwi nu saantu nanabuy kaatag bini, sabay ya

* 8:10 8:10 Isaias 6:9.

nallêngên Sabin Bapan Namalyari. Nuwa sên kabuyutan, gawan sa mani pangganakên sa biyay la, pibandiyan buy panunul sa kalabayan lawini la, nalitêpan lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay asê nanagêy sa biyay la. ¹⁵ Nuwa ya mangêd da lutay kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngên Sabin Bapan Namalyari ya dilag mangêd da nakêm. Impakatêbêk lay ati sa bêkê la buy pinibabatan lan sinunul angga sa nanagêy sa biyay la.”

*Ya aral ubat sa sulu
(Marcos 4:21-25)*

¹⁶ Sinabi pun êt Jesus, “Ayin tawuy mamagkêt sulu ya takpan nan timba o idin sa aypan papag, nun a idin nay sulu sa pêtêg pamyanan amên mam-in sawang sa kaganawan sumun sa bali. ¹⁷ Ta ayin pan-itaguy asê miwagaw buy ayin pan-iliim ma asê matandan.”

¹⁸ “Kabay mallêngê kaw mangêd sa pansabin ku. Ta ya tawuy manunul sa malêngê nay kapêtêgan, biyan yapun êt pangintindi. Nuwa ya tawuy asê manunul sa malêngê nay kapêtêgan, agyan na indap nay idi kana, itas pun êt kana.”

*Ya indu buy mapatêl Jesus
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)*

¹⁹ Amêsên, naku kan Jesus ya indu na buy mapatêl na. Nuwa a sila midani, gawan malakêy tawu. ²⁰ Kabay dilag nagsabi kan Jesus, “Idi sa lawasan ya indu mu buy mapatêl mu. Labay lakan makitan.”

²¹ Nuwa pikitbayan yan Jesus, “Ya mani mallêngê buy manunul sa Sabin Bapan Namalyari, sabay silay indu ku buy mapatêl ku.”

*Pinatgên Jesus ya sadyay lakas angin
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)*

²² Gisay allu, nagsakay si Jesus buy mani tagasunul na sa gisay bangka. Sinabi na kallay, “Maglipay kitamina sa lawa.” Kabay naglipay silayna. ²³ Sên idi ya sa lanêm ya bangka, nabêlêwan Jesus. Asê naêpêng, inlumakas ya angin buy nasunan malakêy lanêm ya bangka la. Kabay idi sila sa nadawak ka kabilyan.

²⁴ Kabay pinêw yan mani tagasunul na, “Manuru, Manuru, mimata ka! Milêmlêm kitamina!”

Kabay nimata si Jesus, in-utus nay malakas ya angin buy maragul la alun, “Tunggên kaw!” Kabay tinunggên na angin buy namatêt bék ka alun.

²⁵ Pinatang Jesus ya mani tagasunul na, “Antuy panam-palataya yu?”

Nakaupapas sila buy nalimu. Kabay nisasabi sila, “Sis-abêt ta ati! Siyan mapatgên na yay angin buy alun ta!”

*Pinaiyul Jesus ya tawuy sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)*

²⁶ Amêsên, insundu lay paglipay la angga sa nilatêng sila sa lugal mani tawuy pambêgên lan Geraseno ya katalipay lawan Galilea. ²⁷ Kabay pamakalatêng la, nagtabuy si Jesus sa bangka. Timbêng yan gisay liyaki ya manugêl baydu ya sinêdakan nadawak ka ispiritu. Nabuyut tinan asê magyaming buy a ya manugêl sa bali, nun a sa lêyang nga pamilbêngan. ²⁸⁻²⁹ Agyan papakabantayan laya buy papakasêl-an tanikalay gamêt na buy bitis na, mabuytu na pun êt. Pawa yan pansêdakan nadawak ka ispiritu buy pan-ipalaku ya sa kakyangan na lugal. Sên nakitan liyaki si Jesus, nan-angaw ya buy nanduku ya sa arapan na. Kabay sinabin Jesus kana, “Nadawak ka ispiritu, magtas ka kana!”

Kabay masnêg nan sinabi, “Jesus ya Anak Bapan Namalyari ya Katatag-ayan, sabêt ta daygên mu kangku? Makisabi yaku kamu, agana muku pasakitan.”

³⁰ Kabay pinatang yan Jesus, “Sabêt ta lagyu mu?”

Nakitbay ya, “Libulibu.” Sinabi nay abitu gawan malakêy nadawak ka ispirituy nagsêdak kana. ³¹ Nakilunuslunus ya nadawak ka ispiritu kan Jesus, “Agana mukay ipalaku sa kalalêlalêan sukulan sa aypan luta.” ³² Dilag malakêy babuy ya manabêl baydu sa bunguy. Nakilunuslunus ya nangadadawak ka ispiritu kan Jesus, “Tulutan mukay magsêdak sa mani babuy.”

Kabay sinabin Jesus kalla, “Dali kawna!” ³³ Kabay nagtas ya mani nadawak ka ispiritu sa liyaki buy nagsêdak sa mani babuy. Nipamwayuy mani babuy buy nanabu sa bêngaw. Kabay nangalulumud sila sa lawa.

³⁴ Sên nakit manaysay babuy ya abitu, nuwayu silan napapakun sa balayan buy sa karanin baryu buy imbalita lay nalyari. ³⁵ Kabay naku bayduy mani tawu amên êlêwên lay nalyari. Pamakalatêng la kan Jesus, nakitan lay liyaki ya tinasan nan nadawak ka ispiritu ya nakayaming ngina buy nakaiknuy na sa kabitisan Jesus buy mamangêd day isip na. Kabay nalimwan ya mani tawu sa mani nalyari. ³⁶ Ya mani nakakit sa dinyag Jesus, ingkuwentu lay nalyari sa mani inlumatêng, “Impatas Jesus ya nadawak ka ispiritu ya nagsêdak sa liyaki.”

³⁷ Ya mani taga baydu sa Geraseno, nakisabi sila kan Jesus, “Magtas kayna sa lugal yan, ta lilimun kay kamu!”

Kabay nagsakay ya silan Jesus sa bangka ta maglipay sila papakun sa lugal la ubatan la. ³⁸ Nakisabi kan Jesus ya liyaki ya tinasan nan nadawak ka ispiritu, “Kilaku waku dayi kamu.” Nuwa alwan parabayduy labay Jesus. Kabay sinabi na, ³⁹ “Muli kayna amên ipatanda mu kallay dinyag Bapan Namalyari kamu.” Kabay nuli ya liyaki buy imbalita na sa buun balayan na dinyag Jesus kana.

Pinaiyul Jesus ya anak Jairo buy ya babayi ya manay nan pandayên

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰ Amêsên, sên nag-udung si Jesus sa lipay lawa, mat-ula yan tinanggap mani tawu gawan mangêtpan kanay kaganawan. ⁴¹ Inlumatêng nga gisay liyaki ya naglagyun Jairo ya gisay mamunu sa balin pagtipunan mani Judio. Nanduku ya sa arapan Jesus buy nakisabi ya, “Nu malyari dayin kayêk, maku ka dayi sa bali ku, ⁴² gawan marani yan mati ya gigisay anak kuy babayi ya mapu buy luway nay tawun.”

Kaban papakun si Jesus sa balin Jairo, nipipiitan na mani tawu kana. ⁴³ Dilag gisay babayi bayduy mapu buy luway tawun nan dayên. [Naubus say kaganawan pibandiyan na sa pamayad sa pagpaêlêw na sa mani manulu.] Nuwa ayin makapaiyul kana, agyan sisabêt. ⁴⁴ Naku yan nagdani sa bukut Jesus buy dinukpan nay palpal yaming na. Kabay tambêng tinunggên na pagdaya na.

⁴⁵ Namatang si Jesus, “Sisabêt ta nandukpa kangkun ah?”

Sinabin balang gisa, “Alwan siku.”

Kabay sinabin Pedro, “Manuru, tanda muy malakêy tawuy nakapalitêng nga nipipiitan amên midani kamu.”

⁴⁶ Nuwa sinabin Jesus, “Dilag nandukpa kangku, ta natanam kuy dilag kapangyarian na nag-awas kangku.”

⁴⁷ Sên natandan babayi ya a na maipuglaw wa dinyag na, pumilapil yan nagdani kan Jesus. Nanduku ya sa arapan buy sinabi na sa kaganawan nu sabêt ta sangkan uysiyang dinukpan nay yaming Jesus buy nu parasaantu yan inumiyul.

⁴⁸ Kabay sinabin Jesus kana, “Anak kuway, inumiyul ka gawan sa panampalataya mu kangku. Muli kaynan napatêtbêk ka nakêm.”

⁴⁹ Kaban kasabi pun Jesus ya babayi, inlumatêng nga gisay liyaki ya ubat sa balin Jairo. Sinabi na kan Jairo, “Nati yanay anak mu. Agana mina abalên na Manuru.”

⁵⁰ Nuwa sên nalêngên Jesus ya abiin, sinabi na kan Jairo, “Agana ka malimu. Kay manampalataya ka kangku buy mabyay yan manguman.” ⁵¹ Pamakalatêng la sa bali, ayin pinasun si Jesus nun a kay silan Pedro, Santiago, buy si Juan buy mangatwan anak. ⁵² Manangis buy man-alab ya mani tawuy idi baydu.

Nuwa sinabin Jesus kalla, “Agana yu tangisan na anak, gawan a ya nati, nun a kay mamabêlêw ya.” ⁵³ Inuyam laya, ta tanda lay pêtêg nati ya anak. ⁵⁴ Nuwa tinalan Jesus ya gamêt anak buy sinabi na kana, “Anak kuway, mimata ka.” ⁵⁵ Nabyay ya anak buy tambêng yan niknu. Kabay sinabin Jesus kalla, “Pakan yuya.” ⁵⁶ Nakaupapas ya mangatwa na, nuwa masipit intipan Jesus kallay a la sabin agyan kansabêt man na nalyari.

9

*In-utus Jesus ya mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)*

¹ Binêg Jesus ya mapu buy luway tagasunul na. Buy binyanan na silan kapangyarian buy karapatan makap-itas kaganawan nangadawak ka ispiritu buy mamaiyul nipagsakit. ² In-utus na sila amên mangaral tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari buy mamaiyul mani tawuy nipagsakit. ³ Sinabi na kalla, “Sa pamita yu, agana kaw mantan dakun sabêt, agyan têkên, susut, kanên, pera o yaming nga pangalili. ⁴ Makitugêl kaw agyan sa sisabêt man na mananggap kamuyu buy manugêl kaw baydu

angga sa pamita yu sa balayan abitu. ⁵ Buy nu a kaw tanggapên mani tawu sa gisay balayan, mita kaw baydu. Nuwa bayu kaw mita, ikampag yuy abuy idi sa bitis yu bilang pamipatanda kalla ya nadawak ka dinyag la.”

⁶ Kabay ya mani tagasunul na, namitay nan naku sa mani baryu. Nangaral silan Mangêd da Balitan Bapan Namalyari buy namaiyul silan nipagsakit agyan saantu man na lugal.

*Naguluy nakêm Gobernador Herodes Antipas
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)*

⁷ Sên nabalitan Gobernador Herodes Antipas ya kaganawan pandaygên Jesus, naguluy nakêm na, ta dilag magsabin, “Nanguman nabyay si Juan ya Mamawtismu.”

⁸ Dilag dakun umnuuy nagsabin, “Sabay siya si propeta Elias ya nanguman nagpakit.”

Dilag êt taman nagsabin, “Gisa ya sa mani propeta sabitun nuna ya nanguman nabyay.”

⁹ Nuwa sinabin Gobernador Herodes Antipas, “Alwan siya si Juan, ta impaputus kinay ulu na. Nuwa sisabêt taman na imbalita la kangku?” Kabay pinagpilitan nan makitan si Jesus.

*Pinakan Jesus ya limay libuy tawu
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)*

¹⁰ Amêsên, sên nag-udung nga mani apostul kan Jesus, ingkuwentu lay kaganawan dinyag la. Sên anti, pikilaku na sila un kakapad la sa gisay balayan na pambêgên Bethsaida. ¹¹ Nuwa sên natandan malakêy tawuy pamita la, nangamat sila kan Jesus. Sên nakitan silan Jesus, dinambi na sila. Kabay nangaral ya kalla tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari buy pinaiyul nay mani tawuy nipagsakit.

¹² Sên nitanglêw way mamut, nagdani kan Jesus ya mapu buy luway tagasunul na buy sinabi la kana, “Manuru, idi kitamu sa kakyangan na lugal. Kabay ipalaku minay mani tawu sa nangarani ya baryu buy sa panggitnan amên makatkap silan maêkan buy kabêlêwan la.”

¹³ Nuwa sinabin Jesus kalla, “Asê, sikaw wa mam-in maêkan kalla.”

Kabay nakitbay sila, “Manuru, kay dilag kitamun lili-may tinapay buy luluway kênan lanêm. Ya labay mun sabin ni maku kay pun êt nayin manaliw maêkan la?” ¹⁴ Ya bilang mani lawyaki, limay libu.

Nuwa sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Paiknun yu silan tilimampu sa gisay grupu.” ¹⁵ Kabay pinaiknu lay kaganawan.

¹⁶ Sên anti, kingwan Jesus ya limay tinapay buy luway kênan lanêm. Pamakayari, nangêlêw ya sa langit buy nagpasalamat ya kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy pinutus-putus nay kênan lanêm buy indin na sa mani tagasunul na. Indin êt mani tagasunul na sa mani tawu. ¹⁷ Nakaêkan na kaganawan tawu buy nabsuy. Sên tinipun lay tagan na tinapay buy kênan lanêm, napakapnu la pun êt ta mapu buy luway salikap.

Ya pamipatandan Pedro tungkul kan Jesus

(Mateo 16:13-28; Marcos 8:27-9:1)

¹⁸ Gisay allu, kaban manalangin si Jesus un kakapad na, nagdani kanay mani tagasunul na. Kabay pinatang na sila, “Sisabêt taku kanu sabin mani tawu?”

¹⁹ Nakitbay sila, “Dilag magsabin sika si Juan ya Mamawtismu. Dilag êt taman magsabin sika si propeta Elias. Buy ya kaatag, magsabin gisa ka sa mani propeta sabitun nunan panawun ya kay nanguman nabyay.”

²⁰ Kabay pinatang silan Jesus, “Nuwa kamuyu, sisabêt taku?”

Nakitbay si Pedro, “Sabay sika ya Cristuy impangakun Bapan Namalyari.”

²¹ Kabay impapakatipan Jesus sa mani tagasunul nay, “Agana yu sabin agyan kansabêt man.”

²² Sinabi na pun êt, “Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, kaylangan kun madanasan na malakêy pamasakit. Isakwil lakun mangatway manungkulan buy mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan. Iapati laku, nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”

²³ Pamakayari, sinabi na sa kaganawan, “Sisabêt man na kalabay manunul kangku, sêpat nan liwanên na sarili nan kalabayan buy sa inallu-allu nakal-an yan mati gawan sa panunul na kangku kaparisu yan mamakay kurus buy manunul ya kangku. ²⁴ Tagawan sisabêt man na tawuy maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya matasan biyay na. Nuwa ya tawuy nakal-an mam-in biyay na para kangku, sabay ya mabiyay biyay ya ayin katganan. ²⁵ Agyan makwan gisay tawuy kaganawan pibandiyay baydi sa babun luta, nu milakuy naman sa ayin katganan na kaparusan, a nayna mapagnabang. ²⁶ Nu ikadêng-êy yuku buy ya pan-iaral ku, sikuy in-Anak Tawuy ubat sa langit, ikadêng-êy kataw êt sa pag-udung ku baydi ya idi kangkuy kapangyarian ku buy kapangyarian Bapan Namalyari buy kaawyun kuy mani banal la ang-el. ²⁷ Pansabin ku kamuyuy dilag dakun umnu kamuyuy asê mati anggan a la makitan na pag-arin Bapan Namalyari.”

Nagbayuy lupan Jesus

(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸ Sên nilabas say waluy allu, tinumuksaw si Jesus sa bung-uy amên manalangin. Pikilaku na silan Pedro, Juan buy si Santiago. ²⁹ Kaban manalangin si Jesus, nagbayuy lupa na buy napakadyag yan naputiputi un mamakasilêw

wa yaming na. ³⁰ Bêngat latan nakitan na propetan Bapan Namalyari ya silan Moises buy si Elias ya makisabi kan Jesus. ³¹ Mamakasilêw sila êt buy sinabi la kanay, “Marani kaynan mati buy malyari ya ati sa balayan Jerusalem.”

³² Si Pedro buy mani kaawyun na, mamabêlêw sila. Nuwa nakaligwat sila ta nakit lay kapasilêw wa sawang Jesus buy ya luway liyaki ya silan Moises buy si Elias ya nakaidêng sa dani na. ³³ Sên pabitay nay luway liyaki, sinabin Pedro kan Jesus, “Manuru, mangêd da idi kitamu baydi. Manyag kay tatluy sawung. Gisa kamu, gisa kan Moises, buy gisa kan Elias.” Sinabin Pedro ya abitu, gawan kay nakatêgag ya. ³⁴ Buy kaban magsabi pun si Pedro, natugpawan silan ulap. Kabay nalimu sila.

³⁵ Amêsên, dilag gisay tunuy ya ubat sa ulap pa magsabin, “Ati ya Anak kuy pinili ku. Mallêngê kaw kana.” ³⁶ Sên tinunggên nan nagsabi ya tunuy, nakit lay gigisa tan Jesus. A la sinabi agyan kansabêt man ya nakitan la.

Pinaiyul Jesus ya gisay anak ka sinêdakan nadawak ka ispiritu

(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

³⁷ Pamakawasak, sên inlumunsan sila sa bung-uy, tim-bêng malakêy tawu si Jesus. ³⁸ Dilag gisay liyaki baydu sa malakêy tawuy masnêg magsabin, “Manuru, pakiêlêw mun kayêk ka kagisagisay anak kuy liyaki. ³⁹ Nu sêdakan yan nadawak ka ispiritu, bêngat yatan kumusadkusad ya man-angaw buy magbulabulay bêbêy. Pawa yatan pampasakitan un nadawak ka ispiritu buy a na labay lakwanan na anak ku. ⁴⁰ Pikisabi kina sa mani tagasunul muy, ‘Ipatas la dayi ya nadawak ka ispirituy idi sa anak ku’, nuwa a laya agyun itas.”

⁴¹ Nakitbay si Jesus, “Sikaw wa layin ayin panam-palataya buy natukawkaw wa isip! Anggan makanu kataw

pun pibabatan? Gêtan mu baydi ya anak mu.”⁴² Kaban magdani kan Jesus ya anak, intugaw ya buy ingkusad-kusad yan nadawak ka ispiritu. Kabay impatas Jesus ya nadawak ka ispiritu, pinaiyul nay anak, buy in-udung na sa bapa na.⁴³ Nakaupapas ya mani tawu sa nakitan lay kapangyarian Bapan Namalyari.

*Ya pamipatandan Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)*

Kaban nakaupapas ya kaganawan tawu sa mani dinyag Jesus, sinabi na sa mani tagasunul na,⁴⁴ “Lêng-ên buy tandanên yuy ati ya sabin ku. Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani nipagtungkulan.”⁴⁵ Nuwa a la mapukatan, gawan inliim kallay labay sabin Jesus. Buy malimu sila êt mamatang kana.

*Sisabêt ta pinakadakila
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)*

⁴⁶ Gisay allu, nisuusubakan na mani tagasunul Jesus nu sisabêt kallay pinakadakila.⁴⁷ Nuwa tandan Jesus ya panisipin la. Kabay impadani nay gisay anak ka nabêlêng buy impaidêng na sa dani na.⁴⁸ Pamakayari, sinabi na kalla, “Sisabêt man na mananggap sa anak ka ati gawan sa panunul na kangku, sikinay pantanggapên na buy ya mananggap kangku, pantanggapên naynay namiutus kangku. Ta ya pinakanayêpay nakêm kamuyu kaparisun anak ka ati, sabay siyay pinakadakila.”

*Ya asê mallowaban kamuyu, kapanig yuya
(Marcos 9:38-40)*

⁴⁹ Nakitbay si Juan, “Panguun, dilag kay nakitan na mamipatas nangadawak ka ispiritu sa lagyu mu. Imbawal yan ya gawan a tamu ya kaawyun.”

⁵⁰ Nuwa sinabin Jesus kana, “Agana yuya bawalên. Ta sisabêt man na asê mallowaban kamuyu, kapanig yuya.”

⁵¹ Sên marani yan mag-udung si Jesus sa langit, nag-nakêm yan maku sa Jerusalem. ⁵² Kabay in-utus nay dakun umnuy tawu sa gisay baryu sa Samaria* amên mangkap silan tugêlan Jesus. ⁵³ Nuwa a ya tinanggap mani tawu baydu, gawan tanda lay papakun ya sa Jerusalem. ⁵⁴ Sên natandan lan Santiago buy si Juan na ayin kalabay mananggap kan Jesus baydu, sinabi la kan Jesus, “Panguun, kalabay ka ta manyawad kay apuy ubat sa langit amên sêlbên sila?” ⁵⁵ Nuwa nangawing si Jesus buy sinabyanan na sila. ⁵⁶ Kabay naku ta sila sa kaatag ga baryu.

*Ya mani kalabay mununul kan Jesus
(Mateo 8:19-22)*

⁵⁷ Kaban mamita silan Jesus sa dan, dilag liyaki ya nagsabi kan Jesus, “Kilaku waku kamu agyan saantu man na lakwên mu.”

⁵⁸ Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag lubut ta tutugêlan na mani asun aniwid. Dilag êt salay ya mani uybun manuk. Nuwa sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, ayin naku tan sarilin tutugêlan ya mapagpaynawan.”

⁵⁹ Sinabin Jesus sa gisa êt taman, “Kilaku ka kangku.”

Nuwa nakitbay ya, “Panguun, muli yaku pun dayi ta ipalbêng kuy bapa ku.”

⁶⁰ Nuwa sinabin Jesus kana, “Ipalbêng minay nati mu sa mani nati sa pangêlêw Bapan Namalyari. Nuwa sika, mita ka buy ibalita muy tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari.”

⁶¹ Dilag êt nagsabi kan Jesus, “Panguun, kilaku waku kamu, nuwa paulayan muku pun mulin magpatanda sa pamilya ku.”

* **9:52** 9:52 Ya mani tawu sa Samaria alwan purun Judio. Kabay ya mani tawu sa Jerusalem nayêpay êlêw la sa mani taga Samaria.

⁶² Nuwa sinabin Jesus kana, “Ya gisay manarul ya pawan mangawing, ayin ulagay panarul na. Para êt bayduy tawuy pawan mangawing sa mana nan pandaygên, ta a ya malyarin maglingkud kan Bapan Namalyari sa pagarian na.”

10

In-utus Jesus ya pitumpu buy luway tagasunul na

¹ Pamakayarin sinabin Jesus ya abitu, namili yan pitumpu buy luway tawu. In-utus nan muna kana un tilwatilwa sa balang balayan buy lugal la lakwên na. ² Buy sinabin Jesus kalla, “Elêwên yuy malakêy tawuy nakalan magpasakup kan Bapan Namalyari ya paran pali ya pupulun, nuwa pêpêrad da mamupul. Kabay manalangin kaw sa Panginuun na magbandin pampupulun ya miutus yapun mamupul. ³ Dali kawmay mita! Nuwa mamakapala kaw ta para kaw tupa ya pan-iutus ku sa mani tawuy paran asun aniwid. ⁴ Agana kaw mantan susut, bag, o sandalyas nga pangalili. Buy agana kaw manayang panawun sa pamikisabi sa tawu sa dan. ⁵ Bayu kaw sumun sa gisay bali, sabin yu sa magbali, ‘Mapakamuyuy kapatêtbêkan.’ ⁶ Nu mangêd da pananggap la kamuyu, mapakallay kapatêtbêkan Bapan Namalyari. Nu asê mangêd da pananggap la kamuyu, mag-udung êt kamuyuy kapatêtbêkan Bapan Namalyari. ⁷ Manugêl kaw sa bali ya bibiyan yu. Agana kaw kapaglipaylipay. Kanên buy inêmên yuy iapag la kamuyu. Tagawan na mag-ubra, dilag yan karapatan mananggap upa na. ⁸ Nu lumatêng kaw sa gisay balayan buy tanggapên kaw mani tawu, kanên yuy iapag la kamuyu. ⁹ Paiyulun yuy mani nipagsakit baydu buy sabin yu kallay, ‘Marani yanay pag-arin Bapan Namalyari kamuyu.’ ¹⁰ Nuwa nu a kaw tanggapên sa gisay balayan, maku kaw sa dan buy sabin yuy, ¹¹ ‘Agyan na abun balayan

yuy nipigta sa mani bitis yan, pan-ikampag yan bilang pamipatanda yan kamuyu sa pamitakwil yu kanyan, ta agyan marani yanay pag-ari na kamuyu, a yu tinanggap.’ ¹² Pansabin ku kamuyuy sa Allun Pangukum, mas mabyat ta parusay madanasan mani tawu sa balayan abiin kaysa kaparusan ya nadanasan mani tawuy taga Sodom sabitun nuna.”

Mamakapalunus ya mani tawuy asê nagsisi

(Mateo 11:20-24)

¹³ Sinabi pun êt Jesus, “Mamakapalunus kaw wa mani taga balayan Corazin! Mamakapalunus kaw êt ta mani taga balayan Bethsaida! Ta nu sa balayan Tiro buy sa balayan Sidon nalyari ya mani mamakaupapas ya dinyag ku kamuyu, manayna dayi silan nagyaming saku buy niknu sa abu bilang pagpapêtêg ga nagsisi silayna. ¹⁴ Nuwa sa Allun Pangukum, mas mabyat ta parusay madanasan yu kaysa mani taga Tiro buy taga Sidon. ¹⁵ Buy sikaw wa mani taga Capernaum, indap yu kali nu dayêwên kaw angga sa langit? Asê! Isamwag kaw sa impernu!”

¹⁶ Amêsên, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Sisabêt man na mallêngê kamuyu, sikinay inlêngê na. Buy sisabêt man na asê mananggap kamuyu, sikinay a na pantanggapên. Buy sisabêt man na asê mananggap kangku, a na êt pantanggapên na namiutus kangku.”

Nag-udung nga pitumpu buy luway tagasunul Jesus

¹⁷ Ya pitumpu buy luway tawuy in-utus Jesus un manuru, natula silan nag-udung. Sinabi la kana, “Panginuun, agyan na mani nadawak ka ispiritu, naipatas yan nu pansabin yan na lagyu mu!”

¹⁸ Nakitbay si Jesus kalla, “Nakitan kuy tambêng nitas sa kapangyarian Satanas ya nanuwad kimat. ¹⁹ Binyanan kataw kapangyarian manambut sa kaganawan kampun

Satanas ya kapati tamu. Kabay agyan turakan yuy mani utan buy kulsisipit ya mamakamati, a kaw masakitan. ²⁰Paraman baydu, agana yu ikatulay napasakup kamuyuy nadawak ka ispiritu nun a ya ikatula yu, nakasulat ta lagyu yu sa librun biyay sa langit.”

*Pinasiglan Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Sa uras êt abitu, pinasiglan Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus buy sinabi na, “Pampasalamatan katay Bapa, ya Panginuun sa langit buy baydi sa babun luta, gawan inliim muy ati ya kapêtêgan sa mani biyasa buy sa mani matag-ay ya pinag-aralan, nun a impatanda mu sa mani tawuy kaparisun nabêlêng nga anak ya ayin pun tanda. Awuy Bapa, dinyag muy abiin ta abiin na kalabayan mu.”

²² Pamakayari, sinabi na sa mani tawu, “Indin na kangkun Bapay kaganawan. Ayin magtanda kangkuy Anak na, nun a kay Bapa ku. Buy ayin êt magtanda kan Bapa ku, nun a kay sikuy Anak na buy ya mani tawuy pinili kun pipatandan kana.”

²³ Amêsên, sên kakapad la tana, pinag-arapan Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi na kalla, “Pinagpala kaw, tagawan mangakitan yuy pandaygên ku. ²⁴Pansabin ku kamuyuy malakêy mani propeta buy mani pinunu awlagi ya kalabay makakit sa nakit yu, nuwa a la nakit ta abitu. Labay la êt malênggêy nalênggê yu, nuwa a la nalênggê.”

Ya mangêd da Samaritano

²⁵ Amêsên, dilag gisay manurun Kautusan na nidêng amên subukun si Jesus. Sinabi na, “Manuru, sabêt ta sêpat kun daygên amên mabiyon nakun biyay ya ayin katganan?”

²⁶ Nakitbay si Jesus kana, “Sabêt ta nakasulat sa Kautusan? Sabêt ta mangabasa mu baydu?”

²⁷ Nakitbay ya liyaki, “Kaidwan muy Panginuun mun Namalyari un buun bêkê, buun kaladwa, buun pas-êy, buy buun isip.* Buy sêpat tamu êt kaidwan na kaparisu tamun tawu kaparisun pangidu tamu sa sarili tamu.”†

²⁸ “Ustuy pikitbay mu,” sinabin Jesus. “Daygên muy abiin amên mabiyon kan biyay ya ayin katganan.”

²⁹ Nuwa asê labay manurun Kautusan na mipakadêng-êy ya. Kabay pinatang na si Jesus, “Nu parabaydu, sisabêt ta kaparisu kun tawu ya sêpat kun kaidwan?”

³⁰ Bilang pikitbay kana, nagkuwentu si Jesus, “Dilag gisay tawuy papakun sa Jerico ya ubat sa Jerusalem. Kaban mamita ya, inapat yan mani tulisan. Dinugêdugê laya, inlabus buy kingwa lay gêgtan na buy inlakwanan layan paray nan nati. ³¹ Amêsên, dilag pari ya nidan baydu. Sên nakitan nay liyaki ya dinugêdugê, inlibasan naya êt buy insundu nay pamita na. ³² Dilag êt nidan bayduy gisay liyaki ya Levita.‡ Nuwa sên inlumatêng ya baydu, nakitan nay gisay liyaki ya dinugêdugê. Inlibasan naya êt. ³³ Amêsên, dilag gisay tawuy Samaritano§ ya nidan baydu. Sên nakitan nay liyaki ya dinugêdugê, kinalunusan naya. ³⁴ Dinanyan nay abituy liyaki ta inuyasan nan alak buy laruy mani nuka na bayu na binêdbêdan. Pamakayari, insakay nay liyaki sa saysay nay pagsakayan na buy gintan na sa bali ya pan-upan, ta baydu nayan sinaysay. ³⁵ Pamakawasak, binyanan nan peray magbandin bali ya pan-ipaupa buy sinabi na kanay, ‘Saysayên muya buy nu kulang pun na abiin na magastus mu kana, bayaran kata sa pag-udung ku.’ ”

* **10:27** 10:27 Deuteronomio 6:5. † **10:27** 10:27 Levitico 19:18. ‡ **10:32** 10:32 Ya mani Levita sabay ya mani layin Levi buy manawup sila sa mani pari sa Templu. § **10:33** 10:33 Nayêpay êlêw mani Judio sa mani Samaritano. A sila kalabay makiêkan o sumun sa bali un mani Samaritano.

³⁶ Amêsên, pinatang Jesus ya manurun Kautusan, sinabi na, “Sa êlêw mu, sisabêt sa tatlun abiin na pêtêg nangidu sa kaparisu nan tawuy dinugêdugên mani tulisan?”

³⁷ Nakitbay ya manurun Kautusan, “Sa êlêw ku, ya nalunus kana.”

Sinabin Jesus kana, “Dali ka. Para êt bayduy daygên mu.”

Nagliwa si Jesus kallon Marta buy kan Maria

³⁸ Sên namita si Jesus buy ya mani tagasunul na, nilatêng sila sa gisay balayan. Baydu dilag gisay babayi ya naglagyun Marta. Matula na silan tinanggap sa bali na. ³⁹ Dilag patêl si Martan gisay babayi ya maglagyun Maria. Niknu si Maria sa kabitisan Jesus amên mallêngê sa pan-ituru na. ⁴⁰ Nuwa si Marta, asê mipaldan sa pamil-an kanên buy inêmên Jesus buy mani tagasunul na. Kabay nagdani ya kan Jesus buy sinabi na, “Panguun, ayin naman nayin kwenta kamuy mana nangun kay nakaiknu si Maria sa kabitisan mun ayin tan dinyag? Sabin mu kanay sawpan naku di.”

⁴¹ Nuwa sinabin Jesus kana, “Martay a kayna dayi mipaldan sa mani pandaygên mu ta. ⁴² Kay gigisay kaylangan, ya mallêngê kangku. Sabay ya pinilin Maria. Mas mangêd da ati buy ayin makakwa kanan ati agyan kanuman.”

11

Ya turu tungkul sa panalangin

(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

¹ Gisay allu, naku si Jesus sa gisay lugal amên manalangin. Amêsên, pamakayari nan nanalangin, sinabin gisa sa mani tagasunul nay, “Panguun, turwanan mukay nu

parasaantun manalangin kaparisun dinyag Juan sa mani tagasunul na.”

² Sinabin Jesus kalla, “Nu manalangin kaw, paradi ya sabin yu,

‘Bapa yan na Namalyari, labay yan na kay sikay ulimênên mani tawu.

Labay yan na mag-ari kayna kanyan kaganawan.

³ Biyan mukay kanên sa inallu-allu.

⁴ Buy patawarên mukay sa mani kasalanan yan, tagawan pinatawad yan na kaganawan nangasalanan kanyan.

Buy agana mukay paulayan matuksu.’ ”

⁵ Amêsên, sinabi pun êt Jesus sa mani tagasunul na, “Alimbawa, dilag gisa kamuyuy naku sa balin kaluguran na un limbanak kan yabi. Sinabi na, ‘Kaluguran nay, biyan mukun tatluy tinapay, ⁶ gawan inlumâtêng nga kaluguran kuy ubat sa marayu buy ayin nakun maipakan kana amêsên.’ ⁷ Nakitbay ya kaluguran nay idi sa lalên bali, ‘Agana mukay ya gambalên buy mani anak ku. Nakakalêk kay yana buy maanak ku buy nakakabat tay pasbul yan. A kina malyarin midêng amên idin pun na kaylangan mu.’ ⁸ Nuwa pansabin ku kamuyuy agyan a naka labay biyan kanên gawan sa pamikaluguran yu, midêng yapun êt amên idin nay kaylangan mu gawan pinaanin-anin muya.”

⁹ “Kabay paradi ya sabin ku kamuyu. Manyawad kaw kan Bapan Namalyari buy biyan nakaw. Têkapên yu kanay pantêkapên yu buy makitan yu. Mamêg kaw kana buy pakitbayan nakaw. ¹⁰ Tagawan na kaganawan manyawad kana, pambiyang na sila. Buy ya mangkap, makakit. Buy ya kaganawan mamêg, pakitbayan. ¹¹ Sikaw wa mani bapa, nu manyawad kamuyun kênan lanêm ma anak yu, biyan yuya nayin utan? Asê! ¹² Buy nu

manyawad ya nayin ukuy, biyan yuya nayin kulstisipit? Asê êt! ¹³ Sikaw wa mani nangadadawak, nu katanda kaw mam-in mangangêd da bagay sa mani anak yu, luyang ngabay ya Bapa yun Namalyari ya idi sa langit! Idin nay Ispiritu na sa kaganawan manyawad kana.”

Si Jesus buy si Satanas

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴ Gisay allu, impatas Jesus ya gisay nadawak ka ispiritu ingkapipin gisay liyaki. Sên nag-awas say nadawak ka ispiritu, nakapagsabi ya liyaki. Kabay ya mani tawuy idi baydu, nakaupapas sila. ¹⁵ Nuwa dilag dakun umnu bayduy nagsabin, “Si Satanas ya puun nangadadawak ka ispiritu sabay ya nam-in kapangyarian kanan mamipatas nangadadawak ka ispiritu.”

¹⁶ Buy ya kaatag êt taman, labay lan subukun si Jesus. Kabay inyawad la kanay mipakit yan mamakau-papas bilang tanda' ya in-utus yan Bapan Namalyari. ¹⁷ Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay sinabi na kalla, “Nu mitutubag ga mani tawu sa gisay kaarian, asê mapêng nga kaarian. Buy nu mitutubag ga gisay pamilya, mangapisisyay sila. ¹⁸ Kabay nu pagkapatin Satanas ya pansakupun na, parasaantun mapêng nga panakup na? Pan-ipatang ku kamuyuy abiin tagawan pansabin yuy mamipatas sakun nangadawak ka ispiritu sa kapamilatan kapangyarian Satanas. ¹⁹ Kabay nu mamipatas sakun mani nangadadawak ka ispiritu sa kapamilatan kapangyarian Satanas, sisabêt awêd da nam-in kapangyarian sa mani tagasunul yu amên mamipatas nangadadawak ka ispiritu? Ya mani tagasunul yuy mamipapêtêg ga taganan mali kaw. ²⁰ Amêsên, gawan namitas sakun mani nadawak ka ispiritu sa kapamilatan kapangyarian Bapan

Namalyari, ya labay sabin, inlumâtêng nga kamuyuy pag-arin Bapan Namalyari.”

²¹ In-alimbawan Jesus si Satanas sa gisay napas-êy ya liyaki. Sinabi na, “Nu dilag napas-êy ya liyaki ya malakêy almas na buy magbantay yan bali na, ayin nan makasun sa bali na amên makakwa sa mani pibandiyan na. ²² Nuwa nu dilag lumatêng nga liyaki ya mas napas-êy pun kana, sambutun yan ati. Ta ya mas napas-êy ya liyaki, kêwên nay almas ya pan-asaan napas-êy ya liyaki. Kêwên êt mas napas-êy ya liyaki buy iatag-atag ya pibandiyan liyaki.”

²³ “Ya asê panig kangku, kapati naku buy ya asê manawup sa pamidanin mani tawu kangku, kay mami-pakarayu yan tawu kangku.”

*Ya pag-udung nadawak ka ispiritu
(Mateo 12:43-45)*

²⁴ Sinabi pun êt Jesus, “Nu mag-awas ya nadawak ka ispiritu sa tawu, mibitabita ya sa mani kakyangan na lugal amên mangkap yan mapagpaynawan na. Nuwa nu ayin yan makitan, sabin na sa sarili nay, ‘Mag-udung ngaku tana sa tawuy ubatan ku.’ ²⁵ Buy nu niudung ngina, makitan nay ubatan na ya paran bali ya malinis buy nakakumpuni yana. ²⁶ Kabay magtas ya sa tawuy ubatan na. Nuwa sa pag-udung na, mamipikilaku yan pituy ispirituy luyang pun nadawak kana buy magsêdak sila sa tawun abitu. Kabay luyang dumawak ya kabilyan tawun abitu kaysa mana nan kabilyan.”

Ya pêtêg ga pinagpala

²⁷ Kaban magsabi pun si Jesus, dilag gisay babayi ya idi sa malakêy tawuy masnêg nagsabi kan Jesus, “Pinagpalay babayi ya nianak buy namasusu kamu!”

²⁸ Nuwa nakitbay si Jesus kana, “Pêtêg bayna, nuwa luyang pinagpalay mani tawuy mallêngê buy manunul sa Sabin Bapan Namalyari.”

*Nanyawad mamakaupapas ya mani tawu
(Mateo 12:38-42)*

²⁹ Kaban mititipun ya malakêy tawu sa danin Jesus, insundu nay pagsabi na. Sinabi na, “Ya mani tawu amêsên ya nadawak, mangkap silan mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus sakun Bapan Namalyari. Nuwa ayin ipakit kalla nun a ya tanda' ya nalyari kan propeta Jonas sabitun nuna.* ³⁰ Ya nalyari kan Jonas sabay ya nagin tanda' sa mani tawu sa Nineve ya pêtêg in-utus yan Bapan Namalyari. Para ku êt bayduy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy in-utus Bapan Namalyarin magin tanda' sa mani tawu amêsên. ³¹ Si Reynan Sheba awlagi, agyan naubat yapun sa marayuy lugal, naku yan mallêngê sa kabiyasnan Arin Solomon. Amêsên, idi yaku baydi ya igit pun kan Solomon, nuwa a kaw kalabay mallêngê kangku. Kabay sa Allun Pangukum, midêng nga Reynan Sheba buy manuwat kamuyu. ³² Pamakayarin nangaral Sabin Bapan Namalyari si Jonas baydu sa Nineve, nagsisi ya mani tawu. Amêsên, idi yaku baydi ya igit pun kan Jonas, nuwa a kaw kalabay magsisi sa mani kasalanan yu. Kabay sa Allun Pangukum, midêng nga mani taga Nineve buy manuwat kamuyu.”

*Ya pamiparisu tungkul sa sulu
(Mateo 5:15; 6:22-23)*

* **11:29** 11:29 Ya nalyari kan Propeta Jonas, tatluy allu buy tatluy yabi nan idi sa bitukan maragul la kênan lanêm buy inumawas yan nabyay. Para êt bayduy nalyari kan Jesus, ta tatluy allu nan nakalbêng nuwa nabyay yan nanguman.

³³ Sinabi pun êt Jesus, “Ayin tawuy mamagkêt sulu ya itagu na o tugpawan sa pamisêmpanan, nun a idin nay sulu sa pêtêg pamyanan amên mam-in sawang sa kaganawan sumun.”

³⁴ “Ya mata, sabay ya sawang lawini. Kabay nu malinaw wa pangêlêw mu, nasawang êt ta buun lawini mu. Nuwa nu napukakêy pangêlêw mu, nadêm êt ta buun lawini mu. ³⁵ Pilmin mu, ta dat ya sawang nga idi kamuyu indap yu nu nasawang, pakan nadiglêm awêd. ³⁶ Nu nasawangan na buun lawini yu buy ayin nan pêrad da nadiglêm baysên, nasawang ngay biyay yu ya paran sinawangan sulu.”

Tinusêk Jesus ya mani Pariseo buy mani manurun Kautusan

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

³⁷ Pamakayarin nangaral Jesus, dilag gisay Pariseoy nisagyat kanan mangan. Kabay nakilaku si Jesus buy nag-arap ya sa kanên. ³⁸ Ya mani Pariseo, dilag silan naugalyan nu parasaantuy panguyas gamêt bayu mangan, nuwa asê sinunul Jesus ya naugalyan la. Kabay nagtakay Pariseoy nisagyat kana. ³⁹ Kabay sinabin Jesus kana, “Sikaw wa mani Pariseo, pallininis yuy lawasan tasa buy pinggan, pakan lalên bêkê yuy napnun kasakiman buy kadawakan. ⁴⁰ Mani ayin tanda! Agyan ya mani lawini buy lalên bêkê yu, si Bapan Namalyari ya nanyag. ⁴¹ Kabay kalunusan yuy mani kalulu buy sawpan yu sila sa mani kaylangan la amên maituwad malinis ya bêkê buy lawini yu sa êlêw Bapan Namalyari.”

⁴² “Nuwa kapapalunus kaw wa mani Pariseo gawan parusan kaw Bapan Namalyari! Ta agyan na mani pamalasan pangkanên, pan-idin yuy ikapu kan Bapan Namalyari, pakan pampaulayan yinaman na katinêkan buy pangidu kan Bapan Namalyari. Mangêd da mam-i kaw

ikapu yu, nuwa agana yu paulayan na mas maulagay pandaygên.”

⁴³ “Kapapalunus kaw wa mani Pariseo gawan parusan kaw Bapan Namalyari! Ta labaylabay yun miknu sa iknuwan na in-il-an para sa maulagay tawu sa mani balin pagtipunan. Buy labaylabay yun galangên kaw mani tawuy malibasan yu.”

⁴⁴ “Kapapalunus kaw wa mani Pariseo gawan parusan kaw Bapan Namalyari! Ta indap mani tawu, malinis kaw, pakan sa a la tanda, madinat kaw awêd. Kabay nanuwad kaw pamilbêngan na piturakturakan mani tawu sa a la tanda.”

⁴⁵ Amêsên, sinabin gisa sa mani manurun Kautusan, “Manuru, agyan sikay yaman ni, ipakadêng-êy mu yata.”

⁴⁶ Nakitbay si Jesus kana, “Agyan sikaw êt ta mani manurun Kautusan, kapapalunus kaw, gawan parusan kaw Bapan Namalyari! Ta pan-ipatupad yu sa mani tawuy kautusan na masakit tuparên ya paran pan-ipabakay yu kallay mangabayat ta kalga, pakan a yu sila taganan sawpan sa pantan ati. ⁴⁷ Kapapalunus kaw êt! Tagawan magpadyag kaw mani tanda' sa mani pinilbêngan mani propetay pinatin mani ninunu yu. ⁴⁸ Kabay sikaw êt ta namipapêtêg ga inayunan yuy dinyag la. Ta pinati lay mani propeta buy siyan sikaw êt ta mipadyag mani tanda' sa mani pamilbêngan la. ⁴⁹ Kabay sa kabiyasnan Bapan Namalyari, ati ya sinabi na tungkul kamuyu, ‘Mamiutus sakun mani propeta kalla buy mani apostul. Patin lay kaatag buy pisakitan lay kaatag.’ ⁵⁰ Kabay sikaw wa mani tawu amêsên, parusan kaw Bapan Namalyari gawan sa pangamatin nunan propeta sabitun dinyag nay babun luta angga amêsên ⁵¹ buy paubat pun sa pamatin mani ninunu yu kan Abel angga kan Zacarias ya pinati la êt sa pibunakan Templu buy sa pamiandugan. Awu, pansabin

ku kamuyuy parusan kaw Bapan Namalyari gawan sa dinyag mani ninunu yu.”

⁵² “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan gawan parusan kaw Bapan Namalyari! Gawan a yu impatanda sa mani tawuy tungkul kan Bapan Namalyari. Buy agyan sikaw, a kaw kalabay magpasakup kana, nun a pambênbenan yu pun êt ta mani tawuy kalabay magpasakup kana. Paran kingwa yinay susi sa mani tawuy kalabay miawyun sa pag-arian Bapan Namalyari.”

⁵³ Pamakayarin nagsabin Jesus, namita ya sa balin abitu. Ubat ta baydu, ya mani Pariseo buy mani manurun Kautusan, pawa lan pambatikusun si Jesus. Pampatangên laya tungkul sa malakêy bagay. ⁵⁴ Pan-êtpanan lay pakitbay na amên nu magkamali ya sa pagsabi na, dapkên laya.

12

Pamatanda laban sa mani magtatalingkeyu

(Mateo 10:26-27)

¹ Sa uras abitu, libulibuy tawuy mallumatêng kan Jesus buy sa sadyay lakê la, mangapipiit sila. Sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Mangillag kaw sa pagtatalinkayun mani Pariseo ya nanuwad pamalbag. ² Ta ayin pan-itaguy asê makitan buy ayin pan-iliim ma asê matandan. ³ Kabay sabêt man na sinabi yu sa nadiglêm, malêngê sa nasawang buy sabêt man na in-ayas yu sa lalên bali yu, sabay ya masnêg sabin.”

Ya sêpat kalimwan

(Mateo 10:28-31)

⁴ “Mani kaluguran ku, pansabin ku kamuyuy agana kaw malimu sa mani tawuy kalabay mamati kamuyu, ta kayari lan patin na lawini yu, ayin silaynan kaatag madyag kamuyu. ⁵ Nuwa pansabin ku kamuyu ya sêpat

yun kalimwan, kay si Bapan Namalyari, ta kayari na kan patin, dilag yapun êt kapangyarian mamisamwag kamuyu sa impernu. Awu, pansabin ku kamuyuy kay si Bapan Namalyari ya kalimwan yu.”

⁶ “Ya limay laynê, kay pan-isaliw sa nayêpay alaga. Nuwa agyan gisa man kalla, asê nalitêpan Bapan Namalyari. ⁷ Kabay agana kaw malimu ta luyang kaw maulaga kaysa sa malakêy laynê. Ta agyan ya bilang mani sabut yu, tanda na.”

Ya pangilala kan Cristu

(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Sinabi pun êt Jesus kalla, “Pansabin ku kamuyuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, sisabêt man na mangilala kangku sa arapan mani tawu, kilalanên kuya êt sa arapan mani ang-el Bapan Namalyari. ⁹ Nuwa sisabêt man na mamikadêng-êy kangku sa arapan mani tawu, ikadêng-êy kuya êt sa arapan mani ang-el Bapan Namalyari. ¹⁰ Sisabêt man na mallamus kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mapatawad yapun. Nuwa nu sisabêt man na mallamus sa Ispiritun Bapan Namalyari, a yina mapatawad.”

¹¹ “Nu iarap lakaw sa mani balin pagtipunan mani Judio buy sa mani manungkulan sa balayan gawan sa panampalataya yu kangku, agana kaw napitik nu parasaantu kaw makitbay o nu sabêt ta sabin yu kalla bilang pamitanggul sa sarili yu, ¹² tagawan sa uras abitu, ya Ispiritun Bapan Namalyari, sabay ya manuru kamuyu nu sabêt ta sabin yu.”

Ya paalimbawan Jesus tungkul sa tawuy mabandi buy ayin tanda

¹³ Amêsên, ya gisa sa malakêy tawuy idi baydu, sinabi na kan Jesus, “Manuru, sabin mu wati sa patêl kuy idin na kangkuy dakay ku sa mana yan.”

¹⁴ Nuwa sinabin Jesus kana, “Patêl, awta ipatang muya kangkuy abii ta? A ku tagaukum o tagadakay pibandiyan yu.” ¹⁵ Kabay sinabi na kalla, “Mangillag kaw sa kaganawan kasakiman, tagawan ya biyay tawu, asê makwa sa lakên pibandiyan.”

¹⁶ Buy ingkuwentu pun êt Jesus ya paalimbawa, “Dilag gisay liyaki ya mabandi ya nakapupul malakê sa panamanan na. ¹⁷ Kabay sinabi na sa sarili na, ‘Sabêt ta daygên ku? Ayin nakinan mapamyanan mani pupul ku. ¹⁸ Ah, tanda kina! Lasakên kinay mani budega ku ta mipadyag gakun mas maragul la mani budega amên idin ku bayduy mani pupul buy pibandiyan ku.’ ¹⁹ Pamakayari, sabin ku sa sarili ku, ‘Malakêy nay natipun ku para sa kinakaran panawun. Kabay kay magpaynawa ku tanan mangan, minêm, buy magpakasaya!’ ”

²⁰ “Nuwa sinabin Bapan Namalyari kanay, ‘Ayin kan tanda! Sa yabin ati, kêwên kinay biyay mu. Kabay kaatag tan tawuy makapagnabang tinipun mu para sa sarili mu.’ ”

²¹ Sinabin Jesus, “Parabaysên ya malyari sa tawuy manipun pibandiyan na para sa sarili na, pakan kalulu ya awêd sa pangêlêw Bapan Namalyari.”

Manampalataya kan Bapan Namalyari

(Mateo 6:25-34)

²² Pamakayari, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Kabay pansabin ku kamuyuy agana kaw napitik nu sabêt ta kanên yu amên mabyay. Buy agana kaw êt napitik nu sabêt ta iyaming yu. ²³ Tagawan igit maulagay biyay kaysa kanên buy igit maulagay lawini kaysa yaming. ²⁴ Elêwên yu êt ta mani uwak. A sila mananêm, mamupul, o manipun maêkan la sa budega. Nuwa paramanbaydu, pampakan silan Bapan Namalyari. Sikaw pun nayi, igit kaw maulaga kaysa mani uybun manuk. ²⁵ Ayin kamuyun

makapikadang biyay na agyan sa gisay uras sa kapamilateralan kapitikan na. ²⁶ Kabay nu a yu agyun maikadang nga biyay yu agyan sa gisay uras, agana kawna napitik sa kaatag bagay.”

²⁷ “Elêwên yu nu parasaantun mantumubuy mani tanaman na mamulaklak ya bêngat tan tumubu. A sila mag-ubra o manyag yaming la. Nuwa pansabin ku kamuyuy agyan si Solomon na mabandi, a ya nakapagyaming kasin kangêd gisa man na bulaklak tanaman. ²⁸ Pampakangêdên Bapan Namalyari ya mani lamun sa bung-uy ya nabyay amêsên, nuwa pamakawasak, maulam. Nu parabaysên na pandaygên Bapan Namalyari sa mani lamun, luyang ngabay kamuyu, pilmin payamingan nakaw. Pêtêg kawnan nabêlêng nga panampalataya kana ta! ²⁹ Kabay agana kaw napitik tungkul sa kanên o inêmên yu. ³⁰ Ta ya mani asê mangilala kan Bapan Namalyari, pawa silan napitik tungkul sa mani bagay ya abiin. Nuwa sikaw, tanday nan Bapa yuy idi sa langit ya kaylangan yuy kaganawan abiin. ³¹ Kabay pagpilitan yun magpasakup sa pag-arin Bapan Namalyari buy idin na kamuyuy kaganawan kaylangan yu.”

Pibandian sa langit

(Mateo 6:19-21)

³² Amêsên, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Agyan pêpêrad kaw, agana kaw malimu, tagawan matula si Bapan Namalyarin mibilang kaw sa pag-ari na. ³³ Isaliw yuy mani pibandian yu buy idin yu sa mani kaluluy naabli yu. Nu parabaysên na daygên yu, makatipun kaw pibandian sa langit ya asê maluma, asê maubus, asê matakaw buy asê anagên. ³⁴ Tagawan nu idi saantuy pibandian yu, idi êt bayduy isip yu.”

Ya mani ipus ya mapagkatiwalan

³⁵⁻³⁶ Sinabi pun êt Jesus kalla, “Pawa kaw maglêan sa pallumatêng ku kaparisun mani ipus ya mangêtêng sa pamulin amung lay ubat sa tangênan. Nakalan nakapagkêt ya mani sulu la amên sa pallumatêng amung la buy magbêg ya, tambêng lan mabuklat ta pasbul. ³⁷ Pinagpalay mani ipus ya malatngan amung lay nakaimatan mangêtêng sa pamuli na. Pansabin ku kamuyuy maglêan ya amung la buy paiknun sila ta mami-apag yan kanên amên pakan sila. ³⁸ Pinagpalay mani ipus ya nakal-an sa pallumatêng amung la, agyan sa bunak yabi o mawatwatan man.”

³⁹ “Pakaisipin yuy ati. Nu tandan magbali nu sabêt ta uras pallumatêng manakaw, a na pasawên masunan na bali na. ⁴⁰ Kabay sikaw man, sêpat kaw pawan maglêan, tagawan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-udung ngaku sa uras ya magbabang-uan kaw.”

*Ya mapagtiwalan buy a mapagtiwalan na ipus
(Mateo 24:45-51)*

⁴¹ Amêsên, namatang si Pedro, “Panginuun, para kans-abêt ta paalimbawan abiin, kay para nayi kanyan, o para sa kaganawan?”

⁴² Kabay nakitbay si Jesus, “Ya mapagtiwalan buy katanday ipus, sabay siyay pagtiwalan amung na sa mani kaatag ga ipus buy siyay mam-in kanên kalla sa ustuy uras. ⁴³ Pinagpalay abituy ipus nu malatêng yan amung nay mag-ubra sa pan-ipadyag amung na kana. ⁴⁴ Pansabin ku kamuyuy sabay siyay pagtiwalan amung na sa kaganawan pibandian na. ⁴⁵ Nuwa abiin na ipus, indap na nu mabuyut pun bayu lumatêng nga amung na. Ya daygên na, magpakabsuy ya, maglasing buy patuk-patukun nay kaatag ipus, liyaki man o babayi. ⁴⁶ Amêsên, sa alluy magbabang-uan ya, lumatêng nga amung na.

Kabay parusan yan amung nan mabyat buy isamwag naya sa lugal la pamisamwagan mani asê mapagtiwalan.”

⁴⁷ “Ya ipus ya nakatanda sa kalabayan amung na, nuwa a ya nanunul, parusan yan mabyat. ⁴⁸ Nuwa ya ipus ya asê nakatanda sa kalabayan amung na buy nakadyag yan kamalyan ya ikaparusa na, kay nalup-aw wa parusay matanggap na. Ya binyanan malakê, malakêy têkapên kana. Awu, ya pinagtiwalan malakê, malakê êt ya pakit-bayan na.”

Ya pamisyay pamilya

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹ Sinabin Jesus, “Naku waku baydi sa babun luta amên mantan kaparusan paran apuy ya labay ku dayin magdêkêtdêkêt tina. ⁵⁰ Nuwa kaylangan ku pun danasên na pamasakit. Buy a ku mipatêtbêk anggan asê malyari ya ati.”

⁵¹ “Indap yu nayi naku waku baydi sa babun luta amên dilag mangêd da pamiaawyun na mani tawu? Asê! Gawan sa pamaku ku baydi, dilag pipapatyan na mani tawu.*

⁵² Paubat amêsên, mangapisisyay ya limay tawu sa gisay pamilya, tatlu laban sa luwa buy luwa laban sa tatlu.

⁵³ Pakipatyan bapay anak nay liyaki buy ya anak nay liyaki, pakipatyan nay bapa na. Para êt bayduy malyari sa indu buy anak nay babayi, sa ampu nay babayi buy sa manuyang nay babayi.”

Mangêtpan sa mani malyari amêsên

(Mateo 16:2-3)

⁵⁴ Sinabin Jesus sa mani tawu, “Nu makitan yu sa tatanglêwan alluy nabudêg, pansabin yuy manguran, buy manguran yabay. ⁵⁵ Buy nu mantumyêp pay angin,

* **12:51** 12:51 Dilag pipapatyan gawan dilag maniwala sa pangaral Jesus buy dilag êt asê maniwala.

pansabin yuy umumut buy umumut yabay. ⁵⁶ Mani mapagtalingkayu! Tanda yuy labay sabin mani mangakit yu sa luta buy sa langit, nuwa siyan a yuya tanday labay sabin pandaygên Bapan Namalyari sa kapamilatan ku amêsên ta?”

*Makikasundu sa mani kapati
(Mateo 5:25-26)*

⁵⁷ Sinabi pun Jesus, “Isipin yu nu sabêt ta sêpat yun daygên. ⁵⁸ Nu dilag mamidalum kamu, pagpilitan mun makikasundu kana kaban a naka pun naidalum. Ta dat pilitin naka pun iarap sa mallitis buy pamakayari, igawang kan mallitis sa pulis amên isukul. ⁵⁹ Pansabin ku kamuy a ka makaawas sa sukulan anggapan a mu pun nabayaran na kaganawan pan-ipabayad la kamu.”

13

Kaylangan nan magsisi

¹ Kaban magsabi si Jesus, dilag dakun umnuy tawuy nagdani buy nibalita kanan, “Dilag dakun umnuy tawuy impapatin Gobernador Pilato kaban mam-i silan andug kan Bapan Namalyari sa Templu.”

² Sinabin Jesus kalla, “Indap yu nayi ya gawan sa nalyari kalla, mas makasalahan na mani taga Galilea ya impapati kaysa kaatag taga Galilea ya asê impapati? ³ Asê! Pansabin ku kamuyuy nu a yu pagsisyan na mani kasalahan yu, milaku kaw êt sa ayin katganan na kaparusan. ⁴ Isipin yu êt ta mapu buy waluy tawuy nati sabitun naduganan silan matag-ay ya bali sa lugal Siloe. Indap yu nu mas makasalahan sila kaysa kaatag manugêl sa balayan Jerusalem ya asê nati? ⁵ Asê! Pansabin ku kamuyuy nu a yu pagsisyan ya mani kasalahan yu, milaku kaw êt sa ayin katganan na kaparusan.”

Ya paalimbawa sa puun kayuy asê managêy

⁶ Amêsên, ingkuwentun Jesus ya paalimbawan ati, “Dilag gisay tawuy manggitna. Nipatanêm yan puun kayun igus sa panggitnan na. Inlaku nay ati amên êlêwên nu nanagêy yana, nuwa ayin yan nakitan. ⁷ Kabay sinabi na sa manaysay gitna na, ‘Tatluy tawun nakinan miudung-udung baydi amên êlêwên nu nanagêy yay puun kayun igus, nuwa ayin naku yatan makitan. Putusun mutay puun kayun abiin! Masayang tay lutay pinitamnan kana.’ ⁸ Nuwa nakitbay ya manaysay gitna na, ‘Amung ngay paulayên mina pun na puun kayu sa tawun ati. Kalin kuta pun na palitêng na buy biyan kun pamataba. ⁹ Ta dat managêy ya sa gisay tawun. Nuwa nu asê pun, putusun kina.’ ”

Pinaiyul Jesus ya babayi ya nakuba

¹⁰ Gisay Allun Pagpaynawa, manuru si Jesus sa gisay balin pagtipunan mani Judio. ¹¹ Amêsên, dilag gisay babayi bayduy pinakuban nadawak ka ispiritu sa mapu buy waluy tawun. A yina makaidêng matinêk. ¹² Kabay sên nakitan yan Jesus, sinagyat nayan magdani kana buy sinabi, “Babayi, inumiyul kayna sa sakit mu.”

¹³ Impaluntun Jesus ya gamêt na sa babayi buy tambêng tinuminêk ka pamidêng babayi. Kabay nangulimên ya kan Bapan Namalyari.

¹⁴ Sa nalyarin abitu, nanubag ya mamunu sa balin pagtipunan mani Judio gawan namaiyul si Jesus sa Allun Pagpaynawa. Kabay sinabin mamunu sa mani tawuy, “Sa gisay duminggu dilag kaw anêm ma alluy pag-ubra. Sa mani allun abiin kaw waman dayin mamaiyul, alwan sa Allun Pagpaynawa.”

¹⁵ Pinakitbayan yan Jesus, “Sikaw wa mapagtal-ingkayun manunul sa kalabayan Bapan Namalyari! Nu dilag kaw baka o asnu ya napêl-angan, alwa nayin agwatên yuya buy paynêmên agyan sa Allun Pagpaynawa? ¹⁶ Nu kalunusan yuy mani saysay, parasaantu pun na babayin ati ya ubat sa layin Abraham ya mapu buy waluy tawun nan inggapus Satanas? Alwa nayin sêpat yan agwatên agyan sa Allun Pagpaynawa?” ¹⁷ Gawan sa sinabin Jesus, nipakadêng-êy ya mani tawuy makitubag kana. Nuwa ya kaatag gaman, natula sila gawan sa mamakaupapas ya dinyag Jesus.

Ya pamiparisu sa but-un mustasa

(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

¹⁸ Amêsên, insundun Jesus ya pangaral na. Sinabi na, “Saantu tamu maiparisuy pag-arin Bapan Namalyari? ¹⁹ Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa gisay but-un mustasa ya intanêm gisay tawu sa panamnan na. Dinumagul yan napakadyag gisay puun kayu. Kabay ya mani sangan ati, mapanyagan salay mani uybun manuk.”*

Ya pamiparisu sa pamalbag

(Mateo 13:33)

²⁰ Sinabi pun êt Jesus, “Alwa pun êt kay abiin. Ta ya pag-arin Bapan Namalyari, ²¹ maiparisu ya sa pêpêrad da pamalbag ga ginêmês gisay babayi sa malakêy arina. Kabay napalbag nay arinay ginêmês.”†

Ya nalipit ta pasbul

(Mateo 7:13-14; 7:21-23)

* **13:19** 13:19 Para êt baysên ya pag-arin Bapan Namalyari ya sa umpisa nabêlêng nuwa sa kinakarangan, pakadyag maragul. † **13:21** 13:21 Ya labay sabin paalimbawan ati, ya pag-arin Bapan Namalyari, mag-umpisa sa pêpêrad, nuwa sa kinakarangan lumakê.

²² Insundun Jesus ya pamita na papakun sa Jerusalem. Buy sa pamita na, nangaral ya sa mani balayan buy sa mani baryuy mangadanan na. ²³ Amêsên, dilag namatang kana, “Panguun, pêpêrad nayi ya miligtas sa parusa?”

Nakitbay si Jesus kana, ²⁴ “Pagpilitan yun sumun sa nalipit ta pasbul, ta malakêy magpilit sumun, nuwa a sila makasun. ²⁵ Nu insaray nan magbandi ya pasbul bali na, midêng kaw tana sa lawasan. Magbêg kaw, sabin yu, ‘Patêl lay, pasunun mukay ya kayêk!’ Nuwa pakitbayan nakaw, ‘A kataw kakilala!’ ²⁶ Buy sabin yu kana, ‘Aw indi, parasaantu mun masabi ya a mukay kakilala, pakan napagkaêm yan ka pun nangan buy ninêm. Nangaral ka pun êt sa lugal yan.’ ²⁷ Nuwa pakitbayan nakaw mangu-man, ‘Magpakarayu kaw kangku, sikaw wa kaganawan manyag kadawakan, ta a kataw kakilala.’ ²⁸ Manangis kaw buy mingêngêt ta bêbêy tagawan makitan yu silan Abraham, Isaac, Jacob buy ya kaganawan mani propetay idi sa kaarian Bapan Namalyari, pakan sikaw, isamwag gaman sa lawasan. ²⁹ Sa allun abitu, malakêy alwan Judioy ubat sa magmikakanayun na lugal ya mapagkaêm sa kalutu sa kaarian Bapan Namalyari. ³⁰ Kabay pêtêg baynan dilag mapagmatag-ay amêsên ya miyêpa buy dilag mapagpayêpa amêsên ya mitag-ay.”

*Ya pangidun Jesus sa mani taga Jerusalem
(Mateo 23:37-39)*

³¹ Sa uras abitu, inlumatêng nga dakun umnuy Pariseoy nagsabi kan Jesus, “Mita kayna baydi, gawan labay kan ipapatin Gobernador Herodes Antipas.”

³² Nakitbay si Jesus kalla, “Sabin yu sa mapagtal-ingkayuy isundu kuy pamitas kun nadawak ka ispiritu buy pamaiyul kun nipagsakit amêsên buy wasak. Sa ikatluy allu, mayari kuy pandaygên ku. ³³ Sêpat kun

isunduy pamita ku amêsên, wasak buy sa kalwa, tagawan ayin kaatag pamatyan kanyan mani propeta nun a sa Jerusalem.”

³⁴ Amêsên, sinabi pun êt Jesus, “Sikaw wa mani taga Jerusalem, pampatin yuy mani propeta buy pambatwan yuy mani pan-iutus Bapan Namalyari kamuyu angga sa mati sila. Katiumnu kataw nan labay tipunun buy saysayên kaparisun panyumyum gayindun manuk sa mani siwsiw na, nuwa siyan a kaw kalabay. ³⁵ Kabay agyan lasakên lay tutugêlan yu, pakabaala kawna. Pansabin ku kamuyuy paubat amêsên a yu kina makitan angga sa lumatêng nga panawun na sabin yuy, ‘Pagpalên na mallumatêng sa lagyun Panginuun.’ ” †

14

Pinaiyul Jesus ya liyaki ya binaya

¹ Gisay Allun Pagpaynawa, dilag gisay Pariseoy mamunu ya nisagyat kan Jesus mangan sa bali na. Pambantayan yan mani tawuy idi baydu. ² Nagdani kan Jesus ya gisay liyaki ya binaya. ³ Kabay namatang si Jesus sa mani manurun Kautusan buy sa mani Pariseo, “Awta sabêt ta idi sa Kautusan? Malyari nayin mamaiyul o asê sa Allun Pagpaynawa?”

⁴ Nuwa a sila nakitbay. Kabay tinalan Jesus ya tawuy binaya, pinaiyul naya buy impauli. ⁵ Amêsên, pinatang silan Jesus, “Nu dilag gisa kamuyuy nag-anak o kaya nagbaka ya nanabu sa nalalêy lib-ung sa Allun Pagpaynawa, alwa nayin tambêng yuyan isalwang?” ⁶ Nuwa ayin makapakitbay kana.

Katandan magpakayêpan nakêm

† 13:35 13:35 Mani Kanta 118:26.

⁷ Amêsên, naêsban Jesus ya pampilin mani bisitay iknuwan ya nakal-an sa mani tawuy maulaga. Kabay nagsabi yan paalimbawa, ⁸ “Nu dilag nisagyat kamu sa gisay tangênan, agana ka mangamut miknu sa iknuwan mani tawuy maulaga, ta dat dilag pun insagyat ta mas maulaga pun kamu. ⁹ Dat danyan kan nisagyat kamu buy sabin na, ‘Idin muy abiin na iknuwan sa tawun ati.’ Sa pakapakun baydu, mipakadêng-êy kayna man buy miknu ka ta sa iknuwan mani tawuy asê maulaga. ¹⁰ Kabay nu insagyat ka sa tangênan, ya mangêd minaman daygên, miknu kayna man pun sa iknuwan mani tawuy asê maulaga, ta dat magdani kamuy nisagyat buy sabin nay, ‘Kaluguran, miknu kayna man du sa iknuwan mani tawuy maulaga.’ Sa pakapakun baydu, maparangalan ka sa piakit-akit kaganawan bisita. ¹¹ Gawan ya mapagmatag-ay sabay ya iyêpan Bapan Namalyari. Buy ya mapag-payêpa, sabay ya itag-ay Bapan Namalyari.”

¹² Pamakayari, sinabin Jesus sa nisagyat kana, “Nu magkalutu ka sa gisay pamiêêman, ya isagyat mu, alwan kay mani kaluguran, mapatêl, mani kamag-anak o ya mabandi ya karani mun bali. Tagawan dat isagyat laka êt amên maablasan lay dinyag mu kalla. ¹³ Kabay nu magkalutu ka, ya isagyat mina man, mani magkasakit, mani lumpu, mani pilay, buy mani bulag. ¹⁴ Ta nu parabaysên na daygên mu, pagpalên kan Bapan Namalyari. Ta ya insagyat mu, agyan a la maablasan ya mangêd da dinyag mu kalla, si Bapan Namalyari yaman na mangablas kamu sa dinyag mu kalla sa panguman pangabyay.”

*Ya paalimbawa tungkul sa maragul la kalutu
(Mateo 22:1-10)*

¹⁵ Sên nalêngên gisa sa mani kaêm nay abiin, sinabi na kan Jesus, “Pinagpalay mani makaêm sa kalutu sa kaarian Bapan Namalyari!”

¹⁶ Nakitbay si Jesus sa kapamilatan paalimbawa, “Dilag gisay liyaki ya nil-an maragul la kalutu buy nisagyat yan malakêy tawu. ¹⁷ Sên nakal-an nay kaganawan, in-utus nay gisay ipus nan sabin sa mani insagyat nay, ‘Kaksaw kawna, ta nakal-an nay kaganawan!’ ¹⁸ Nuwa ya kaganawan insagyat, nanyag silan sangkan. Sinabin nuna, ‘Sabin muta kayêk kanay a ku milaku ta nakasaliw wakun panggitnan. Kaylangan kun lakwên amên makitan ku.’ ”

¹⁹ “Nasên anti, inlaku nayna êt ta gisa, nuwa para êt bayduy sinabi na, ‘A kun kayêk milaku, ta nakasaliw wakun mapuy baka buy kaylangan ku silan subukun panarul.’ ”

²⁰ “Kabay inlaku nayna êt ya gisa, nuwa para êt bayduy sinabi na, ‘A kun kayêk milaku, ta bayu wakun tangên.’ ”

²¹ “Kabay nag-udung ya sa amung na buy imbalitay kaganawan sinabin insagyat na. Sên nalêngê nay imbalitan ipus, nanubag ya. Kabay nanguman yan niutus ipus na. Sinabi na, ‘Dali kayna, maku ka sa mani dan buy sa nalipit ta dan balayan. Ta isagyat mu baydi ya mani kalulu, mani lumpu, mani bulag, buy mani pilay.’ ”

²² “Sên nag-udung nga ipus, sinabi na sa amung na, ‘Amung kuway, sinunul kinay kaganawan in-utus mu kangku, nuwa siyan dilag pun iknuwan ya ayin tawu.’ ”

²³ “Sinabin amung sa ipus na, ‘Mita ka baydi sa balayan buy maku ka sa mani dan balayan buy sa mani dan sa lawasan balayan. Pagpilitan mun maku baydi ya mani tawu amên mapnun bisitay bali ku. ²⁴ Pansabin ku kamuyuy gisa man sa mani nuna kun insagyat, asê makataway inluta ku.’ ”

Ya panunul sa Panginuun

(Mateo 10:37-38)

²⁵ Malakêy tawuy nakilaku kan Jesus. Amêsên, nag-arap ya kalla buy sinabi na, ²⁶ “Sisabêt man na kalabay magin tagasunul ku, kaylangan idun nakun igit pun sa mangatwa na, asawa na, mani anak na, mapatêl na buy agyan sa sarili na. Nu a naku agyun idun igit pun sa kaganawan, a ya malyarin magin tagasunul ku. ²⁷ Sisabêt man na asê nakal-an mati gawan sa panunul na kangku kaparisun pamakay kurus, a ya malyarin magin tagasunul ku.”

²⁸ “Sisabêt man na kalabay magin tagasunul ku, pakaisipin na pun, kaparisun gisay tawuy manyag gisay maragul la bali ya papakaisipin na pun nu saktuynay kaganawan kaylangan na amên mayari nay bali na. ²⁹ Ta nu inumpisan nan impadyag ga bali, nuwa a na maipayari, kay uyamên yan mani tawuy makakit kana. ³⁰ Sabin lay, ‘Nipaydêng ya kanwadis bali, pakan anata naipayari.’ ”

³¹ “Para êt baydu sa gisay ari ya kalabay makipati sa kaparisu nan ari. Pakaisipin na pun nu agyun mapuy libuy sundalus nay luwampuy libuy sundalus kapati na. ³² Ta nu a na agyu, mamipauna yinan dakun umnuy tawu na amên makikasundu kaban marayu pun na kapati na. ³³ Para kaw êt baydu. Pakaisipin yu pun nu agyu yun manunul kangku. Ta nu a yu agyun lakwanan ya kaganawan idi kamuyu, a kaw malyarin magin tagasunul ku.”

Ya paalimbawa tungkul sa asin

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴ Sinabi pun êt Jesus, “Mangêd da asin. Nuwa nu mitas ya lasa na, ayina miudung. ³⁵ Ayin nan ulaga sa luta buy asê êt malyarin iawyun sa pamataba. Kabay isamwag yatan mani tawu. Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu!”

15

Ya tupay nabating (Mateo 18:12-14)

¹ Amêsên, ya mani maningil buwis buy mani kaatag makasalanan, naku silan mallêngê kan Jesus. ² Amêsên, dilag mani Pariseo buy mani manurun Kautusan ya idi baydu buy niaayas sila. Sinabi la, “Elêwên yuy tawun abitu! Pantanggapên nay mani makasalanan buy makiêm yapun êt kalla.”

³ Kabay sinabin Jesus kallay paalimbawan ati, ⁴ “Nu gisa kamuyuy dilag dinalan na tupa, ta nalitêp pa gisa, sabêt ta daygên na? Alwa nayin lakwanan na pun na siyam mapu buy siyam ma tupa baydu sa pagpastulan, ta têkapên nay gisay nalitêp angga sa makitan naya? ⁵ Buy nu makitan nay tupa, matula nay nan bakayên pauli. ⁶ Pangalatêng na sa bali, sagyatên nay mani kaluguran na buy karani nan bali buy sabin kallay, ‘Makitula kaw kangku, gawan nakitan kinay tupa kuy nabating!’ ”

⁷ Buy sinabin Jesus, “Para êt bayduy idi sa langit. Matula-tula sila baydu gawan sa gisay makasalanan na nagsisi sa mani kasalanan na kaysa siyammapu buy siyam ma matinêk ka ayin nan pagsisi.”

Ya peray nabating

⁸ Amêsên, sinabin Jesus ya paalimbawa sa mani niaayas, “Nu dilag gisay babayi ya dilag mapuy peray pilak ta nabating nga gisa, sabêt ta daygên na? Alwa nayin pagkêtan nay sulu buy pakangêdên nan têkapên sa buun bali ya peray nabating angga sa makitan nay ati? ⁹ Buy nu makitan naynay pera na, sagyatên nay mani kaluguran na buy karani nan bali buy sabin kallay, ‘Makitula kaw kangku, gawan nakitan kinay pera kuy nabating!’ ”

¹⁰ Buy sinabin Jesus, “Para êt bayduy idi sa langit. Matula-tulay mani ang-el Bapan Namalyari gawan sa gisay makasalanan na nagsisi sa mani kasalanan na.”

Ya anak ya nabating

¹¹ Sinabi pun êt Jesus ya paalimbawa, “Dilag gisay bapay nag-anak luway liyaki. ¹² Amêsên, sinabin bungsu sa bapa na, ‘Bapay, idakay mina kangkuy atag ku sa mani pibandian mu.’ Kabay pidakay yan bapa lay atag lan luwa.”

¹³ “Pamakalibas umnuy allu, insaliw bungsu nay naatag nay pibandian buy naku ya sa marayuy lugal. Baydu na ginastus ya pera na sa ayin kapukatan na pamibiyaybiyay. ¹⁴ Sên naubus naynay pera na, inlumatêng nga panawun layang sa lugal abitu. Kabay nag-umpisay kasakitan na gawan ayin ninan panaliw maêkan na. ¹⁵ Ya dinyag na, naku yan nakiupa sa gisay tawuy tagabaydu. Kabay inutus yan tawuy tagabaydu sa panggitnan na, ta dinyag nayan manaysay mani babuy.* ¹⁶ Sa sadyay layang na, kanên nayna dayi ya pangkanên babuy, gawan ayin nam-in kanên kana.”

¹⁷ “Sên naisip-isip nay kaganawan dinyag na, sinabi na sa sarili nay, ‘Du kanyan naman ni agyan ya ipus bapa kuy ustuy pangkanên buy subra pun êt kalla. Nuwa sikina man, mati yan layang. ¹⁸ Mag-udung ngaku ta sa bapa ku buy sabin ku kanay, “Bapay nangasalanan naku kan Bapan Namalyari buy kamu. ¹⁹ A kina sêpat bêgên mun anak. Ituwad muku tan gisa sa mani ipus mu.” ’ ²⁰ Kabay nuli yina sa bapa na. Idi yapun sa marayu, nakitan ninan bapa na. Sa lunus kanan ati, ginanagan nayan tinakês buy dinêp.”

* **15:15** 15:15 Sa mani Judio, pinakanayêpa kallay ubran ati, gawan madinat ya babuy ayun sa kautusan la. Kabay para kalla, asê mangêd saysayên na babuy.

²¹ “Kabay sinabin anak sa bapa na, ‘Bapay, naganalanan naku kan Bapan Namalyari buy kamu. A kina sêpat bêgên mun anak.’ ”

²² “Nuwa sinabin bapa na sa mani ipus na, ‘Parasên yul Kêwên yuy pinakamangêd da yaming bayu yuya payamingan. Pasingsingan yuyan singsing buy pasapatusan yuya.

²³ Buy kêwên yuy nabêlêng nga bakay impataba. Patin yuy ati ta mangan kitamu buy magsaya! ²⁴ Gawan na anak kuy indap ku nu nati, pakan nabyay awêd! Indap ku êt nu nabating, pakan nakitan kina!’ Kabay nag-umpisa silaynan magsaya.”

²⁵ “Sa uras abitu, idi pun sa panggitnan ya panganay. Nuli ya ati buy sên marani yina sa bali la, nalêngê nay tigtigan buy talêkan. ²⁶ Kabay binêg nay gisay ipus buy pinatang na, ‘Awta? Sabêt ya nalyari baydi?’ ”

²⁷ “Nakitbay ya ipus, ‘Inlumatêng ya ali mu, nabyay buy ayin yan sakit. Kabay impati yan bapa mun impatabay baka.’ ”

²⁸ “Amêsên, nagsuluk ya panganay buy a ya kalabay sumun sa bali la. Kabay nag-awas ya bapa la amên samungun yan sumun.”

²⁹ “Nuwa nakitbay ya, ‘Bapay, sa makarang nga panawun, para kun ipus ya manunul sa kaganawan pan-iutus mu. Nuwa agyan misan, a mukuta binyanan agyan kay gigisay nabêlêng nga kambing amên makapagsaya ku kaawyun ya mani kaluguran ku. ³⁰ Nuwa sên inlumatêng ya anak muy nangubus buy nanggastus pibandiyan mu sa mani babayi ya pambayaran, siyan impati muya pun êt impatabay baka ta!’ ”

³¹ “Kabay nakitbay ya bapa na, ‘Pakan pawa kata yan pagkaawyun na anak kuta buy kay kamuy kaganawan pibandiyan ku. ³² Nuwa amêsên, sêpat kitamun magsaya buy matula, gawan ya patêl muy indap tamu nu nati yana,

pakan nabyay awêd. Indap tamu êt nu nabating ya, pakan nakitan tamina.’ ”

16

Ya asê tapat ta katiwala sa pibandiyan

¹ Amêsên, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Dilag gisay tawuy mabandi ya nitiwalan pibandiyan na sa gisay tawu. Nuwa dilag nipatanda kanan paradi, ‘Ya pinitiwalan mu, pinagmumun nay pibandiyan mu.’ ² Kabay impabêg nay pinitiwalan na buy pinatang naya, ‘Sabêt ta ati ya nalêngê ku tungkul kamu? Idin mina kangkuy kaganawan listaan nagastus mu buy ya tubu na. Ta paubat amêsên, akatayna mapagtiwalan sa pibandiyan ku.’ ”

³ “Kabay sinabin pinitiwalan sa sarili na, ‘Patain-dukudu, itas sakinan amung ku sa ubra ku. Sabêt ta daygên ku, pakan a ku agyuy mabyat ta ubra buy madêng-êyan naku êt magpalimus. ⁴ Ah, tanda kina! Ustun itas laku sa ubra ku, manyag gakun paralan amên tanggapên nakun mani tawu sa bali la.’ ”

⁵ “Amêsên, bayu nam-in listaan ya pinitiwalan amung na, tisatisa nan pikisabyan ya kaganawan nakautang sa amung na. Pinatang nay nunan nakautang, ‘Umnuy utang mu sa amung ku?’ ”

⁶ “Nakitbay ya nag-utang, ‘Ya utang kuy larun ulibu, dinalan na banga.’ ”

“Sinabin pinitiwalan, ‘Miknu ka, kêwên muy ati ya listaan utang mu, ta daygên mutan limampu.’ ”

⁷ “Amêsên, pinatang nayna êt ya ikalway nakautang, ‘Sika, umnuy utang mu?’ ”

“Pikitbayan yan nag-utang, ‘Ya utang kuy trigu, dinalan na kaban.’ ”

“Buy sinabi êt pinitiwalan, ‘Kêwên muy ati ya listaan utang mu, ta daygên mutan walumpu.’ ”

⁸ “Sên natandan amung nga dinyag asê mangêd da pini-tiwalan, sinabi na, ‘Kabiyasnan minan manyag paralan!’ ”

Sinabi pun êt Jesus, “Awu, pêtêg baynan mas katandan manyag paralan ya mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari kaysa mani tawuy nasawangan nana tungkul kan Bapan Namalyari.”

⁹ Buy insundu pun êt Jesus ya pagsabi na, “Pansabin ku kamuyu ya mani pera yu baydi sa babun luta, isawup yu sa mani kaparisu yu. Ta agyan maubus ya pera yu baydi sa babun luta, baydu sa langit matula kaw tanggapên.”

¹⁰ “Ya tawuy mapagtiwalan sa pêrad da bagay, mapagtiwalan ya êt sa malakêy bagay. Buy ya tawuy asê mapagtiwalan sa pêrad da bagay, a ya êt mapagtiwalan sa malakêy bagay. ¹¹ Kabay nu a kaw mapagtiwalan sa mani pibandiyon baydi sa babun luta, a kaw êt pagtiwalan Bapan Namalyari sa pêtêg ga pibandiyon. ¹² Nu a kaw mapagtiwalan sa pibandiyon kaatag, ayin mam-in pibandiyon para kamuyu.”

¹³ “Ayin ipus ya piagnanên nan suyun ya luway amung na. Ta nu parabaydu, kasulapwan buy pustakên nay gisa, nuwa ya gisa, idun nan pêtêg. Para êt baydu, a yu malyarin piagnanên pagsuywan si Bapan Namalyari buy pibandiyon.”

Ya kaatag pun mani inturun Jesus

(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

¹⁴ Sên nalêngên mani Pariseoy pangaral Jesus tungkul sa pibandiyon, dinustak laya, gawan lupa silan pera. ¹⁵ Kabay sinabin Jesus kalla, “Magmamangêdan kaw kanwadis sa êlêw mani tawu pakan tandan Bapan Namalyari ya laman bêkê yu. Tagawan na mani pan-ituwad mani tawun maulaga, sabay ya asê kapapaidu kan Bapan Namalyari.”

¹⁶ “Ya Kautusan na impasulat kan Moises buy ya mani insulat propeta sabitun nuna, sabay ya pansunulun mani tawu angga sa nangaral si Juan ya Mamawtismu. Paubat sa panawun Juan, pan-iaral lay Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari buy malakêy magpilit mi-awyun sa mani pag-arian Bapan Namalyari. ¹⁷ Nuwa asê labay sabin ayin kapukatan na Kautusan Bapan Namalyari. Ta agyan mapanat man na langit buy babun luta, asê êt madyag ayin pukat agyan kay gisay gulis sa Kautusan.”

¹⁸ “Alimbawa, nu in-isyay liyaki ya asawa na ta mag-asawa yan kaatag, mangasalanan yan pamikikanayun. Buy sisabêt man na nakapag-asawa sa babayi ya in-isyay liyaki, mangasalanan ya êt pamikikanayun.”

Ya mabandi buy si Lazaro

¹⁹ Sinabi pun êt Jesus sa mani Pariseo, “Dilag gisay liyaki ya mabandi ya pawan magyaming makamal buy malakêy kanên na sa inallu-allu. ²⁰ Dilag êt taman gisay kalulu bayduy maglagyun Lazaro ya pawan nukay lawini. Gintan ya sa lawasan pasbul sa balin mabandi. ²¹ Kalabay ya dayin mangan agyan kay saksak kanên ya ubat sa lamesan mabandi. Alwan kay abitu, ta magdani pun êt kanay mani asu buy pandilên ya mani nuka na.”

²² “Amêsên, nati ya kalulu buy gintan yan mani angel sa danin Abraham. Nati êt ta mabandi buy in-ilbêng ya. ²³ Buy nakadanas yan sadyay kasakitan sa impernu. Amêsên, nangêlêw ya kan Abraham ya idi sa marayu kaawyun nan Lazaru. ²⁴ Buy masnêg nan sinabi, ‘Bapan Abraham, malunus ka kangku! Iutus mu si Lazaro ya isugnu nay panudu na sa lanêm, ta patulwanan nay dila ku amên na kuta lumêpêt. Ta magkasakit taku baydi, gawan sa sadyay umut apuy.’ ”

²⁵ “Nuwa nakitbay si Abraham, ‘Anak, ganakên mu sabitun nabyay ka pun sa babun luta. Nagpakapda ka, pakan si Lazaroy naman, pawan kasakitan na nadasanan na. Kabay masaya ya amêsên baydi, nuwa sika, idi ka amêsên baysên na magkasakit. ²⁶ Buy gisa pun êt, dilag kakwalan na bêngaw sa pisaêtan tamu. Kabay ayin baydi ya makalaku baysên buy ayin baysên na makalaku baydi.’ ”

²⁷ “Sinabi êt mabandi, ‘Nu parabaydu awêd ya Bapan Abraham, makisabi yaku ya palakwên muta si Lazaro sa balin bapa ku. ²⁸ Ta patandan nay limay patêl kuy liyaki tungkul sa abiti ya lugal kasakitan amên a sila milaku baydi.’ ”

²⁹ “Nuwa nakitbay si Abraham, ‘Idi kallay impasulat kan Moises buy mani insulat mani propeta. Kaylangan lan paniwalan na nakasulat.’ ”

³⁰ “Kabay nakitbay ya mabandi, ‘Asê nukad da abituy Bapan Abraham. Nuwa nu dilag nati ya nanguman nabyay ya makun mangaral kalla, pagsisyan buy lakwanan lay mani kasalanan la.’ ”

³¹ “Nuwa sinabin Abraham, ‘Nu a la pinaniwalan na impasulat kan Moises buy insulat mani propeta, a la êt paniwalan na ioral gisay nati ya nanguman nabyay.’ ”

17

Ya pangubatan kasalanan

(Mateo 18:6-7; 18:21-22; Marcos 9:42)

¹ Amêsên, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Kanu-man asê malisyan na pallumatêng tuksuy sangkan kasalanan. Nuwa kapalunus ya malyari sa tawuy pangubatan kasalanan kaparisu na. ² Sisabêt man na magin sangkan pangasalanan nangabêlêng nga anak ya man-ampalataya kangku, mangêd pun na is-êl la bêng na sa

panggilingan na batu buy isamwag sa dagat. ³ Kabay mangillag kaw.

Nu nangasalanan kamuy patêl mu, sabyanan muya. Nu magsisi ya, patawarên muya. ⁴ Agyan makatapitu yapun mangasalanan kamu sa gisay allu, ta makatapitu ya êt manyawad tawad kamu, patawarên muya.”

Tungkul sa panampalataya

⁵ Amêsên, sinabin mani apostul kan Jesus, “Dagdagan mu pun na panampalataya yan!”

⁶ Nakitbay si Jesus, “Nu dilag kaw panampalatayay kasin bêlêng but-un mustasa, malyari yun sabin sa maragul la puun kayun ati, ‘Maulut ka buy milaku ka sa dagat!’ Buy sumunul yabay kamuyu.”

Ya tungkulan ipus

⁷⁻⁸ Sinabi pun êt Jesus, “Alimbawa, nu dilag ipus ya manarul o magpastul mani tupa ya inlumatêng ubat sa panggitnan, asê malyari ya amung nga mamil-an kanên ipus na. Nun a ipus saman na maglingun amung na. Paradi ya sabin amung na, ‘Magyaming kayna bayu mu lingunun ya apunan ku. Kaban mangan naku, lingunun muku. Buy pamakayari kun mangan, malyari kaynan mangan buy minêm.’ ⁹ Asê pampasalamatan amung ya ipus na, ta kay pansunulun nay pan-iutus amung na. ¹⁰ Para êt baydu kamuyu. Nu nadyag yuy kaganawan in-utus kamuyu, sabin yuy, ‘Kay pandaygên yan na pan-iutus kanyan, ta kay ipus kay.’ ”

Pinaiyul Jesus ya mapuy liyaki ya nagsakit sa balat

¹¹ Sa pamita lan Jesus buy mani tagasunul na palaku sa balayan Jerusalem, dinuman sila sa pisaêtan prubinsyan Samaria buy sa prubinsyan Galilea. ¹² Amêsên, kaban pasun si Jesus sa gisay baryu, timbêng yan mapuy liyaki

ya nagsakit sa balat. Ya mani nagsakit sa balat, tinunggên sila sa marayun pêrad. ¹³ Masnêg lan sinabi, “Panguinuun Jesus, kalunusan mukay!”

¹⁴ Pamakakit kallan Jesus, sinabi na, “Maku kaw sa mani pari buy ipaêlêw yuy lawini yuy ayin nan sakit.” Kaban mamita sila, mamakun ni, inumiyul buy inluminis ya lawini la.

¹⁵ Sên nakitan gisa kallay inumiyul lina, nag-udung ya kan Jesus buy masnêg yan magsabin pangulimên kan Bapan Namalyari. ¹⁶ Nanduku ya sa arapan Jesus buy nagpasalamat kana. Ya tawun ati, gisa yan Samaritano.

¹⁷ Sinabin Jesus, “Aw-indi, pakan mapu kaw yay pinaiyul ku nangun ta? Antuy siyam? ¹⁸ Uysiyon kay dayuwan yay nag-udung amên mangulimên kan Bapan Namalyari ta?”

¹⁹ Kabay sinabin Jesus kana, “Midêng ka ta muli kayna. Inumiyul ka gawan sa panampalataya mu kangku.”

Ya tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari

(Mateo 24:23-28; 24:37-41)

²⁰ Amêsên, pinatang mani Pariseo si Jesus nu makanu mag-umpisay pag-arin Bapan Namalyari. Nakitbay si Jesus kalla, “Asê makitan na pallumatêng pag-arin Bapan Namalyari. ²¹ Kabay ayin malyarin makapagsabin, ‘Baydin mag-ari si Bapan Namalyari!’ o ‘Baydu yan mag-ari!’ gawan si Bapan Namalyari, mag-ari yina sa bêkên mani manampalataya kana.”

²² Amêsên, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Lumatêng lanuy panawun na labay yun makitan na pag-udung ku ya ubat sa langit ta in-Anak Tawu, nuwa a yu makitan na ati. ²³ Dilag magsabi tungkul kangku, ‘Elêwên yu, ati yina!’, o ‘Elêwên yu, idi yina baydi!’ Nuwa agana kaw maniwala o kilaku amên têkapên naku.

²⁴ Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, mag-udung ngaku sa babun luta ya paran kimat ta mansumawang sa buun langit. ²⁵ Nuwa amêsên, kaylangan naku pun makadanas malakêy kasakitan buy isakwil lakun mani tawu sa panawun amêsên.”

²⁶ “Nu parasaantun nagbabang-uwan na mani tawu sabitun panawun Noe, para êt baydun magbabang-uwan na mani tawu sa allun pag-udung kuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu. ²⁷ Sabitun panawun Noe, magbabang-uwan na mani tawun mangan, maglasing, buy mipag-asawa angga sa sinumun sa barku si Noe. Inlumatêng nga lanab buy nangalulumud da kaganawan.”

²⁸ “Para êt baydu sa panawun Lot. Ya mani tawu mangan, mipaglasing, manaliw, magtinda, manggitna buy mamipaydêng bali, ²⁹ angga sa allun inlakwanan Lot ya balayan Sodoma. Pamakayari, nanguran nan apuy buy asupri ya ubat sa langit. Kabay nati silan kaganawan sa Sodoma.”

³⁰ “Para êt bayduy malyari sa allun pag-udung kuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu. ³¹ Sa allun abitu, ya idi sa lawasan bali, aganayna sumun amên mangwan dakun sabêt sa lalên bali na. Ya idi sa panggitnan, aganayna muli.

³² Isipin yuy nalyari sa asawan Lot sa balayan Sodoma.*

³³ Sisabêt man na tawuy maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya matasan biyay na. Nuwa ya sisabêt man na nakalan mam-in biyay na, sabay ya mabiyang biyay ya ayin katganan. ³⁴ Pansabin ku kamuyuy sa yabin abitu, dilag luway liyaki ya mamabêlêw wa midani. Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya gisa, lakwanan. ³⁵ Dilag luway babayi ya

* **17:32** 17:32 Sabitun pinauranan apuy un Bapan Namalyari ya Sodoma, sinabi na agana sila mangawing, nuwa ya asawan Lot, nangawing ya. Sên a na sinunul ya utus Bapan Namalyari, napakadyag yan ribultun asin (Genesis 19:17-26).

miawyun manggiling. Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya gisa, lakwanan.³⁶ [Dilag luway liyaki ya miawyun mag-ubra sa panggitan. Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya gisa, lakwanan.]”

³⁷ Pinatang yan mani tagasunul na, “Panginuun, saantu malyari ya abiin!”

Nakitbay ya, “Nu saantuy dilag bangkay, mititipun bayduy mani uwak.”†

18

Ya paalimbawa tungkul sa babayin bal-u buy sa mallitis

¹ Amêsên, insabin Jesus sa mani tagasunul nay gisay paalimbawa, ta labay nan ipaintindi kallay kaylangan lan pawan manalangin buy agana mangaynay nakêm.

² Sinabi na, “Sa gisay balayan, dilag mallitis ya ayin limu kan Bapan Namalyari buy ayin panggalangên na tawu.

³ Sa balayan êt abitu, dilag babayi ya nabal-u. Pawa yan mamaku sa mallitis buy pansabin nay, ‘Itanggul muku laban sa mani kapati ku!’ ⁴ Sa nunan pangabalan nabal-u kana, a naya pun dinambi, nuwa sa makarang nga panawun, sinabi na sa sarili na, ‘Agyan ayin nakun limu kan Bapan Namalyari buy ayin nakun panggalangên na tawu, ⁵ nuwa sawpan kuyna sa kasu na, gawan ayin tunggên na pangabala na kangku buy pêrad tana mapasuluk nakina.’”

⁶ Amêsên, sinabin Panginuun Jesus kalla, “Pakaisipin yuy sinabin abituy nadawak ka mallitis. ⁷ Si Bapan Namalyari pun nayi, a na nayi itanggul ya pinili nan kay kana ya mamêg kana allu buy yabi? Paêtêngên na sila

† 17:37 17:37 Luway malyarin labay sabin un ati. Si gisa, matandan kaganawan ya pallumatêng Jesus, nu parasaantu tamun matandan ya binyanan bangkay, gawan dilag uwak. Si ikalwa, abitu silay nati sa ispirituwal, pilmin parusan silan Bapan Namalyari.

nayin mabuyut? ⁸ Pansabin ku kamuyuy tambêng silan itanggul. Nuwa sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, sa pag-udung ku baydi sa babun luta, dilag gaku nayin malatêng nga manampalataya kangku?”

Ya paalimbawa tungkul sa Pariseo buy sa maningil buwis

⁹ Amêsên, dilag mani tawu bayduy indap lay mat-inêk sila. Kabay ya êlêw layna man sa kaatag, nayêpa. Kabay sinabin Jesus kallay gisay paalimbawa, ¹⁰ “Dilag luway liyaki ya naku sa Templu amên manalangin. Ya gisa, Pariseo, buy ya gisa, maningil buwis. ¹¹ Nidêng nga Pariseo buy nanalangin yan patungkul sa sarili na. Sinabi na, ‘Bapan Namalyari, magpasalamat taku kamu tagawan a ku kaparisun kaatag manakaw, mallinlang buy makikanayun o kaparisun ati ya maningil buwis. ¹² Sa gisay duminggu, katilwa kun mag-ayunu, buy mam-i yaku êt ikapu sa kaganawan upa ku.’ ”

¹³ “Nuwa ya maningil buwis, nakaidêng ya sa marayu buy manalangin. Sa dêng-êy na, a na maêlêw ya langit. Kabay pan-apuapun nay pagaw na buy pansabin na, ‘Malunus ka kangkuy Bapa kun Namalyari, ta gisa kun makasalanan.’ ”

¹⁴ Sinabi pun Jesus, “Pansabin ku kamuyuy nuli ya maningil buwis un matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari. Nuwa ya Pariseo, asê. Gawan ya mapagmatag-ay, sabay ya iyêpan Bapan Namalyari. Buy ya mapagpayêpa, sabay ya itag-ay Bapan Namalyari.”

Kinalunusan Jesus ya nangabêlêng nga anak

(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

¹⁵ Amêsên, dilag mani tawuy nilakun nangabêlêng nga anak kan Jesus amên yawarên lan ipaluntuy gamêt na kalla buy pagpalên na sila. Sên nakitan mani tagasunul nay abitu, binênbênan lay mani tawu. ¹⁶ Nuwa binêg

Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi na kalla, “Paulayan yun magdani kangkuy mani anak. Agana yu sila bènbenan, tagawan ya mani kaparisu la sabay ya mani tawuy miawyun sa pag-arian Bapan Namalyari. ¹⁷ Pansabin ku kamuyuy sisabêt man na asê magpasakup sa pag-arin Bapan Namalyari kaparisun pagpasakup nangabêlêng nga anak, a ya miawyun sa mani tawuy pag-arian na.”

Ya liyaki ya mabandi

(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸ Amêsên, dilag gisay liyaki ya nagtungkulan ya namatang kan Jesus, “Mangêd da Manuru, sabêt ta sêpat kun daygên amên mabiyon nakun biyay ya ayin katganan?”

¹⁹ Nakitbay si Jesus kana, “Uysiyon binêg muku yan mangêd ta? Ayin kaatag mangêd nun a kay si Bapan Namalyari. ²⁰ Tanda muy Kautusan Bapan Namalyari, ‘Agana ka makikanayon, agana ka mamatin tawu, agana ka manakaw, agana ka magpapêtêg sa alwan kapêtêgan, buy galangên muy mangatwa mu.’ ”*

²¹ “Nakitbay ya liyaki ya nagtungkulan, ‘Ubat pun sa anak kaku, pansunulun kinay kaganawan abiin angga amêsên.’ ”

²² Sên nalêngên Jesus ya sinabin nagtungkulan, sinabi na kana, “Dilag ka pun gisay sêpat daygên. Isaliw muy kaganawan pibandiyon mu buy ya naabli mu, idin mu sa mani kalulu. Sa pakapakun baydu, dilag kan pibandiyon sa langit. Pamakayari, mag-udung ka buy manunul kangku.” ²³ Nuwa sên nalêngên nagtungkulan ya sinabin Jesus, inlumungkut ya, gawan malakêy pibandiyon na.

²⁴ Sên nakitan Jesus ya nalungkut ya nagtungkulan, sinabi na, “Pêtêg baynan masakit magpasakup pa mani tawuy malakêy pibandiyon sa kaarian Bapan Namalyari.

* **18:20** 18:20 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

²⁵ Tagawan misun pun na kamelyu sa lubut karayum, kaysa misun sa kaarian Bapan Namalyari ya gisay tawuy mabandi.”

²⁶ Amêsên, namatang nga mani tawuy nakalêngê sa sinabin Jesus, “Nu parabaydu, sisabêt awêd da miligtas?”

²⁷ Nakitbay si Jesus kalla, “Ya asê madyag tawu, madyag Bapan Namalyari.”

²⁸ Amêsên, sinabin Pedro, “Parasaantu kay yaman? Inlakwanan yan na kaganawan amên manunul kamu.”

²⁹ Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt man na nallakwan bali na, asawa na, mapatêl na, mangatwa na, o maanak na gawan sa pag-arin Bapan Namalyari, ³⁰ mabiyan yan igit pun sa inlakwanan na sa panawun amêsên. Buy sa lumatêng nga panawun, mabiyan yan biyay ya ayin katganan.”

*Ya ikatluy pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)*

³¹ Amêsên, impapawan Jesus ya mapu buy luway tagasunul na buy sinabi na kalla, “Tumuksaw kitamina sa Jerusalem buy matupad da bayduy kaganawan insulat mani propeta tungkul kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu. ³² Igawang ngaku sa mani alwan Judio. Pidudus-takan, ipakadêng-êy buy tupaytupayan laku. ³³ Latikun laku buy patin, nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”

³⁴ Nuwa ayin napukatan ya mapu buy luway tagasunul na sa sinabi na. Inliim kallay labay sabin abitu buy a la tanda nu sabêt ta pantukuyun na.

*Pinaiyul Jesus ya gisay bulag
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)*

³⁵ Amêsên, sên narani ya silan Jesus sa balayan Jerico, dilag gisay bulag ga liyaki ya magpalimus ya nakaiknu sa

agid dan. ³⁶ Sên nalêngê nay malakêy tawuy mallumibas, pinatang na sila, “Sabêt ta malalyari?”

³⁷ Pinakitbayan laya, “Mallumibas si Jesus ya taga Nazaret.”

³⁸ Kabay masnêg sinabin bulag, “Jesus ya Layin Arin David, kalunusan mukun kayêk!”

³⁹ Binênbênan yan idi sa mumunan Jesus, “Agana ka mantarit.” Nuwa ingkakadus nan insabin masnêg, “Layin Arin David, kalunusan mukun kayêk!”

⁴⁰ Sên nalêngê yan Jesus, tinunggên ya buy dilag yan inutus mangakay sa bulag amên idani kana. Sên marani yay bulag, sinabin Jesus kana, ⁴¹ “Sabêt ta labay mun daygên ku kamu?”

Nakitbay ya bulag, “Panguun, kalabay yakun makakit.”

⁴² Kabay sinabin Jesus kana, “Makakit kayna. Inumiyul ka gawan sa panampalataya mu kangku.” ⁴³ Tambêng yan nakakit buy nanunul ya kan Jesus un mangulimên kan Bapan Namalyari. Sên nakitan mani tawuy nalyari, nangulimên sila êt kan Bapan Namalyari.

19

Gawan kan Jesus, nibayuy ugalin Zaqueo

¹ Amêsên, nilatêng nga silan Jesus sa balayan Jerico ta baydu silan duman papakun sa Jerusalem. ² Dilag gisay liyaki bayduy maglagyun Zaqueo. Mabandi ya buy gisa ya sa mani puun maningil buwis. ³ Labay nan makitan nu sisabêt si Jesus, nuwa gawan pandak ya buy malakêy tawu, a naya makitan. ⁴ Kabay nuwayu yan nuna sa danan lan Jesus bayu ya nagdakêy sa puun kayun sikamoru amên makitan naya. ⁵ Sên niras silan Jesus sa nagkayu, inêlêw na si Zaqueo buy sinabi na, “Zaqueo, parasên mun magtabuy ta kaylangan kun maku amêsên sa bali mu.”

⁶ Kabay tambêng nagtabuy si Zaqueo buy matula nan tinanggap silan Jesus sa bali na. ⁷ Sên nakitan mani tawuy sinumun si Jesus sa balin Zaqueo, niaayas sila. Sinabi la, “Nagdaus ya sa balin tawuy makasalanan.”

⁸ Kabay nidêng si Zaqueo buy sinabi na, “Panginuun. Idin ku sa mani kaluluy kapitnan pibandiyan ku buy nu sisabêt man na napurayit kuy iudung kun katiapat ta kingwa ku kana.”

⁹ Sinabin Jesus kana, “Niligtas say magbalin ati, gawan naniwala si Zaqueo kan Bapan Namalyari kaparisun ninunu yun si Abraham. ¹⁰ Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi amên têkapên buy iligtas ya balang nalitêp.”

*Ya paalimbawa tungkul sa tatlu ipus
(Mateo 25:14-30)*

¹¹ Kaban mallênggêy mani tawu, insabin Jesus kallay gisay paalimbawa gawan marani silayna sa balayan Jerusalem buy indap mani tawu mag-umpisay nay pagarin Bapan Namalyari. ¹² Kabay sinabi na, “Dilag gisay tawuy panggalangên ya naku sa marayuy lugal amên tanggapên nay tungkulan nan mag-ari. Buy nu matanggap naynay katungkulan na, mag-udung ya. ¹³ Nuwa bayu ya namita, binêg nay mapuy ipus na buy binyanan na silan tisisay peray gintu. Sinabi na kalla, ‘Kaban ayin naku pun, pakalak-ên yuy ati.’ ”

¹⁴ “Nuwa kasulapwan yan mani kalugal na. Kabay sên namita ya, dilag silan in-utus sa lugal ya lakwên na amên sabin lay, ‘A yan labay mag-ari kanyan ya tawun abiin.’ ”

¹⁵ “Nuwa nadyag yapun êt ari. Sên nakauli yina sa balayan na, impabêg nay mapuy ipus nay binyanan nan peray gintu amên matandan na nu umnuy natubu la.

¹⁶ Nagdani kanay nuna buy sinabi, ‘Amung kuway, ya

peray gintuy intiwala mu kangku, nakatubu yan mapu.’ ”

¹⁷ “Sinabin ari, ‘Mangêd da ipus, mangêd da dinyag mu! Ta mapagtiwalan ka sa pêpêrad da intiwala ku kamu, sikay mamaala sa mapuy balayan.’ ”

¹⁸ “Nagdani êt kanay ikalwa buy nagsabi, ‘Amung kuway, ya peray gintuy intiwala mu kangku, nakatubu yan lima.’ ”

¹⁹ “Kabay sinabi êt ari kana, ‘Sikay mamaala sa limay balayan.’ ”

²⁰ “Amêsên, nagdani êt ta gisay ipus buy sinabi, ‘Amung kuway, ati ya peray gintu mu. Impunggus kuya sa gisay panyu bayu ku intagu, ²¹ gawan malimu waku kamu. Ta tanda kuy maigpit ka, pangkêwên muy a mu pinagpagalan buy pampupulun muy a mu intanêm.’ ”

²² “Kabay sinabin ari kana, ‘A mangêd da ipus! Atulan kata ayun sa sinabi mu. Tanda mu awêd da maigpit taku, pangkêwên kuy a ku pinagpagalan buy pampupulun kuy a ku intanêm.’ ²³ Parabaydu awêd, uysiyen a mu yata imbangkuy peray gintu ku amên sa pag-udung ku, makwa kuy tubu na? ²⁴ Amêsên, sinabin ari sa mani idi baydu, ‘Kêwên yu kanay peray gintu, ta idin yu sa nakapagtubun mapu.’ ”

²⁵ “Nuwa sinabi la, ‘Amung kuway, dilag ginan mapuy peray gintu!’ ”

²⁶ “Kabay sinabin ari, ‘Pansabin ku kamuyu ya tawuy mapagtiwalan sa pêrad, biyan yapun. Nuwa ya tawuy asê mapagtiwalan agyan sa pêrad da intiwala kana, itas pun êt kana. ²⁷ Amêsên, tungkul laman sa mani kapati kuy asê kalabay pasakup kangku bilang ari la, gêtan yu sila baydi buy patin yu sila sa arapan ku.’ ”

*Ya matulay pananggap kan Jesus sa balayan Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)*

²⁸ Sên pamakayarin ingkuwentun Jesus, insundu nay pamita na patuksaw sa balayan Jerusalem kaawyun na mani tagasunul na. ²⁹ Sên narani yana silan Jesus sa bung-uy ya pambêgên Bung-uy mani Ulibu ya narani sa balayan Bethfage buy sa balayan Bethania, impauna nay luway tagasunul na. ³⁰ Sinabi na kalla, “Maku kaw sa kasunul la baryu. Pamakasun yu baydu, makitan yuy gisay biserun asnuy nakas-êl ya asê pun nasakayan agyan sisabêt man. Agwatên yu buy iakay yu baydi. ³¹ Nu dilag mamatang kamuyun paradi, ‘Uysiyen pan-agwatên yu yay asnu ta?’ sabin yu kanay, ‘Kaylangan yan Panginuun.’ ”

³² Kabay namitay nay luway in-utus na buy nakitan laya bay ya biserun asnu baydu kaparisun sinabin Jesus. ³³ Kaban pan-agwatên lay asnu, sinabin magbandi, “Uysiyen pan-agwatên yu yay biserun asnu ta?”

³⁴ Nakitbay sila, “Kaylangan yan Panginuun.”

³⁵ In-akay la kan Jesus ya biserun asnu buy inlatêp lay balabal la sa bukut biserun asnu buy impasakay layna si Jesus. ³⁶ Insundu lan Jesus ya pamita la papakun sa Jerusalem. In-makmak mani tawuy balabal la sa danan Jesus.*

³⁷ Sên marani silayna sa Jerusalem, palunsan sa Bung-uy mani Ulibu, ya mani tagasunul na, nagkanta silan sadyay saya buy pan-ulimênên la si Bapan Namalyari, gawan sa nakitan lay mamakaupapas sa dinyag Jesus. ³⁸ Sinabi la, “Pagpalên na ari ya in-utus Bapan Namalyari!† Dilag kapatêtbêkan sa langit! Ulimênên si Bapan Namalyari!”

* **19:36** 19:36 In-makmak lay balabal la gawan sa panggalang la kana.

† **19:38** 19:38 Mani Kanta 118:26.

³⁹ Amêsên, baydu sa lakên mansumunul kan Jesus, dilag dakun umnuy Pariseoy nagsabi kanan, “Manuru, ibawal muy mani tagasunul mun mangulimên kamu.”

⁴⁰ Nuwa pikitbayan silan Jesus, “Pansabin ku kamuyuy nu mangimbêk sila, ya mani batuy man-angaw mangulimên.”

Nanangis si Jesus sa mani taga Jerusalem

⁴¹ Sên marani ya silan Jesus sa balayan Jerusalem, nakitan nay balayan buy tinangisan nay mani tawu baydu, gawan sa lunus na kalla. ⁴² Sinabi na, “Kapapalunus kaw wa manugêl sa Jerusalem. Nu tanda yu dayi nu sabêt ta mam-in kapatêt bêkan, a kaw dayi kapalunus, nuwa a yu tanda! ⁴³ Lumatêng lanuy alluy pagkampuwan kaw mani kapati yu. Palitêngan buy duyungun lakaw. ⁴⁴ Patin lakaw buy sirên lay mani balayan yu. Buy ayin batuy mitagan na nakapaluntu sa kaparisu nan batu. Madanasan yuy abiin, gawan a yu dinambi ya pallumatêng Bapan Namalyari ya mamiligtas kamuyu.”

Ya Pagmalasakit Jesus sa Templu

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵ Amêsên, naku si Jesus sa kasawangan Templu buy im-patas nay mani magtinda. ⁴⁶ Sinabi na kalla, “Nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari, ‘Ya bali ku, balin panalanginan.’[‡] Nuwa siyan dinyag yun pagtagwan mani manakaw!”[§]

⁴⁷ Amêsên, allu-allun manuru si Jesus sa kasawangan Templu. Nuwa ya mani mamunun pari, ya mani manurun Kautusan, buy ya mani manungkulan, labay lan ipapati si Jesus. ⁴⁸ Nuwa ayin silan makit ta paralan, ta labaylabay lêng-ên mani tawuy pan-ituru na.

[‡] 19:46 19:46 Isaias 56:7. [§] 19:46 19:46 Jeremias 7:11.

20

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

¹ Gisay allu, kaban manuru buy mangaral si Jesus un Mangêd da Balita sa mani tawuy idi sa kasawangan Templu, nagdani kanay mani mamunun pari, mani manurun Kautusan buy mani mangatway manungkulan. ² Sinabi la kanay, “Dat sabin mu wati kanyan nu sabêt ta karapatan mun manyag parabaysên? Sisabêt ta nam-i kamun parabaysên na karapatan?”

³ Pikitbayan silan Jesus, “Patangên kataw êt. Sabin yu wati kangku ⁴ nu kansabêt ubat ta karapatan Juan ya mamawtismu, kan Bapan Namalyari o sa tawu?”

⁵ Kabay nisasabi sila, “Nu sabin tamuy ‘kan Bapan Namalyari’, sabin nay naman êt kantamuy, ‘Uysiyen a kaw yabay maniwala kan Juan ta?’ ⁶ Nuwa nu sabin tamuy ‘sa tawu’, batwan kitamun mani tawu, gawan maniwala silan propetan Bapan Namalyari si Juan.”

⁷ Kabay nakitbay sila, “A yan tanda.”

⁸ Sinabin Jesus kalla, “Nu parabaydu, a ku êt sabin kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun karapatan manyag ati.”

Ya paalimbawa tungkul sa mani manggitna

(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

⁹ Amêsên, ingkuwentuy na êt Jesus ya paalimbawa sa mani tawu, “Dilag gisay tawuy nananêm ubas sa panggitnan na. Amêsên, impasamak nay ubasan na sa mani makisamak ta naku ya sa marayuy lugal. Buy nanugêl ya baydun mabuyut ta panawun. ¹⁰ Sên panawun nan pamupul, in-utus nay gisay ipus na sa mani kasamak na amên kêwên na dakay na. Nuwa ya ipus ya in-utus na, dinugêdugên kasamak buy impatas layan ayin gintan.

¹¹ Kabay niutus yan manguman kaatag ipus, nuwa dinugê-dugê laya êt buy impakadêng-êy bayu impatas layan ayin gintan. ¹² Niutus yan ikatluy ipus, nuwa sinugatsugat laya êt buy impatas. ¹³ Kabay nangisip pa magbandin ubasan, ‘Sabêt ta daygên ku? Tanda kina. Iutus kuy kakaidwan kun anak. Dat galangên laya.’ ”

¹⁴ “Nuwa sên nakitan mani kasamak ya anak magbandi, nisasabi sila, ‘Ah! Ati yay tagapagmana! Patin tamu ya amên mapagbandi tamuy mapagmana na.’ ¹⁵ Kabay dinakêp layan ginuluy sa lawasan ubasan buy pinati.”

Amêsên, pinatang Jesus ya mani mallêngê, “Sabêt amêsên na daygên magbandin ubasan sa mani kasamak na? ¹⁶ Pilmin lakwên na sila buy patin. Pamakayari, ipasamak na tana sa kaatag ya ubasan na.”

Sên nalêngên mani tawuy abiin, sinabi la, “Agana ta dayi tulutan Bapan Namalyarin malyari ya abiin!”

¹⁷ Nuwa pinakaêlêw Jesus ya mani tawu buy sinabi na kalla, “Sabêt ta labay sabin ati ya nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari?

‘Ya batuy insakwil mani mamipaydêng bali, sabay ya batuy nagin pundasyun.’ ”*

¹⁸ Sinabi pun êt Jesus, “Sisabêt man na manabu sa batun abiin, mangatutunglu. Nuwa ya manabwanan abiin, mangayayapung.”

*Ya patang tungkul sa pamayad buwis
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)*

¹⁹ Napukatan mani manurun Kautusan buy mani mamunun pari ya sabay silay pantukuyun Jesus sa paalimbawa na. Kabay dakpên layna dayi si Jesus sa uras abitu, nuwa nalimu sila sa mani tawu. ²⁰ Kabay nangêtêng sila tan kaatag panawun. Namiutus silan mani tawuy

* 20:17 20:17 Mani Kanta 118:22.

magtatalingkayun mangêd da pandaygên la sa pamaku la kan Jesus. Pakan labay layan dakpên sa pagsabi na buy amên maipadakêp sa gobernador. ²¹ Sinabin mani magtatalingkayu kan Jesus, “Manuru, tanda yan na pêtêg ga mani pansabin mu buy pan-ituru mu. Ayin kan pampilinin, nun a kay kapêtêgan tungkul sa kalabayan Bapan Namalyari ya pan-ituru mu. ²² Amêsên, dilag kay ipatang kamu. Sêpat kitamu nayin mamayad buwis sa Emperador Roma o asê?”

²³ Nuwa tandan Jesus ya kay magtatalingkayu sila. Kabay sinabi na kalla, ²⁴ “Ipakit yu kangkuy pera. Kans-abêt lupa buy lagyuy makit yu di?”

Nakitbay sila, “Sa Emperador.”

²⁵ Kabay sinabin Jesus, “Nu parabaydu, idin yu sa Emperador ya para sa Emperador buy idin yu kan Bapan Namalyari ya para kan Bapan Namalyari.”

²⁶ Kabay a la nadakêp si Jesus sa pagsabi na sa arapan malakêy tawu buy ayin silan nasabi gawan nakaupapas sila sa pikitbay na.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷ Amêsên, dilag dakun umnuy Saduseoy nagdani kan Jesus amên patangên ya. Ya mani Saduseo, a sila maniwalan manguman mabyay ya mani nangamamati.

²⁸ Amêsên, sinabi la kan Jesus, “Manuru, ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, nu ya gisay liyaki, nati yan ayin anak sa asawa na, sêpat pag-asawan patêl nay liyaki ya bayaw nay nabal-u amên makaanak sila para sa patêl nay nati.† ²⁹ Amêsên, dilag pituy mipapatêl la lawyaki. Nakapag-asaway panganay, nuwa nati yan ayin anak. ³⁰ Kabay ya ikalway panganay, napag-asawa nay

† 20:28 20:28 Deuteronomio 25:5.

nabal-u, nuwa nati ya êt ayin anak. ³¹ Para êt bayduy nalyari sa ikatlu angga sa ikapituy patêl la. Namatyan lan kaganawan ayin anak sa babayi. ³² Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u. ³³ Amêsên, sa allun pangabyay manguman nangamamati, sisabêt ta asawan abituy babayi, gawan napag-asawa yan pituy mipapatêl?”

³⁴ Nakitbay si Jesus, “Ya mani tawu sa panawun ati, mag-asawa sila. ³⁵ Nuwa ya mani pinilin Bapan Namalyari ya pabyayên nan manguman buy miawyun sa pag-arian na, a silayna mag-asawa. ³⁶ Buy a sila mati ta kaparisu silan mani ang-el. Anak silaynan Bapan Namalyari, gawan pinabyay na silan manguman. ³⁷ Agyan si Moises, nag-papêtêg yan pabyayên manguman Bapan Namalyari ya nangamamati. Tagawan insulat Moises ya tungkul sa magdêkêtdêkêt ta puun kayu nu saantu nan binêg Pang-inuun, ‘Bapan Namalyarin Abraham, Isaac, buy Jacob.’[‡] ³⁸ Ya labay sabin, nabyay sila, tagawan alwa yan Bapan Namalyarin nangamamati, nun a Bapan Namalyari yan nangabyay. Ta ya kaganawan tawu, nabyay sa pangêlêw na.”

³⁹ Amêsên, sinabin umnuy mani manurun Kautusan, “Manuru, mangêd da pikitbay mu!” ⁴⁰ Kabay ayin nan nakadêgdêg mamatang kana.

Ya patang tungkul kan Cristu

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Amêsên, namatang êt si Jesus kalla, “Parasaantun masabin mani tawuy si Cristuy impangakun Bapan Namalyari, kay layi yan Arin David? ⁴² Pakan insulat yan Arin David sa librun mani Kanta ya tungkul kan Cristuy, ‘Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun ku, miknu ka sa wanan ku,

[‡] 20:37 20:37 Exodo 3:6.

⁴³ angga sa mapasuku ku kamuy mani kapati mu.' "§

⁴⁴ Sinabi pun êt Jesus, "Amêsên, nu binêg Arin David Panginuun ya Cristu, parasaantun masabin mani tawuy si Cristuy kay layi yan Arin David?"

Patanda laban sa mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

⁴⁵ Kaban mallêngê kan Jesus ya kaganawan tawu, sinabi na sa mani tagasunul na, ⁴⁶ "Mangillag kaw sa mani manurun Kautusan. Labaylabay lan mamitan nakayaming makarang buy labaylabay lan galangên silan mani tawuy malibasan la. Labaylabay lan miknu sa iknuwan na in-il-an para sa maulagay tawu sa mani balin pagtipunan mani Judio buy sa mani kalutu. ⁴⁷ Pampurayitin la êt ta mani nabal-uy babayi amên makwa lay mani pibandiyen la buy magmamangêdan sila sa arapan mani tawu sa kapamilatan makarang nga panalangin la. Kabay lanu, luyang pun nabyat ta pamarusan Bapan Namalyari kalla."

21

Ya indin bal-u
(Marcos 12:41-44)

¹ Kaban idi pun si Jesus buy mani tagasunul na sa kasawangan Templu, nakit nay mani mabandi ya mam-in pera la sa pamyanan pera para sa Templu. ² Buy nakitan na êt ta gisay kaluluy babayi ya bal-uy nam-in luluway pirasun barya sa pamyanan pera. ³ Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul na, "Pansabin ku kamuyuy igit pun maulagay indin nabal-u kaysa indin kaganawan. ⁴ Tagawan na indin mani mabandi, kay abituy a layna kaylangan. Nuwa ya bal-u, agyan kay kalulu ya, inlapas na pun indin ya panaliw nan kanên na."

§ 20:43 20:43 Mani Kanta 110:1.

*Ya alimbawa tungkul sa pangalask un Templu
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)*

⁵ Amêsên, dilag dakun umnuy tagasunul Jesus ya mis-
asabi tungkul sa mangangêd da batu buy sa pampakangêd
da pan-idin sa Templu.

Sên nalêngên Jesus ya pisasabyan la, sinabi na kalla,
⁶ “Ya mani mangêd da nakitan yu, lumatêng nga alluy
malasak ka kaganawan abiin buy ayin batuy mitagan na
nakapaluntu sa kaparisu nan batu.”

*Ya mani kasakitan buy pamasakit
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)*

⁷ Amêsên, namatang nga mani tagasunul na, “Manuru,
makanu malyari ya abiin buy sabêt ta tanda' ya marani
yan malyari ya abitu?”

⁸ Kabay nakitbay si Jesus, “Mangillag kaw amên a kaw
mailitêp agyan sisabêt man. Tagawan malakêy lumatêng
nga manggamit lagyu ku buy sabin lay, ‘Sikuy Cristuy
impangakun Bapan Namalyari.’ Sabin la êt, ‘Inlumatêng
ngay katganan babun luta!’ Agana kaw makipapaniwala
kalla. ⁹ Buy nu dilag kaw mabalitan na migegera buy
milalaban, agana kaw malimu. Ta sêpat malyari ya abiin,
nuwa asê pun tambêng lumatêng nga katganan babun
luta.”

¹⁰ Amêsên sinabi pun êt Jesus kalla, “Migegeray mani
bansa buy migegera êt ya mani kaarian la. ¹¹ Dilag
lumatêng nga masikan na layun buy lumatêng êt ta
sadyay layang buy sakit ta ikamati sa magmikakanayun
na lugal. Buy makakit kaw mani tanda' ya mamakapalimu
buy mamakaupapas ya ubat sa langit.”

¹² “Nuwa bayu malyari ya kaganawan abiin, dakpên buy
pasakitan kaw mani tawu gawan sa panunul yu kangku.
Buy iarap lakaw sa mani balin pagtipunan mani Judio
amên litisin buy ipasukul. Iarap lakaw êt sa mani ari

buy sa mani gobernador. ¹³ Abiin nay panawun yu amên makapagpapêtêg kaw kalla tungkul kangku. ¹⁴ Kabay itanêm yu sa isip yuy agana kaw napitik nu sabêt ta sabin yu bilang pamitanggul yu sa sarili yu, ¹⁵ tagawan ipaisip ku kamuyuy sêpat yun sabin buy biyan kataw kabiyasnan ya asê agyun labanên o sambutun kapatî yu. ¹⁶ Ta agyan ya mani mangatwa buy mani patêl yu, mani kamag-anak yu buy mani kaluguran yu, igawang lakaw buy ipapati lay dakun umnu kamuyu. ¹⁷ Gawan sa panunul yu kangku, kasulapwan kaw kaganawan tawu. ¹⁸ Nuwa a kaw paulayan Bapan Namalyari, ta agyan gisay sabut sa ulu yu, asê mitas. ¹⁹ Buy nu mibabata kaw, mabiyon kaw biyay ya ayin katganan.”

Ya pangalask Jerusalem

(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)

²⁰ Sinabin pun Jesus, “Nu makit yuy nakapalitêng nga mani sundalus sa Jerusalem, tanda yinay marani yay panira kana. ²¹ Kabay ya kaganawan idi sa Judea, kaylangan tumakas san maku sa kabubung-uyan buy ya kaganawan idi sa balayan Jerusalem, kaylangan tambêng ngan mita. Buy ya kaganawan idi sa panggitnan, aganay na pun mag-udung sa balayan Jerusalem. ²² Tagawan abituy panawun pamarusa amên matupad ya mani idi sa Kasulatan. ²³ Mamakapalunus ya mani nabuktut buy mani mamasusu sa allun abiin, tagawan magkasakit silan tumakas. Nabyat ta kasakitan na madanasan mani tawu sa lutan ati, ta katubagan sila. ²⁴ Ya kaatag kallay patin sa kêya buy ya kaatag, dakpên ta ipusun sa marayuy lugal. Buy ya balayan Jerusalem, sakupun mani alwan Judio angga sa mayari ya panawun na intakdan Bapan Namalyari kalla.”

*Ya pag-udung Jesus sa babun luta
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)*

²⁵ Sinabi pun êt Jesus, “Makakit kaw tanda' sa allu, sa buwan, buy sa mani bêtêwên. Buy ya kaganawan bansa baydi sa babun luta, magulu ta malimu sila sa tarit alun sa dagat. ²⁶ Mabtêk ya mani tawu sa sadyay limu la gawan sa mani malyari sa babun luta, tagawan maubus maêyêg ga mani bagay ya idi sa langit buy mitas sila sa binyanan la. ²⁷ Sa panawun abiin, sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, makitan lakun lumatêng nga idi sa ulap ya dilag kapangyarian buy mamakapasilêw wa sawang. ²⁸ Nu mag-umpisay nan malyari ya mani abiin, midêng kaw mangêlêw sa langit ta marani yay pamiligtas kamuyu.”

*In-alimbawan Jesus ya pallumatêng na sa puun kayun igus
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)*

²⁹ Ingkuwentun Jesus kallay gisay paalimbawa. Sinabi na, “Elêwên yuy puun kayun igus buy ya kaatag puun kayu. ³⁰ Nu magbulung ngay mani ati, tanda yinay marani yay kaynitan. ³¹ Para êt bayduy malyari lanu. Nu makitan yinan malyari yay mani pansabin ku, matandan yuy marani yanay pag-arin Bapan Namalyari.”

³² “Pansabin ku kamuyuy bayu mati ya kaganawan tawu sa panawun amêsên, matupad day kaganawan sinabi ku. ³³ Ya langit buy luta, dilag katganan. Nuwa ya mani sabi ku, manugêl kanuman.”

Mangillag kaw

³⁴ Sinabi pun êt Jesus, “Mangillag kaw. Agana kaw magpagtan sa kasimbawan, paglasing, buy kapigaganakan sa biyay amên a kaw malatngan ya asê nakal-an sa allun pallumatêng kun manguman. ³⁵ Gawan bêngat tan lumatêng nga allun abitu sa kaganawan tawu sa babun luta un ayin magtanda. ³⁶ Kabay magpakal-an kaw sa kaganawan

uras. Pawa kaw manalangin ya biyan nakaw kapas-êyan amên malampusan yuy kaganawan kasakitan ya malyari sa lumatêng nga allu amên makapakiarap kaw kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu.”

³⁷ Allu-allu manuru si Jesus sa kasawangan Templu. Pamakayabi, mamaku ya sa Bung-uy mani Ulibu amên mamawatwat yabi. ³⁸ Maranun mamakuy mani tawu sa kasawangan Templu amên mallêngê kan Jesus.

22

Ya pangamatin Jesus

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Amêsên, marani yanay Pestan Tinapay ya ayin Pamalbag ya sabay ya Pestan Kaligtasan. ² Ya mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan, mangisip silan paralan nu parasaantu lan maipapati si Jesus un ayin makatanda, gawan malimu sila sa mani tawuy mallêngê kana.

Nakisupakat si Judas sa mani kapatin Jesus

(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

³ Si Judas ya pambêgên Iscariote, gisa ya sa mapu buy luway tagasunul Jesus. Nuwa sinakup yan Satanas. ⁴ Kabay amêsên, naku si Judas sa mani mamunun pari buy sa mani puun magbantay sa Templu. Buy pisasabyan la nu parasaantu nan maisupakat si Jesus kalla. ⁵ Inngkatula la êt ta pamikisupakat Judas kalla laban kan Jesus. Buy nangaku silan biyan layan pera. ⁶ Nalabay êt taman si Judas. Kabay ubat ta baydu, nangêtêng nginan panawun na masawpan na silan mandakêp kan Jesus ya asê matandan malakêy tawu.

Ya pamil-an apunan para sa Pesta

(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

⁷ Amêsên, inlumatêng ngay nunan allun Pestan Tina-pay ya ayin Pamalbag. Sa allun abitu, ya mani Judio, kaylangan lan mamatin anak tupa ya kênâ la sa Pestan Kaligtasan. ⁸ Kabay in-utus Jesus si Pedro buy si Juan. Sinabi na, “Mita kawna, ta il-an yuy apunan tamu para sa Pestan Kaligtasan.”

⁹ Kabay namatang si Pedro buy si Juan, “Antuy labay mun pamil-anan yan apunan tamu?”

¹⁰ Nakitbay si Jesus, “Pamakasun yu sa balayan Jerusalem, matbêng yuy gisay liyaki ya mantan bangay naglanêm. Pakilakwan yuya sa bali ya sunan na. ¹¹ Buy sabin yu sa magbali, ‘Pan-ipatang Manuru nu saantuy kuwartuy pamil-anan apunan para sa Pestan Kaligtasan kaawyun nay mani tagasunul na.’ ¹² Pakilaku nakaw sa babu buy ituru na kamuyuy gisay makwal la kuwartu. Idi ya bayduy kaganawan magamit. Baydu yun il-an na apunan tamu.” ¹³ Amêsên, namitay na si Pedro buy si Juan buy nakitan lay pêtêg ga kaganawan sinabin Jesus kalla. Kabay in-il-an la bayduy apunan la para sa Pestan Kaligtasan.

Ya tawlin apunan Jesus

(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

¹⁴ Sên uras san apunan, niknuy na si Jesus sa arapan lamesa kaawyun mani apostul na. ¹⁵ Sinabin Jesus kalla, “Labay kuy bayu ku madanasan na pamasakit, makaêm kataw pun sa apunan sa Pestan Kaligtasan. ¹⁶ Gawan pansabin ku kamuyuy a kina manguman mangan ati angga sa matupad da labay sabin ati sa pag-arin Bapan Namalyari.”

¹⁷ Amêsên, kingwa nay panginêman na dilag alak ka diyag sa sabên ubas, ta nagpasalamat ya kan Bapan Namalyari buy sinabi na kalla, “Kêwên yuy ati buy piinê-

man. ¹⁸ Pansabin ku kamuyuy a kina manguman minêm alak ka diyag sa sabên ubas anggan asê pun lumatêng nga pag-arin Bapan Namalyari.”

¹⁹ Amêsên, nangwa yan tinapay buy impasalamat na kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay ati buy inggawang na kalla. Sinabi na, “Ati ya lawini kuy pan-idin ku para kamuyu. Daygên yuy ati bilang pangganaka yu kangku.”

²⁰ Pamakayari lan nangan, para êt bayduy dinyag na sa pan-inêmên. Kingwa nay ati buy sinabi na, “Ya pan-inêmên na ati, sabay ya bayuy kasunduwan ya pinagpa-pêtgan daya ku ya mibulug para kamuyu.”

²¹ Sinabin Jesus, “Nuwa lêng-ên yuy ati! Kaêm tamu amêsên na tawuy mamisupakat kangku. ²² Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, patin naku, gawan abituy intalagan Bapan Namalyari kangku. Nuwa taganan mamakapalunus ya tawuy mamisupakat kangku.” ²³ Amêsên, nipapatang nga mapu buy luway apostul na nu sisabêt kallay manyag parabaydu.

Ya pisusubakan nu sisabêt ta pinakadakila

²⁴ Nisusubakan na mani apostul Jesus nu sisabêt kallay pinakadakila. ²⁵ Kabay sinabin Jesus kalla, “Asê ustuy isip yu. Pan-ipilit mani alwan Judioy labay la sa mani pansakupun la buy labay lay sunulun buy bêgên silan ‘Mapanawup’. ²⁶ Nuwa alwan parabaysên kamuyu. Ta ya pinakamatag-ay, sêpat yan magpakayêpa buy ya mamunu, sêpat yan magin kaparisun gisay ipus. ²⁷ Tagawan sisabêt dayi ya igit pun matag-ay, ya tawuy nakaiknun mangan o ya tawuy magsuyu kana? Alwa nayin sabay ya tawuy nakaiknun mangan? Nuwa sikuy magsuyu kamuyu agyan sikuy mamunu yu.”

²⁸ “Sa mani panubuk ka dinanasan ku, a yuku inlak-wanan. ²⁹ Kabay gawan binyanan nakun kapangyarian

Bapa kun mag-ari, biyan kataw êt parabayduy kapangyarian. ³⁰ Daygên kuy abiin amên makaêm kataw mangan buy minêm sa lamesa ku baydu sa pag-arian ku. Buy miknu kaw sa mapu buy luway turonu amên mangukum sa mapu buy luway layin Israel.”

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Sinabin Jesus kan Simon ya pambêgên lan Pedro, “Pakalêng-ên muy ati ya Simon! Nakisabi si Satanas kan Bapan Namalyari amên subukun nakaw kaganawan kaparisun pamibalusbus trigu. ³² Nuwa manalangin naku para kamu amên asê mangaynay panampalataya mu kangku. Buy nu magsisi ka buy mag-udung kayna kangku, pas-êyên muy panampalatayan mapatêl mu.”

³³ Nakitbay si Pedro, “Panginuun, nakal-an nakun isukul o mati kaawyun mu.”

³⁴ Nuwa sinabin Jesus kana, “Pedro, pansabin ku kamuy bayu mangkati ya manuk amêsên yabi, katitlu mukun ipuglaw.”

Sa panawun kasakitan

³⁵ Amêsên, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Sabitun in-utus kataw un ayin gintan ya susut, bag, o isteping, nagkulang kaw nayi?”

Nakitbay sila, “Asê.”

³⁶ “Nuwa amêsên,” sinabin Jesus, “nu dilag kaw susut o bag, gêtan yu. Buy nu ayin kaw kêya, isaliw yuy yaming yu buy manaliw kaw kêya. ³⁷ Tagawan pansabin ku kamuyuy kaylangan matupad ya idi sa Kasulatan tungkul kangku, ya paradi, ‘Pan-ibilang layan gisa sa mani makasalaman.’ Buy abiin na nakasulat tungkul kangku, matupad da amêsên.”*

* 22:37 22:37 Isaias 53:12.

³⁸ Kabay sinabin mani tagasunul na, “Panguun, dilag kay luway kêya baydi!”

Nakitbay ya, “Ustuy nay abiin.”

Nanalangin si Jesus sa Bung-uy mani Ulibu

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Amêsên, naku si Jesus sa Bung-uy mani Ulibu, kapisun mana nan pandaygên. Buy nakilaku kanay mani tagasunul na. ⁴⁰ Sên idi silayna baydu, sinabin Jesus kalla, “Pawa kaw manalangin amên a kaw masambut tuksu.”

⁴¹ Amêsên, nagpakarayun pêrad si Jesus kalla buy nanduku yan nanalangin. Sinabi na, ⁴² “Bapa ku, nu kalabayan mu, itas muy pamasakit ta madanasan ku. Nuwa paraman baydu, alwan kalabayan kuy masunul, nun a ya kalabayan mu.” ⁴³ [Amêsên, nagpakit kanay ang-el ya ubat sa langit buy pinapas-êy nay nakêm Jesus. ⁴⁴ Sa sadyay lungkut matanam Jesus, nanalangin yan buun nakêm angga sa sinayngêtan yan paran dayay nantulu sa luta.]

⁴⁵ Pamakayari nan nanalangin, nidêng ya buy inudung nay mani tagasunul na buy nalatêng na silan mamabêlêw, gawan napagal sila sa sadyay lungkut. ⁴⁶ Kabay sinabi na kalla, “Alwa ta, siyan mamabêlêw kaw yata? Mimata kaw buy manalangin amên a kaw masambut tuksu.”

Ya pandakêp kan Jesus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

⁴⁷ Kaban magsabi pun si Jesus, inlumâtêng nga malakêy tawu. Si Judas ya gisa sa mapu buy luway tagasunul nay manguna kalla. Dinanyan na si Jesus buy dinêp sa pingi.

⁴⁸ Nuwa sinabin Jesus kana, “Dêp nayi ya pamisupakat mu kangkuy in-Anak Tawuy ubat sa langit?”

⁴⁹ Sên nakitan mani tagasunul Jesus ya mani nalayari, sinabi la, “Panguun, tabtabên yana nayi sila?”

⁵⁰ Amêsên, tinabtab un gisa sa mani tagasunul Jesus ya wanan têt ipus pinakapuun pari.

⁵¹ Nuwa sinabin Jesus, “Ustuy nay abiin!” Dinukpan nay têt ipus buy pinaiyul na.

⁵² Sinabin Jesus sa mani mamunun pari, sa mani kapi-tan mani magbantay sa Templu buy sa mani mangatway manungkulan, “Tulisan naku nayi? Uysiyan mantan kaw yan mani kêya buy pamatuk amên dakpên naku ta? ⁵³ Inallu-allu wakun idi baysên kamuyu sa Templu. Uysiyan a yuku yata dinakêp ta? Nuwa ati ya panawun ya indin kamuyu amên dakpên naku. Ta sa uras ati, kapangyarian Satanas ya mag-ari kamuyu.”

Impuglaw Pedro si Jesus un a na kilala

(Mateo 26:57-58; 26:69-75; Marcos 14:53-54; 14:66-72; Juan 18:12-18; 18:25-27)

⁵⁴ Dinakêp la si Jesus buy gintan sa balin pinakapuun pari. Nanunul êt si Pedro, nuwa kay idi ya sa marayun pêrad. ⁵⁵ Baydu sa kasawangan bali, nagpaybay mani tawu buy niknu sila sa agid atug amên mimudu. Buy nakiiknu êt si Pedro baydu kalla amên mimudu. ⁵⁶ Amêsên, dilag gisay ipus ya babayi ya nakakit kan Pedro ya nakaiknun mamimudu sa danin atug. Kabay pinakaêlêw naya buy sinabi na, “Pagkaawyun êt Jesus ya liyakin atiyê.”

⁵⁷ Nuwa impuglaw yan Pedro, “Te! A kuya kakilala.”

⁵⁸ A naêpêng, dilag êt nakakit kana buy sinabi, “Alwa nayin pagkaawyun laka êt?”

Nakitbay si Pedro, “Te! Asê.”

⁵⁹ Pamakayari bay-in gisay uras, impilit êt gisay, “Pêtêg êt pagkaawyun yan Jesus ya tawun ati, tagawan taga Galilea ya êt.”

⁶⁰ Nuwa sinabin Pedroy, “Te! A ku tanday pans-abin mu!” Buy kaban magsabi ya, nangkati ya manuk.

⁶¹ Nangawing si Jesus buy pinakaêlêw na si Pedro. Kabay naisip Pedroy sinabin Jesus kana, “Bayu mangkati ya manuk amêsên yabi, katitlu mukun ipuglaw.” ⁶² Kabay nagsalwang si Pedro buy sadyay tangis na.

Pinustak la si Jesus buy dinugêdugê

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

⁶³ Pinustak buy dinugêdugê yan mani magbantay kana. ⁶⁴ Tinakpan la êt ta mata na buy sinabi la kanay, “Ulên mu nu sisabêt ta nandugê kamu?” ⁶⁵ Buy malakê pun êt ta nadawak ka sinabi la laban kana.

Gintan si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶ Pamakamaranun, nititipun na mani mangatwan Judioy mangatuynungan. Dilag mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan. Amêsên, gintan si Jesus ta in-arap kalla. ⁶⁷ Sinabi la kana, “Sabin mu kanyan nu sikay Cristuy impangakun Bapan Namalyari.”

Nakitbay si Jesus, “Agyan sabin ku kamuyu, a yuku paniwalan. ⁶⁸ Buy nu patangên kataw, a yu êt pakitbayan. ⁶⁹ Nuwa paubat amêsên, sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, miknu wakina sa wanan Bapan Namalyari ya Maka-pangyarian.”

⁷⁰ Kabay sinabin kaganawan, “Nu parabaydu awêd, pansabin mu nayi ya sika ya Anak Bapan Namalyari?”

Nakitbay si Jesus, “Sikaw way nagsabi ya sikina.”

⁷¹ Kabay sinabi la, “A tamina kaylangan na dilag kaatag magpapêtêg, ta nalêngê taminay pagsabi na.”

23

In-arap si Jesus kan Gobernador Pilato

(Mateo 27:1-2; 27:11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

¹ “Pamakayarin abitu, nidêng silan kaganawan buy in-arap la si Jesus kan Gobernador Pilato. ² Kabay inumpisan lay panangkan la kan Jesus. Sinabi la kan Gobernador Pilato, ‘Nadakêp yan na tawun ati ya managyat mani tawun lumaban sa gubernu. Pansabin nay agana silayna mamayad buwis sa Emperador Roma. Pansabin na pun na siyay ari ya Cristuy impangakun Bapan Namalyari.’ ”

³ Kabay pinatang Gobernador Pilato si Jesus, “Sika nayi ya Arin mani Judio?”

Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.”

⁴ Kabay sinabin Gobernador Pilato sa mani mamunun pari buy sa mani tawu, “Ayin nakun makit ta kasalanan sa tawun ati.”

⁵ Nuwa impilit lan sinabi, “Ya tawun abiin, panggulun nay mani tawu sa buun prubinsyan Judea sa kapamilitan panuru na. Nag-umpisa yan nanuru sa prubinsyan Galilea. Buy amêsên, idi yina êt baydi sa Jerusalem.”

In-arap si Jesus kan Gobernador Herodes Antipas

⁶ Sên nalêngên Pilatoy sinabi la, pinatang na nu taga Galilea si Jesus. ⁷ Si Herodes Antipas ya gobernador sa prubinsyan Galilea buy sa panawun abitu, idi ya êt sa Jerusalem. Kabay sên natandan Pilatoy taga Galilea si Jesus, sinabi na, “Gêtan yuya kan Gobernador Herodes Antipas.”

⁸ Sên nakitan Gobernador Herodes Antipas si Jesus, sadyay tula na, ta mana naynan labay makitan si Jesus gawan malakêy mangalêngê na tungkul kana. Buy labay na êt makitan na mamakaupapas sa diyag na. ⁹ Kabay malakêy impatang Gobernador Herodes Antipas kan Jesus, nuwa a ya nakitbay. ¹⁰ Ya mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan, nidêng sila buy masnêg lan pansabin na panangkan la laban kan Jesus. ¹¹ Amêsên, si Gobernador Herodes Antipas buy mani sundalus na,

pinustak buy inuyam la si Jesus. Pinayamingan laya pun êt mangêd da yaming kaparisun yaming ari buy in-udung laya kan Gobernador Pilato. ¹² Si Gobernador Herodes Antipas buy si Gobernador Pilato, nisuluk sila sabitun nuna, nuwa paubat sa allun abiin, mikaluguran silayna.

Inatulan kamatyan si Jesus

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

¹³ Impabêg Pilatoy mani mamunun pari, ya kaatag manungkulan buy ya malakêy tawu. ¹⁴ Buy sinabi na kalla, “Gintan yu kangkuy tawun ati gawan pansabin yuy sabay siyay pangubatan kagulwan. Pinakapatang kuya sa malêngê yu, nuwa ayin nakun nakit ta kasalanan sa pan-isangkan yu kana. ¹⁵ Agyan si Gobernador Herodes Antipas, parabaydu êt ta napagpapêtgan na. Kabay impaudung na si Jesus baydi kantamu. Ya tawun ati, ayin yan nadyag ga kasalanan amên parusan yan kamatyan. ¹⁶ Kabay ipabarug kuya tana bayu kuya ipabus.” ¹⁷ [Balang Pestan Kaligtasan, kaylangan mamibus si Pilaton gisay nakasukul.]

¹⁸ Nuwa malakêy tawuy masnêg nagsabin, “Patin na tawun abiin! Si Barabbas saman na ibus mu!” ¹⁹ (Nasukul si Barabbas gawan sa pamati nan tawu buy kaawyun ya sa mani nagribeldi sa gubernu sa Jerusalem sabitun nuna.)

²⁰ Labay dayin Pilatoy ipabus na si Jesus. Kabay nagsabi yan nanguman ya ipabus si Jesus. ²¹ Nuwa masnêg sinabin mani tawuy, “Ipaku ya sa kurus! Ipaku ya sa kurus!”

²² Katitlun nagsabi si Gobernador Pilato. Sinabi na, “Awta? Sabêt ta kasalanan na? Ayin nakun makit ta kasalanan kana amên ipapati ya. Kabay ipabarug kuya tana bayu kuya ipabus!”

²³ Nuwa luyang lan masnêg sinabi, “Ipaku ya sa kurus!” Kabay ayin nan madyag si Gobernador Pilato ²⁴ buy sin-unul na tay kalabayan mani tawuy ipaku si Jesus sa kurus. ²⁵ Imbus na si Barabbas ya nakasukul gawan sa pamatin tawu buy sa pamikipati sa gubernu. Nuwa inggawang Gobernador Pilato si Jesus kalla amên daygên lay labay la kana.

Impaku si Jesus sa kurus

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶ Amêsên, gintan mani sundalus si Jesus sa lawasan balayan. Buy sên idi sila pun sa dan, natbêng lay gisay liyaki ya maglagyun Simon ya taga Cirene ya ubat sa panggitnan. Impilit lan impabakay kan Simon ya kurus Jesus buy pinasunul laya kana.

²⁷ Malakêy mani tawuy nakilaku kan Jesus. Malakêy babayi ya manangis buy manyubêk gawan sa kalungkutan la sa nalyari kan Jesus. ²⁸ Nangawing si Jesus buy sinabi na kalla, “Sikaw wa mani babayi sa Jerusalem, agana yuku tangisan ta ya tangisan yinaman, ya sarili yu buy maanak yu. ²⁹ Ta lumatêng nga alluy sabin mani tawuy, ‘Pinagpalay babayi ya layus buy ya asê namasusu.’ ³⁰ Sa panawun abitu, sabin la sa mani bung-uy buy sa mani tung-uy, ‘Tugpawan yukay!’ ³¹ Tagawan nu paradi ya pandaygên sa kayuy nailê, sabêt kayay malyari sa kayuy nayangu?”*

³² Amêsên, dilag pun luway tulisan ya gintan amên patin kaawyun Jesus. ³³ Sên nilatêng sila sa lugal la pambêgên lan “Bungu”, impaku la si Jesus kaawyun na mani kriminal. Ya gisa, idi sa wanan Jesus, buy ya gisa,

* **23:31** 23:31 Ya labay sabin, nu pandaygên lay ati kan Jesus ya ayin kasalanan, parasaantu pun kaya sa mani tawuy dilag kasalanan?

idi sa udi na. ³⁴ Amêsên, sinabin Jesus, “Bapay patawarên mu sila tagawan a la tanday pandaygên la.”

Pinibabagutan mani sundalus ya yaming Jesus. ³⁵ Kaban malakêy tawuy idi bayduy manalbay, panuyamên si Jesus un mamunu sa Templu. Sinabi la, “Inligtas nay kaatag. Nu siyay Cristuy impangakuy pinilin Bapan Namalyari, iligtas nay sarili na!”

³⁶ Inuyam ya êt mani sundalus si Jesus buy paynêmên laya dayin nangisuy alak. ³⁷ Buy sinabi la pun kana, “Nu sika yabay ya Arin mani Judio, iligtas muy sarili mu!”

³⁸ Dilag karatula sa ugtun ulun Jesus buy paradi ya nakasulat, “Ati ya Arin mani Judio.”

³⁹ Amêsên, ya gisay tulisan ya nakapaku sa kurus, inuyam na êt si Jesus. Sinabi na, “Alwa nayin sikay Cristuy impangakun Bapan Namalyari? Iligtas muy sarili mu, agyan sikay êt!”

⁴⁰ Nuwa imbawal yan kaawyun nay nakapaku, “Agana ka magsabin parabaysên kana! A ka nayi malimu kan Bapan Namalyari? Parisu kitamun pinarusan kamatyan. ⁴¹ Taganan sêpat kitan parusan kamatyan gawan sa dinyag tay kasalanan. Nuwa ya tawun ati, ayin yan dinyag ga kasalanan.”

⁴² Buy sinabi na pun kan Jesus, “Jesus, agana mukun kayêk litêpên nu mag-ari kayna.”

⁴³ Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuy, amêsên êt makaawyun muku sa Paraiso.”†

Ya pangamatín Jesus

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

† 23:43 23:43 Ya labay sabin Paraiso, gisay lugal ya mamangêd.

44 Sên marani yay ugtuy allu, † dinumiglêm ma mamut sa lugal abitu anggay nan alas tres kaawat. § 45 Kaban nagdêm, bêngat tan naginit ta panabing sa lalên Templu. 46 Amêsên, masnêg sinabin Jesus, “Bapay pan-itiwala ku kamuy ispiritu ku!”* Pamakayari nan sinabi ya abitu, nabuytuwan yan inawanên.

47 Sên nakit kapitan mani sundalus ya nalyari, inulimên na si Bapan Namalyari. Sinabi na, “Pêtêg yabay awêd ayin kasalanan na tawun ati.”

48 Ya mani tawuy naku baydu amên makit lay kaganawan nalyari, nulin pan-apuapun na pagaw la gawan sa sadyay lungkut la.

49 Ya mani babayi ya nakilaku kan Jesus ubat sa prubinsyan Galilea buy kaatag pun na kakilalan Jesus, nakaidêng sila sa narayun pêrad. Nakit la êt ta kaganawan nalyari kana.

Ya pamilbêng kan Jesus

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Dilag gisay liyaki ya maglagyun Jose ya taga balayan Arimatea sa prubinsyan Judea. Agyan kaawyun yan mani mangatwan Judioy mangatuynungan, a na kalabayan ya dinyag la kan Jesus. Mangêd yan tawu, matinêk buy kaawyun ya sa mani mangêtêng sa pag-arin Bapan Namalyari. 52 Amêsên, naku si Jose kan Gobernador Pilato ta inyawad nay bangkay Jesus. Nakalabay êt taman si Gobernador Pilato. 53 Kabay kingwan Jose ya bangkay Jesus sa kurus buy binêdbêdan nan telay naputi. Pamakayari, insun nay ati sa pamilbêngan na inlubtan na dapas ya asê

† 23:44 23:44 Sa Griego, “ikaanêm ma uras,” ya labay sabin, ugtu.

§ 23:44 23:44 Sa Griego, “ikasiyam ma uras,” ya labay sabin, ikatlun kaawat.

* 23:46 23:46 Mani Kanta 31:5.

pun pinilbêngan. ⁵⁴ Bernis kaawat ya abitu buy sabay ya allun paglêan para sa Allun Pagpaynawa.

⁵⁵ Ya mani babayi ya nakilaku kan Jesus ubat sa prubinsyan Galilea, nakilaku sila kan Jose. Nakit lay pinilbêngan kan Jesus buy nu parasaantun insun bayduy bangkay na. ⁵⁶ Amêsên, ya mani babayi, nuli sila amên mil-an malakêy pabangi ya ipunu la sa bangkay Jesus. Buy sa Allun Pagpaynawa, nagpaynawa sila, gawan abituy idi sa Kautusan mani Judio.

24

Nanguman nabyay si Jesus

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

¹ Pamakamaranun allun Dominggu, nakuy mani babayi sa pinilbêngan kan Jesus. Gintan lay mani pabangi ya in-il-an la. ² Pamakalatêng la baydu, nakit lay maragul la batuy pinanakêp sa pinilbêngan kan Jesus ya nibulid dana. ³ Kabay sinumun sila, nuwa a la nakit ta bangkay Jesus. ⁴ Kaban pan-isipin la nu sabêt ta nalyari, bêngat tan nagpakit kallay luway liyaki ya mamakapasilêw wa yaming nga nakaidêng sa dani la. ⁵ Gawan sa limu la, nakadêngdêng sila sa luta. Pinatang silan luway liyaki, “Uysiyang pantêkapên yu yay nabyay sa pamilbêngan mani nati ta? ⁶ Ayin nina baydi. Nanguman ninan nabyay. Isipin yuy sinabi na kamuyu sabitun idi yapun sa prubinsyan Galilea. Sinabi na, ⁷ ‘Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, kaylangan nakun igawang sa gamêt mani makasalanang. Ipaku laku sa kurus, nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.’ ”

⁸⁻¹⁰ Ya dakun umnuy babayi ya miaawyun naku sa pinilbêngan, si Maria ya taga Magdala, si Juana buy si Maria ya indun Santiago buy kaatag pun na kaawyun la. Naganakan mani babayin ati ya sinabin Jesus sabitun

nuna. Kabay namita sila sa pinilbêngan buy nag-udung sa mapu buy gisay apostul Jesus. Buy imbalita lay nakit la. ¹¹ Nuwa indap mani apostul alwan pêtêg ga pansabin mani babayi, gawan paran kay diyagdiyag la. Kabay a sila pinaniwalan. ¹² Paraman baydu, si Pedro, nuwayu yan naku sa pamilbêngan. Pamakalatêng na baydu, nanilip ya sa lalê. Nuwa ayin na bayduy bangkay Jesus. Ya kay idi ta baydu, abituy telay makamal la pinamêdbêd kana. Kabay nuli yan nakaupapas sa nalyari.

Ya nalyari sa dan papakun Emaus

(Marcos 16:12-13)

¹³ Sa allu êt abitu, dilag luway tagasunul Jesus ya mamita papakun sa baryun Emaus ya dilag mapu buy gisay kilumetryu dayu sa balayan Jerusalem. ¹⁴ Kaban mamita sila, pisasabyan lay kaganawan nalyari kan Jesus. ¹⁵ Kaban misasabi sila, nagdani kalla si Jesus buy nakisunul sa pamita la. ¹⁶ Nakitan laya, nuwa a la makilala si Jesus.

¹⁷ Pinatang silan Jesus, “Sabêt ta pisasabyan yu?” Tinunggên sila. Makit sa mata lay malungkut sila.

¹⁸ Gisa kalla si Cleopas ya nagsabi, “Gigisa mu ta lawês sa malakêy tawuy mamaku sa Jerusalem ya asê nakatanda sa nalyari baydu dakun nakanu?”

¹⁹ Kabay pinatang silan Jesus, “Awta, sabêt ta nalyari?” Sinabi la êt taman, “Ya nalyari kan Jesus ya taga Nazaret. Gisa yan propetay makapangyarian sa arapan Bapan Namalyari buy sa mani tawu. Pinagpapêtgan nay ati sa kapamilitan mani makapangyarian na diyag buy mani makapangyarian na aral na. ²⁰ Impadakêp yan mani mamunun pari buy mani manungkulan amên atulan yan ipaku sa kurus. ²¹ Man-umasa kay dayi kana ya siyay mamibus sa bansan Israel. Nuwa ikatluy allu nayna amêsên ubat sa pinati laya. ²²⁻²³ Nuwa nakatêgag kay

sa imbalita kanyan dakun umnuy babayi ya kaawyun yan naku nangun maranun sa pinilbêngan kana. A la nakit ya bangkay Jesus, nuwa nakakit sila kanun angel Bapan Namalyari ya nagsabin nabyay nanguman si Jesus. ²⁴ Naku êt sa pinilbêngan kanay dakun umnu sa mani kaawyun yan na liyaki buy nakit la bayduy ayin nay bangkay kaparisun sinabin mani babayi.”

²⁵ Amêsên, sinabin Jesus kalla, “Ayin kaw ya dayin tanda ta buy siyan masakit kaw ya êt maniwala sa kaganawan pansabin mani propeta! ²⁶ Alwa nayin sinabi lay kaylangan madanasan Cristu ya pamasakit bayu ya parangalên Bapan Namalyari.”

²⁷ Impaintindin Jesus kallay kaganawan tungkul kana ya nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari, ubat sa mani impasulat kan Moises angga sa mani insulat mani propeta.

²⁸ Sên narani silayna sa baryun Emaus ya pallakwên la, isundu pun dayin Jesus ya pamita na. ²⁹ Nuwa binênbênan laya, “Minggat kayna pun di kanyan, ta nadêm mana.” Kabay nakilaku kalla si Jesus.

³⁰ Sên mangan silayna, kingwan Jesus ya tinapay buy impasalamat kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay ati buy indin na kalla. ³¹ Sa dinyag nan abitu, nakilala lay sabay siya awêd si Jesus. Nuwa bêngat yatan napanat sa pangêlêw la. ³² Sinabin luwa, “Kabay awêd sadyay tula ta kaban pampakisabyan na kita sa dan buy pan-ipaintindi na kantay Kasulatan Bapan Namalyari.”

³³ Sa uras êt abitu, nag-udung sila sa balayan Jerusalem. Pamakalatêng la baydu, nalatêng lay mapu buy gisay apostul Jesus ya nititipun kaawyun na kaatag ³⁴ ya magsabi kallan luwa, “Pêtêg awêd da nanguman nabyay ya Panginuun, ta nagpakit ya kan Simon Pedro!”

³⁵ Amêsên, insabi êt luway ubat sa Emaus ya nalyari kalla sa dan buy nu parasaantu layan nakilala si Jesus sên binis-ilbis-il nay tinapay.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

³⁶ Kaban pisasabyan lay abiin, nagpakit si Jesus buy nidêng sa pibunakan la. Sinabi na, “Mapakamuyuy kap-atêt bêkan.”

³⁷ Nuwa nakatêgag sila buy sadyay limu la, gawan indap la nakakit silan anitu. ³⁸ Kabay sinabin Jesus kalla, “Alwa ta siyan malimu kaw yata buy siyan magluway nakêm yu ta? ³⁹ Elêwên yuy mani gamêt buy mani bitis ku. Sikuy ati! Talanên yuku buy êlêwên, alwa kun anitu. Ta ya anitu, ayin yan laman buy but-u, nuwa siku dilag.”

⁴⁰ [Pamakasabi nan abiin, impakit nay mani gamêt buy bitis na kalla.] ⁴¹ A sila pun êt maniwala gawan sa sadyay tula la buy nakaupapas sila. Kabay pinatang silan Jesus, “Dilag kaw nayin kanên?”

⁴² Sinabi la, “Dilag!” Kabay binyanan layan gisay putus intêktêk ka kênan lanêm. ⁴³ Kingwa nay abiin, ta kinnan na sa arapan la.

⁴⁴ Pamakayari, sinabi na kalla, “Sinabi kina kamuyu sabitun miaawyun kitamu pun ya kaylangan matupad da kaganawan mani insulat tungkul kangku sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya insulat mani propeta buy sa librun mani Kanta.”

⁴⁵ Kabay imbuklat Jesus ya isip la amên mapukatan lay nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari. ⁴⁶ Sinabi na kalla, “Ati ya nakasulat, ‘Ya Cristuy impangakun Bapan Namalyari, kaylangan yan mibabata sa pamasakit buy mati. Nuwa sa ikatluy allu, manguman yan mabyay.’

⁴⁷ Nakasulat êt ta kaylangan iaral sa kaganawan bansa

paubat sa balayan Jerusalem ya sa kapamilatan ku, patawarên Bapan Namalyari ya kaganawan magsisi sa mani kasalanan la.”

⁴⁸ Sinabi pun êt Jesus, “Sikaw wa makapagpapêtêg sa mani bagay ya ati. ⁴⁹ Iutus ku kamuyuy Ispiritun Bapan Namalyari ya impangakun Bapa ku. Kabay manugêl kaw pun sa Jerusalem anggan asê mapakamuyuy kapangyarian na ubat sa langit.”

Ya pag-udung Jesus sa langit

(Marcos 16:19-20; Mani Dyag 1:9-11)

⁵⁰ Amêsên, pikilakun Jesus ya mani tagasunul na palaku sa baryun Bethania. Sên marani silayna sa baryu, intagay nay luway gamêt na ta pagpalên na sila. ⁵¹ Kaban pagpalên na sila, nitag-ay yina sa langit. ⁵² Inulimên laya buy nag-udung sila sa balayan Jerusalem un sadyay tula. ⁵³ Buy pawa silaynan idi sa Templu amên mangulimên kan Bapan Namalyari.

Aytan Mag-Indi
Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi language of the
Republic of the Philippines

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-Indi Ayata (Ayta, Mag-Indi)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2021 from source files dated 9 Sep
2021

5d8de8ae-07a5-5b18-b655-c49f7f259880